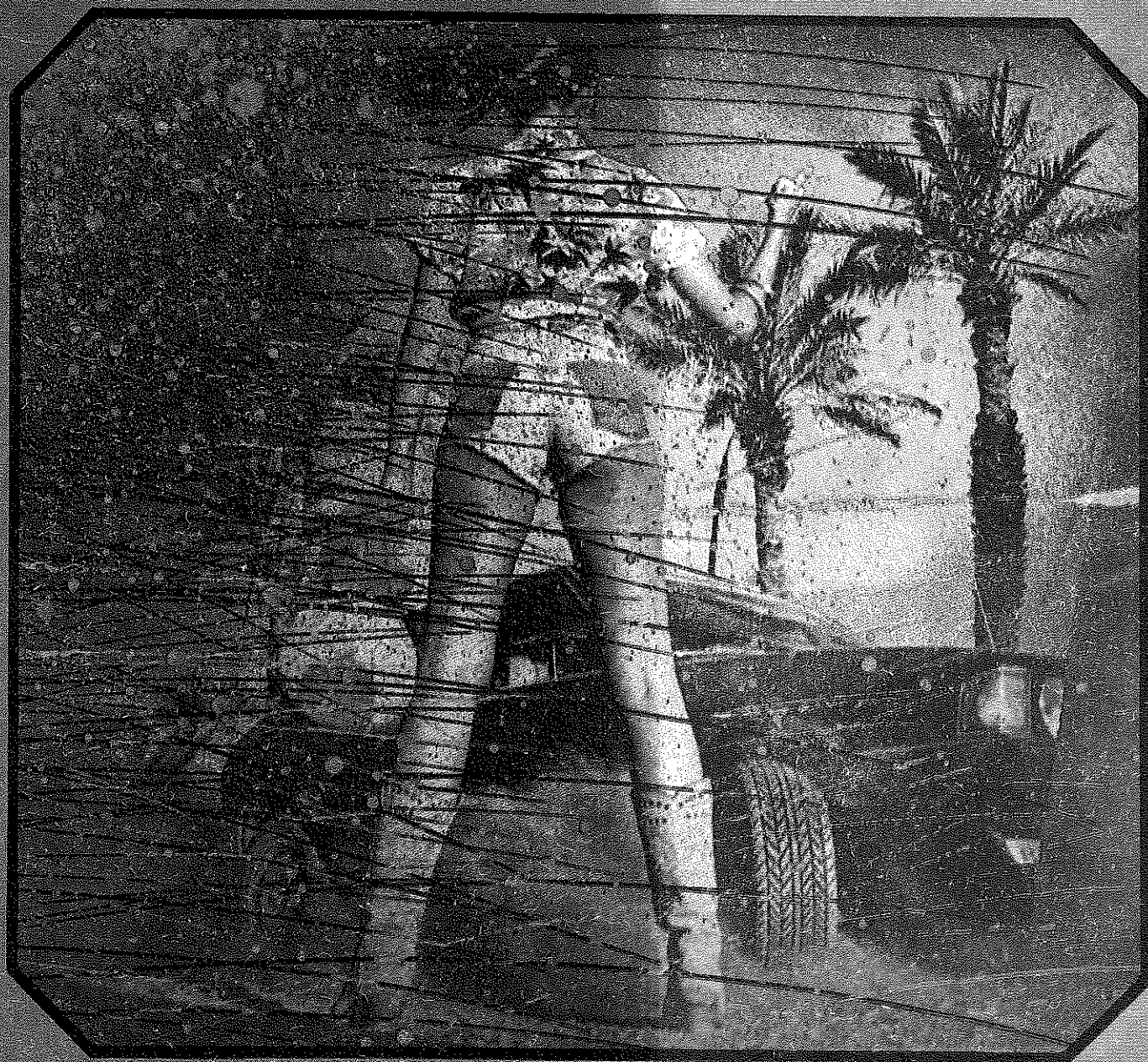

**DOBRODRUŽNÉ
ROMÁNY**

325

SMENA

Loriano Macchiavelli
**PO STOPÁCH
ATENTÁTU**

Kčs 10

NAJCHÝRNEJŠIE POTOPENÉ LODE

ŽRALOKY NEUSTRÁŽILI TRBLIETAJÚCE SA
LOUISDORY

V júli 1725 vyplávala z Le Havru (podľa niektorých správ z Rochefortu) francúzska dopravná plachetnica *Le Chameau* (Tava) s posilou, zásobami streliva a takmer trisťtisíc striebornými a zlatými mincami pre posádku pevnosti Louisbourg, najdôležitejšieho a hlavného prístavu Île Royale (dnes Cape Breton) v Novom Škótsku pri pobreží Kanady. V jej kajutách boli aj vysokí dôstojníci a úradníci cestujúci do Quebecu. Plachetnici velil kapitán Jean Charles Percheron de Saint-James.

Nad ráno 26. augusta loď stroskotala v búrke pri brehoch Nového Škótska neďaleko ostrovčeka Porte Nova a na morské dno stiahla aj dvesto cestujúcich, všetkých členov posádky a vojakov, tých bolo asi stodvadsať.

Reportér, ktorý sa vyše dvesto rokov po tragickej udalosti zoznámil s archívnymi dokladmi o katastrofe, ju opísal:

Dňa 25. augusta 1725 zahnela domov obyvateľov pobrežných dedín prudká búrka. Až dlho do noci zúrila víchrica a nečas s pribúdajúcou silou. *Le Chameau* sa pokúšala prebojovať pozdĺž pobrežia do Louisbourgu. Pred svitaním kapitán Saint-James zmenil kurz ku kamenistému ostrovu, hoci jeho loď bola vzdialená od bezpečného prístavu Porte Nova, kde je malá zátoka, len desať morských míľ. Preto to urobil, sa už nikto nedozvedel a nedozvie...

Krátko po zmene kurzu nabehla plachetnica na skaly pod vodou. Náraz bol taký silný, že trup lode sa rozbil.

Alex Storm, David MacEachern a Harvey MacLeod

Na palube vypuklo peklo. Stožiare sa lámali, delá sa poodtrhali, popreražali steny a padali do mora.

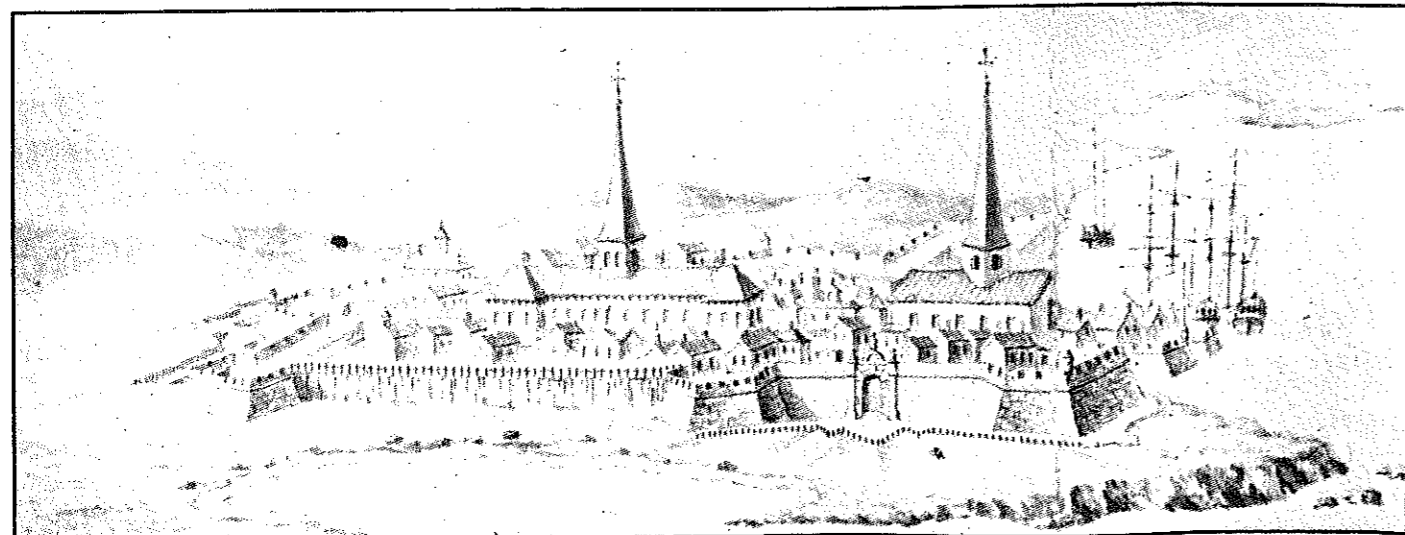
Cez poškodené steny sa začala valiť voda. Loď sa naklonila, čoskoro sa prevrátila a strhla so sebou všetkých cestujúcich i posádku. Neskôr sa vynoril rozbitý trup, zbavený veľkej časti nákladu, vnesený na hladinu prázdny sudmi od vína a vody. Ako opitý predieral sa k pobrežiu zálivu Kelpy, narážajúc na balvany pod vodou a rozhadzujúc náklad z podpalubia na všetky strany.

Nakoniec sa trup celkom rozpadol a z trosiek vypadli truhlice so zlatými a striebornými mincami, žold pre francúzsku posádku...

Keď sa obyvatelia blízokých dedín Baleine a Petite Lorraine okolo desiatej predpoludní odvážili vyjsť von, uvideli na pobreží zvyšky vraku. Na jednej doske visel erb s ľaliami, čo svedčilo, že potopená loď patrila kráľovi. Ihneď to oznámili úradom v Louisbourgu.

Guvernér a vojenský veliteľ v Louisbourgu sa okamžite vydali na cestu, aby si prezreli miesto nešťastia. Od Grande Lorraine až po Baleine bolo pobrežie posiate zvyškami vraku. Medzi nimi našli aj meno plachetnice. V prístave Petite Lorraine vyhadzovala voda utopených a v zátok Kelpy sa ukázal celý rozsah katastrofy: pobrežie bolo posiate mŕtvolami a troskami lode...

(Dokončenie v budúcom čísle)

Pri oslobodzovaní Bytče, malebného mestečka na Považí, v máji 1945 nepadol ani jeden sovietsky či československý vojak, ale vojaci-osloboditelia predsa vystrelili salvu nad hrobom jediného mŕtveho, ktorý stratil život v tých nezabudnuteľných chvíľach.

Nad hrobom nevojaka. Chlapčeka. Môjho kamaráta...

JEDINÝ MŔTVY

Venované Elenke-Gabriele a ostatným dávnym spolužiakom so želaním, aby naše deti, vnuci a vnuci ich vnukov už nepoznali krutosti vojny.

...

S Rudkom som sa poznal od raného detstva. Ešte z kočíka, z plienkového obdobia.

Cumle sme obaja cumľali akosi dlhšie, než sa patrí.

— Dajte mu cumlík do papriky, odvykne si — poradila suseda Ivanová matke. Cumlík bol červený. Viac sa páčil. Ale tá chuť...! Bodaj ho, aký je zlý!

— Pŕi, — vyhodili ústa paprikové sliny Cumel bol o chvíľu umytý, čistý, a tak som cumľal ďalej.

Rudkovi Hauserovi dala mama cumlík do soli.

— Mamicka, cumlíček je zlý... zlý...!

Čo robíš? Cumlík schovala. Rudko strčil do úst prst. Posypali mu ho korením.

— Fúúú, — a začal cumľat iný prst.

Po dlhých mestacoch [konečne! — povedali si naše matky] sme prestali cumlíkať. To sme už stáli na nohách sami, bez pomoci rodičov.

Najradšej sme sa hrávali v piesku neďaleko domu spolužiačky Daše, do ktorej sme sa azda všetci chlapci z triedy keď nám začali lízy

rásť, zaľúbili až po uši, odháňala nám spánok a niektorí sa vraj iba pre ňu, pre ustavičné myslenie na ňu, nemohli učiť...

Stavali sme tunely. Dlhé-dichočizné, cikali sme na ne, aby lepšie stáli — držali.

Keď sme mali šesť rokov, začali sme chodiť do školy, do prvej ľudovej, tá budova už nestojí, pamätám si, že boli pred ňou dve sovy...

Ivan vtedy veľmi plakal, bál sa. Prvé dni s ním musela sedieť v školskej lavici mama. Aj po mnohých rokoch, už bol otcom — a my tiež — sme sa mu preto ešte smiali...

Detstvo...! Akože to vyjadriť, keď bolo také krásne, neopakovateľné...?!

Aj my z ročníka tisícdeväťstotridsaťšesť a tridsaťsedem sme ho prezívali cez vojnu. Ale i tak boli tie roky krásne! Nedá sa na ne zabudnúť.

Vyvádzali sme huncútstva, tešili sa z každého dňa a hodiny. Všetci.

Aj Rudko Hauser. A rodičia, najmä matky, ako žiarili, že nás majú...!

Vojna nám však často kazila hry. Poplachy, bombardovanie...

Prvého mája 1945 prišli do Bytče, do nášho rodiska pri starom a lenivo tečúcom, staby unavenom Váhu, osloboditeľia...

Československí a sovietski vojaci. Zablatení a špinaví, ale milí. Naše staršie sestry a matky ich bozkávali na líce, otcovia stískali pravice a my deti sme ich volali hrať sa guľky... Guľky som hral dobre, vraj najlepšie na našej a všetkých susedných uličkách, a tak som si trúfol vyzvať aj sympatického majora-červenomajca. Prebral som, ale guľky mi nechal; prevkapaný som sa mu zabudol aj poďakovať.

Prvý máj 1945 v Bytči bol nezabudnuteľný. Na námestí hral sovietsky vojak na harmonike a ľudia, ktorí sa vókol neho zhromaždili, spievali a tancovali. Tešil sa aj Geza Ganzler a jeho manželka, židia, ktorí sa dlhé roky museli skrývať pred hitlerovcami v pivnici, aby ich nezavraždili ako pána Lipschera a iných.

Nás chlapcov posadili kozáci na kone. Ach, to už bolo dačo! Z vysokých konských chrbtov sme videli na celé námestie. Ruskí chlapci a chlapi nám ukazovali fotografie, požičavali vojenské čiapky. Naše strapaté hlávky v nich zmizli aj s ušami...

Na obed sa vojaci ponáhľali preč. Vraj musia cez Javorníky na Moravu a odtiaľ do Čiech — až do Prahy. Biť okupantov-fašistov.

Poobede nám odkázal pán učiteľ Rudolf Badík, aby sme prišli do triedy. Bol akýsi smutný.

— Dievčatá a chlapci, naše mestečko je slobodné. Pozajtra sa začne riadne vyučovanie. Znova sa budeme učiť...

V tomto čísle DR
uverejňujeme

kriminálny román talianskeho autora Lorianu Macchia-velliho

PO STOPÁCH
ATENTÁTU

V doplnkovom čítaní si môžete prečítať článok LĀKAVÝ MAGNET HOROLEZCOV Z CELÉHO SVETA — BOJE O PRVENSTVO ACONCAGUY, JEJ POKORENIE A OBETE.

Do budúceho čísla DR sme zaradili román Alfreda Lawrencea

PASCA
PORUČIKA
COLUMBA

V napínavom príbehu o zákernej vražde a surových medziľudských vzťahoch pre kariéru sa vám predstaví slávny americký detektív Columbo, známy aj u nás z televízneho seriálu.

V doplnkovom čítaní si budete môcť prečítať aj informáciu o neodvratnej tragédii, ktorá čaká amerického herca Petra Falka — poručíka Columba.

Budúce číslo DR, ktoré vychádza v rekordnom náklade 51 000 výtlačkov, dostanete kúpiť v stánkoch PNS o mesiac.

Zmlkol. Pokračoval až o chvíľočku:

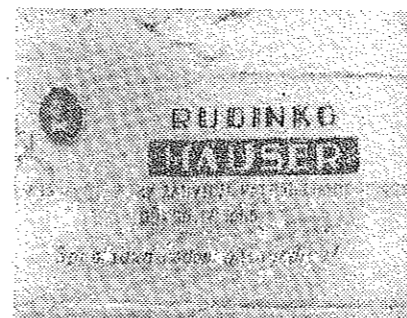
— Ale Rudko Hauser už medzi nás nepríde... ani raz... nikdy...

Učiteľove oči sa zarosili. Roztrastým hlasom zašepkal:

— Rudko je mŕtvy...

Mŕtvy?

On sa už nebude s nami hrať, hnevovať v obchode pána Marčíša, vyvádzať, smiať sa...?

Náhrbný kameň Rudka Hausera — [Snímka autor]

Jano, ktorý Rudka pred mesiacom zbil, sa pustil do plaču.

Učiteľove slová sme nevedeli pochopiť. Veď včera sme hrali guľky a Rudko bol medzi nami...

V posledný aprílový deň roku 1945 hitlerovskí vojaci vyhodili pekny nový most ponad Váh do Bytče.

K večeru začali fašisti náhlivo ustupovať. Kravy, ktoré hnať z dedín spoza Žiliny, museli nechať na poliach pri cintoríne. S nimi nemohli tak rýchlo utekať.

Bytčania bezmocne pozerali spoza okien a plotov, čo im fašisti ešte uchmatnú. Potom sa naši rodičia začali s nami pripravovať na noc v krytoch, v pivniciach.

Aj pani Hauserová poznášala do pivnice najpotrebnejšie veci.

— To bude naša posledná noc v pivnici, — usmial sa pán Hauser.

— I ja som o tom presvedčený, — povedal učiteľ Meliš, ktorý s rodinou tiež býval v dome starého Puškára vedľa starej židovskej školy.

— Zajtra si dozaista už zaspievame a zatancujeme, — pousmial sa učiteľ. — Do obecnej kroniky napíšem slávnostný zápis. Červeným atramentom...

Učiteľ-kronikár Meliš a pán Hauser odišli do bytu. O chvíľočku Maňa Melišová zobrala loptu, rozlúčila sa s Rudkom a odišla do kuchyne za otcom.

Na dvore ostal iba Rudko. Kriedou čarbal po trotoári pod kuchynským oknom.

— Toto bude veľký pandrlák... — šomral si. — Aj fúzy mu namafujem. Aj uši. A veľké...

Snehobielou kriedou začal vedľa nosa kresliť nepresné koliesko. Malo to byť oko. Druhé už nenamaloval...

Na komín starej židovskej školy nečakane padol delostrelecký granát. Prvý výstrel toho dňa. Komín zarahotil, akoby zastonal od bolesti, a rozsypal sa.

Črepliny z granátu poznačili okolité domy, strechy. A jedno ľudské srdiečko. Čierna čreplina prerazila košieľku i hrud' chlapčeka a zastavila sa akurát v srdci.

— Rudko! Rudko!... — vybehla mať z pivnice.

Ležal pod kuchynským oknom. Pandrlák na chodníku už nebol iba biely. Klobúčik i tvár mal červenú...

— Ježišmaria! — vykričala matka v najnešťastejšej chvíli svojho života. Chcela podísť k synčekovi. Nedošla, spadla.

Otec vybehol z kuchyne, zobral syna do náručia a vybehol s ním na ulicu. Bežal cez námestie k doktorovi.

— Je mŕtvý, pán Hauser, — zopakoval bezmocne doktor Fábry.

Otec stál nad synom, plecía mu ovisli, tvár sa mu chvela utajenou bolesťou, no neplakal. Smútok mu znetvoril tvár bez slz...

Z dospelých obyvateľov vo dvore starého Puškára nespál v tú noc nik. Pani Hauserová akoby onemela. Slzy jej neprestajne stekali po tvári, zmenila sa na nepoznanie. Za pár hodín ostarla o niekoľko rokov.

Včasráno 1. mája 1945, keď Bytčania vítali v uliciach prvých vojakov-osloboditeľov, pán Hauser kráčal námestím s mŕtvym synčekom v náručí... Vojaci a civili sa zastavovali a z hláv si snímali prilby a čiapky...

Druhého mája bol v Bytči len jeden pohreb. Pochovávali sme Rudka Hausera. Skupina vojakov vystrelila salvu. Na počesť jediného mŕtveho. Nevojaka, milého kamaráta...

Už pred mnohými rokmi som mal možnosť pri svojom povolani vidieť Rím, Moskvu, Paríž, dva razy Benátky, Mníchov, Norimberg, viac ráz Berlín, susednú Viedeň... Pri Jadranskom mori som obdivoval olivové háje... Ale nevoňali ani mne tak ako smrek a borovice nad Pšurnovicami, Setechovom...

Nikde ma však tak srdce nefahá ako do rodného kraja. Vždy keď mám chvíľku času, odbehnem pod Javorníky medzi svojich najbližších. Nesmierne rád sa túlam tamojšími horami, najmalebnejšími na zeme-guli. V lete i v zime všetko tam vytvára dojem rozprávkovkej krajiny, niečo, čo my v meste pomaly budeme poznať len z obrázkových kní-žiek. Vždy priam cítim, ako sa na tých miestach vraciam do detstva a študentských čias. V zime ma tam obklopuje belostná snehová plocha, zavlať doliny, ťažko schodné chodníky, chádza je namáhavá. Unavený si zájdem aj do útulnej krčmičky, kde možno stretnúť dávneho kamaráta, splevať aj najkrajšiu sloven-skú ľudovú a zároveň najkrajšiu pesničku na svete Povedzte mojej materi... a kde nikto nemá falšný hlas, kde spolužiak, jednoduchý človek, nedovolí platiť, „hoci ty Milan, si pán z mesta...“ Žijú si tam, a tešia sa zo života úprimní a pohostinní ľudia.

Sú tam malebné chalúčky, ich okienka, ako mi nedávno krásne napísal zaslúžilý umelec Stanko Biroš, akademický sochár, ktorý vie o rodnom kraji písať, akoby bol Andersen, sú učupené pod ohromnými perinami snehu, ale napriek tomu vykukujú. Bývajú tam dobrí dedinskí ľudia, iste by dali čaj, kus klobásy, teplú náruč, ale človeku je niekedy najlepšie samému.

S myšlienkami... Na niekoho veľmi blízkeho...

Posledný týždeň minuloročnej dovolenky som prežival v Bytči u otca a súrodencov. V jeden večer sme sa stretli viacerí spolužiaci.

Posadali sme si a debatovali, spomínali.

— Daška, pamätáš sa ešte na štvrtú meštianku?

— Samozrejme!

— Vtedy sa začali prvé lásky. Mar-

ta ju prežívala s Ferom. Raz na je-seň v podvečer išli z kina. Marta mala ruku spolu s Ferovou pravícou v jeho nohavícovom vrecku. Pri bý-valej továrni na spracovanie kože sa zrazu zjavil známy bicykel. Učiteľ Krátkoruký!

Pozdravili sa mu. Ale ruky z vrec-ka nemohli dostať von.

Opäť sme sa na tom — aj po ro-koch — zasmiali a debatovali ďalej.

— A čo je s našimi dvoma Ivan-mi?

— Jeden je inžinierom geológie a druhý lekárom v Martine.

— Viete, že Alica Dovičinová a iní naši spolužiaci sú už starí rodičia?

— A čo je s Elenkou-Gabrielou, našou krásnou princeznou, najkraj-šou devou z triedy?

— Má dve dcéry: Gabrielku a Alenku-Babušku. A stále ešte vyzerá ako dievča — aj po desaťročtiach. Postavou, tvárou, hlasom...

— A pán Šalát, najlepši zo všet-kých triednych učiteľov, čo je s ním?

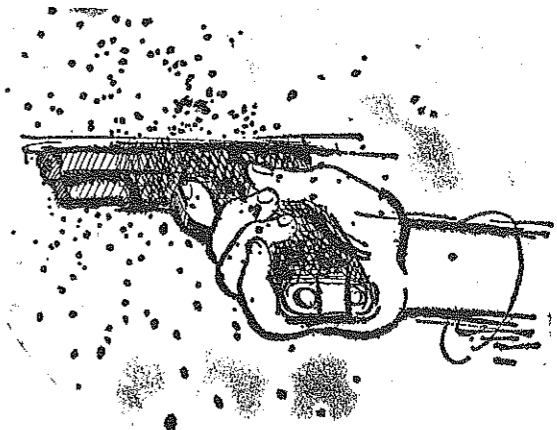
— Žije tu v Bytči so svojou pani Margitkou, už neučia, len počúvajú šuchot jesenného listia svojho života, pán učiteľ Šalát má bielu, akoby za-sneženú hlavu... Žiaľ, učiteľ anglič-tiny a ohromne dobrý chlap Oto Weinberger už zomrel...

Spomínali sme dlho, až do noci. Ktosi spomenul Rudka a Darinku.

(Dokončente na strane 48)

Hrali sme sa, Kantili a Rudko s nami... (Snímka autor)

NAMIESTO PREDSLOVU

Jeden mŕtvý každých 20 dní, zranený každé štyri dni a jeden atentát denne — to je výsledok prie-skumu politického terorizmu v Ríme za posledných päť rokov. Oveľa jasnejšie však hovoria absolútne čísla, ktoré pripravila rímska federácia TKS. V ro-koch 1978—82 v Ríme spáchali 1291 politických atentátov, 571 násilných prepadanutí, zavraždili 78 ľudí, z toho 28 príslušníkov polície, 377 osôb zra-nili, bolo zaznamenaných 221 prípadov tajnej pro-pagandy, zatkli 826 osôb a objavili 70 skrýš tero-ristických skupín. Denník L'Unità k tomu dodáva, že napriek značným úspechom polície je teroriz-mus stále ešte v talianskej metropole silne zako-renený. Od začiatku roka zaznamenali niekoľko násilných činov, ktoré môžu byť predohrou k odv-etným opatreniam a k oživovaniu teroristickej čin-nosti...

(Pravda, Bratislava 25. 2. 1983)

S takmer štvorročným zadržaním začal sa včera v Ríme proces proti 71 príslušníkom teroristickej or-ganizácie 7. apríl. Sú obvinení, že v rokoch 1970 až 1979 organizovali a uskutočňovali vraždy a pre-pady budov demokratických strán a organizácií. Pred súdom je však prítomných len 20 obžalova-ných. Zvyšok súdia v neprítomnosti...

(Pravda, Bratislava 25. 2. 1983)

V talianskom meste Janove sa skončil proces s dvadsaťjeden členmi teroristickej organizácie Brigade rosse, ktorí sa pred súdom zodpovedali okrem iného za vraždu šiestich ľudí, lúpeže a úto-ky proti demokratickým a pokrokovým stranám a organizáciám. Desať príslušníkov tejto extrémis-tickej organizácie odsúdili na doživotné väzenie a zostávajúci si odpýkávajú tresty vo výške od siedmich do 28 rokov...

(Pravda, Bratislava 28. 2. 1983)

Možno ste niekedy zatúžili prhriťat si leto niekoľ-kými stupňami južného slnka, prisolíť si kúpantu o zálahu morskej soli, vyskúšať si silu ramien v ná-pore morských vln, zahľadať sa na horizont, keď so spustenými plachtami trpezlivo postávajú rybár-ske bárky, a potom v jedno krásne ráno stáť na pláži s bosými nohami a vyčkávať, spoza ktorej vl-ny vyhupne vychádzajúce slnko... A o tri týždne sa vraciame medzi priateľov, domov, krásne opálení, plní dojmov, s lastúrami a ulitami vo vrec-kách a s kuframi napratanými reprodukciami re-nesančného umenia, filmami, ktoré čakajú na to, aby na nich ožili Anjelský hrad, Sixtínska kaplnka, Forum romanum, Florencia s nezabudnuteľnými úzkymi uličkami, ušľachtilé formy Michelangelovho Dávida zo všetkých uhlov s neodmysliteľným hlá-čikom obdivovateľov...

Glotto, Tizian, Boticelli, Rubens, Rembrandt... Stojíte pred ich plátnami a freskami, veľkolepými architektonickými dielami a nevdojak vás premkne pocit vlastnej malosti a núti vás zamyslieť sa nad tým, ako plno možno prežiť ľudský život...

S dovolenkou v Taliansku, pravdaže, súvisí aj každodenný tichý boj s neúprosťou kalendára, ktorý vám ako z mešca vytriasa dni oddychu a núti vás náhlit sa ďalej, a pritom mať stále otvorené oči pre krásu tejto krajiny. Vaše cesty lemujú mohutné palmy, stromy s kožovitými listami, stačí vystrieť ruku a držíte v nej sladký pomarančový plod. Mi-ňajú vás počerní, radoreční a pohostinní ľudia. Ak sa im dačo znepáči, turista-neturista, nakričia na vás a vzápätí sú zasa tými najmilšími hosťiteľmi a ospravedlňujúco vysvetľujú vám — Netalianovi, že oni sú už raz takí. Oblubujú dobré jedlá, dobré víno, majú radi dobrých ľudí, veselú zábavu a iste aj umenie a rýchlosť, pri ktorej priemerný našinec pokladá za vytúženú chvíľu, keď brzdy automobilu definitívne zaškrípnu a aj plechová kapota si od-dýchne od tohto šialenstva...

Kdesi uprostred týchto ľudí, čo sa nedoviezli do mesta na fľačke, ale na malom nákladniaku, som stretla takých, čo sa neponášali na sebaavedomých elegantov, nemajú v kúpeľni ružové kachličky a za-iste nepijú po obede chianti... Postávali pod mos-

tom a boli celí akási menší a vďační, že sa pri nich ktosi pristavil. Na stole mali rozložené broskyne, hrozno, melóny. Trhovnícke šťastie im nevelmi žičilo, rozložili tovar neďaleko našej turistickéj oblasti, kde nás každý deň okrem misy spagiet núkali aj ovocnou misou, a tak i tá najväčšia broskyňa bola pre nás iba opakovaním repertoáru. Takmer zahabene sme prechádzali okolo nich, až kým nás jeden z predavačov nepristavil: „Turisti?“ „Si“, začali sme s previerkou svojich konverzačných schopností. Štyria posmelení zvedavci nás obstali, nasledovalo niekoľko otázok na tému, odkiaľ sme, kde sme ubytovaní.

Ano, o Československu už čosi počuli. Jeden z posmelených a zvedavších sa spýtal: „E socialismo buono?“ — Je socializmus dobrý? Porozprávali sme im napochytr čosi o našej krajine, o živote, akým žijeme. Prikyvovali a z úst ďalšieho zaznela nástojčivá otázka: „E terrorismo niente?“ S mimovoľným úsmevom sme ich uistili, že terorizmus u nás naozaj neexistuje. Ako to? Nedalo im a pripomenul nám, že u nich pred pár dňami zavraždili ďalšieho vysokého činiteľa. Jeden z počerných mužov ukázal prstom na priateľa a povedal: „Lui è comunista“ — On je komunista.

Dnes, s odstupom mnohých dní, sa mi mari, že v jeho hlase znela otázka a azda aj symbolický stisk. Rozlúčili sme sa ako dobrí známi, odnášali sme si strapce hrozna, podarúnok od našich milých spolubesedníkov, ale aj neurčitý pocit viny exotických zvierat, ktoré neohrozuje terorizmus...

Možno sa vám zdá moje rozprávanie ako vystrihnuté z filmu, alebo nebodaj vymyslené pre predstov k románu Po stopách atentátu, zhodou okolností sa však toto stretnutie naozaj uskutočnilo a zvedavá a nástojčivá otázka „E terrorismo niente?“ mi podnes utkvela v pamäti.

Do akej miery bola aktuálna otázka predavača, sme sa presvedčili v Ríme. Chceli sme si pozrieť nočné veľkomesťo, pristavili sme jedného študenta, aby nám ukázal cestu do známeho kina. Trochu nás prekvapilo, že náš ochotný sprievodca nás zaviedol z chodníka na cestu a dodal, že je to bezpečnejšie, po chodníku vraj chodia kadejakí ľudia. Mimovoľne sme sa po nich začali obzerať a po chvíli sa nám zdal každý chodec podozrivý, „všelijaký“. O chvíľu sme boli pri kine a náš sprievodca nás upozornil, že sa nemáme vracat po ceste, a najmä nie cez park, kde sa ponevieralo plno mladých ľudí. „Sú medzi nimi všelijaké živly, teroristi, úchylní... Jeden z takýchto zavraždil spisovateľa... Je nebezpečné chodiť do parku...“ Poradil nám, aby sme si schovali fotoaparát, zbytočne na seba upozorníme, že sme turisti, a okradnú nás.

S týmito slovami sa s nami študent rozlúčil a aj poézia večerného veľkomesťa sa razom vyparila. V záhradnej kaviarni zaznievala príjemná hudba a za chrbtom muzikantov sa kľbčili dvaja, čo sa poharkali. Okolo nich ľahostajne postávali zvedavci, väčšina ľudí nevšímavo prechádzala okolo. Poďhľali sme sa aj my, hoci u nás doma by sme sa sotva stavali k príhode ľahostajne. Prínajmenšom

by nás zaujímalo, či niekto nezavolá bezpečnosť. Tu políciu nik nezavolať. Možno vie prečo, možno sa má jednoducho priveľmi rád. Za našim chrbtom zaznievali tlmené údery — tí dvaja sa ešte nepomerili, zjavne nedošlo k zhode názorov.

Miňali sme parčík s mladými ľuďmi, odolali sme pokušeniu presvedčiť sa o vierohodnosti slov nášho sprievodcu a zauvažovali sme, či naozaj treba kus šťastia na to, aby si turista bez ujmy mohol pozrieť večerný Rím...

Iba niekoľko dní po návrate mi dovolenku pripomenula krátka správa z Ríma o teroristoch, strleťajúcich do turistov pred synagógou. Aj táto súmravná tvár Tallianska patrí, žiaľ, ku každodennému životu horkokrvných Talianov. Len strohá štatistika potvrdzuje, že roku 1972 bolo v Taliansku 849 bombových atentátov, roku 1973 už 951, roku 1974 ich bolo 1350, roku 1975 vzrástli na 1754 a roku 1976 to bolo už 2774 bombových atentátov... Stovky mŕtvych, tisíce ranených — čierna bilancia pomýlenej slobody. Bombové atentáty, únosy, vraždy — až priveľmi pripomínajú povojnové vyčistiťanie fašistických skupín. Kedysi (ako dobre, že tento čas už označujeme touto dávnominulou príslovkou času) po skončení najväčšej vojny v dejinách ľudstva sa fašistické skupiny začali ohlasovať ničením pamätníkov protifašistických bojovníkov. Vláda akosi nemala čas, prostriedky a vari ani záujem skončiť s ich vyčistiťaním. Justiciu zasa väčšmi zaujímalo prenasledovanie demokratov, a tak sa mohlo ovzdušie strachu nerušene šíriť po celej krajine. Neofašistické živly, pochopiteľne, využívali benevolentnosť vlády. Najaktívnejšie skupiny, Mussoliniho úderné brigády, neonacistické organizácie Nový poriadok a Čierny poriadok sa čoraz bezochvejšie aktivizovali. Nebezpečenstvo mohlo prekvapit kdekoľvek — hoci v Milánskej poľnohospodárskej banke, kde po bombovom atentáte roku 1969 sa vyše 80 ľudí nevrátilo medzi blízkych, na bolonskej stanici, odkiaľ sa do cieľa svojej cesty nedostalo vyše 80 cestujúcich, „vinných“ tým, že sa na stanici zdržiavali práve vtedy, keď sa tí, čo mali viac šťastia, zdržiavali niekde inde. Bolonská masakra bola od čias leteckého bombardovania mesta v druhej svetovej vojne najstrašnejšou katastrofou. Zodpovední za túto hromadnú vraždu sú údajní pomstiteľia neofašistu Tutiho a ďalších jeho siedmich spoločníkov, obžalovaných za atentát. Nie náhodou vykonali pomstu v meste, ktoré je podľa neofašistov a teroristov komunistickou metropolou, má najlepšiu mestskú administratívu, najčestnejšie vedenie. Nečudo, že sa pre zúrivých antikomunistov stala terčom provokácií a výčinov.

Je to trohu zvláštny pocit stáť pre bolonskou stanicou, počuť jachanie vlakov s vedomím, že teroristi sa predsa nevracajú na to isté miesto. A docestovať svoju cestu šťastne, lebo tá nesmierne malá štatistická pravdepodobnosť, že nastúpíte hoci do lietadla, ktorému určili osud rakvy, sa nestane.

Kam vedú nite týchto činov, kde je myšlienkový trust teroristických akcií? Doposiaľ odhalili vyše 35 základní teroristov, vyše desať skladišť zbraní...

Talianom ešte iste nevymizol z pamäti deň, ktorý v súvislosti s terorizmom otriasol krajinou pred platimi rokmi: 16. marec 1978. V ten deň sa nič netušiaci predseda kresťanskodemokratickej strany Aldo Moro vybral na svoju zvyčajnú cestu, keďže bol prezieravý, šlo s ním päť osobných strážcov, z ktorých iba jediný stihol vystrelit. Ostatní zomreli v paľbe, ktorú na nich vypálili ôsmi teroristi, odhodlaní na všetko. Zatiaľ ušetrili len Alda Mora. Do mája 1978 čakal v byte na via Montalcini na svoju bezmocnú políciu. No nedočkal sa... V onen májový deň mu teroristi síce sľúbili slobodu, ale iba preto, aby dobrovoľne vošiel do kufra renaultky. Len čo sa tam ocitol, ozvala sa paľba zo samopalů.

Pri vyšetrovaní vraždy Alda Mora vyšli najavo niektoré zaujímavé fakty. Okrem iného sa vynorila inštrukcia Rady národnej bezpečnosti Spojených štátov amerických z roku 1948, podpísaná vtedajším prezidentom Trumanom, v ktorej navrhuje v prípade, že v Taliansku bude vláda s účasťou komunistov, „uskutočniť čiastočnú mobilizáciu amerických ozbrojených síl a poskytnúť tajným antikomunistickým skupinám finančnú a vojenskú podporu aj s rizikom občianskej vojny“. Ako vieme, v poslednom období pred smrťou Alda Mora sa pozície komunistov v krajine upevnili. Nastal pomerne rozhodný obrat doľava, a iba ten mohol krajine pomôcť vyslobodiť sa z hospodárskej a spoločenskej krízy. Medzi prvých politických činiteľov, ktorí pochopili nevyhnutnosť účasti komunistov na vypracovaní vládneho programu, bol práve vtedajší predseda kresťanskodemokratickej strany Aldo Moro.

Teroristické podsvetie však o niekoľko rokov predsa len utížilo úder v prípade oslobodenia uneseného amerického generála Jamesa Doziera, ktorého vyše mesiaca väznili členovia jednej z najlepšie organizovaných skupín — Brigade rosse. Vysvitlo, že skupina má účasť aj na smrti Alda Mora. Čuduj sa svete, únoscov sa podarilo odhaliť tomu istému policajnému aparátu, ktorý zlyhal roku 1978! Žeby stratégia a taktika policajného aparátu kvalitatívne vzrástla? Akiste to nesvedčí iba o väčšej chrbtosti mužov zákona, ale v tomto prípade najmä o zoslabení ohnivek reťaze tých, čo stoja proti zákonu. Čoraz viac zatknutých totiž dodatočne „olutuje“ svoj čin a je ochotných spolupracovať s políciou. Aby sa posilnil tento trend, prijali dokonca zákon, ktorý umožňuje spolupracovníkom polície vymerať menšie tresty. Tak sa v tejto „krajine slobody“ môže stať, že po niekoľkoročnom odpykaní trestu sa terorista opäť teší slobode. „Kamarát!“ však väčšinu na návrat zradcu čakajú a vymerajú mu trest podľa vlastných zákonov. A polícia nezostáva nič iné, ako udavačov chrániť pred kumpánmi už vo väzení a po návrate z väzby im poskytnúť útočisko pod cudzím menom a pokiaľ možno v cudzej krajine. Navyše je tu aj druhý problém — je azda možné, aby sa z kvalifikovaného vraha stal po niekoľkých rokoch väzenia slušný občan, ktorý sa zaradi do spoločenského behu života čes-

ných ľudí? Talliansko sa pokladá za kultúrnu a kresťanskú krajinu a hrdí sa okrem iného aj tým, že tu zrušili trest smrti. Prieskum verejnej mienky však ukazuje, že to rozhodne nie je názor všetkých Talianov, takmer 60 percent sa vyslovilo za obnovenie trestu smrti. Niektorí ho pokladajú za jednu z účinných zbraní, ktorú by pomohla políci — veď jej protiteroristické oddelenie včie dnes takmer o všetkých teroristoch, i keď sú mnohí zatiaľ nezvestní. Je len otázkou času, kedy sa im podarí prísť na stopu.

Najtvrdším orieškom naďalej zostávajú akcie vykonávané pod pláštikom nebezpečného neofašizmu — jeho predstaviteľia stoja za mnohými masovými krvipreliatiami — ktorého korene sťahujú do niektorých západoeurópskych a latinskoamerických krajín. Nie náhodou práve mnohých z týchto atentátov dodnes nevyšetrili. Jedným z nich bol napríklad atentát v Milánskej banke v decembri 1969, za ktorým nasledovala séria atentátov.

Prečo dodnes mnohých z týchto atentátov nevyšetrili? Neofašistické organizácie v Taliansku sa otvorene priznávajú, že im policajné orgány poskytujú služby a pomoc, čo im umožňuje pracovať podľa vopred vypracovaného plánu a stratégie. Vódcovia tohto hnutia vyhlasujú, že ich ľudia sa dostali už takmer do všetkých štátnych orgánov: polície, jednotiek karabinterov, ozbrojených síl, do súdnych orgánov. Súdne procesy s teroristami tomuto tvrdeniu skutočne v plnej miere zodpovedajú — vyšetrovanie niekedy trvá veľmi dlho, krátko pred začatím procesu dochádza k náhlejšiemu zmenu súdcov, súdne rokovanie sa odkladá... Vychádzajú najavo spojenia s mafiou, obchodníkmi s drogami, so zbraňami... Napriek širokej sieti spolupracovníkov a nitiek vedúcich až do štátneho aparátu sú však už vzťahy medzi jednotlivými skupinami a agentmi v cudzine značne narušené. Tých, čo sú ešte vždy na slobode, je čoraz menej, ak vôbec možno slobodou nazvať ustavičné skrývanie sa. O bezmocnosť teroristov svedčí napokon i to, že pseudorevolučné heslá, ktorými sa Brigade rosse oháňali, nahrádza už iba gesto neuznaných, bezkonceptných ľudí — nezostáva už nič iné, iba upozorňovať na svoju neschopnosť presadiť sa v štáte bezmocnými gestami, ale tie nič neriešia, nenastoluujú, zostávajú za nimi zbytoční mŕtvi v mene nesplnených túžob po moci tých, ktorí ich poslali na smrť.

Sú známe smutné slová teroristov, z ktorých vynieva bezvýhodiskovosť, vedomie zbytočnosti, bezperspektívnosť cesty, krok za krokom, na ktorej konci je nevyhnutný čierny nápis — väzenie, alebo smrť.

Vlastne tieto počty vlastnej ničotnosti by dokonca skôr mohli vyvolávať súciti. Možno povedať, že i jednoduchí Taliani dlho sympatizovali s teroristami, ibaže, pravda, nie z akejsi slabošskej pseudofúzie, ale skôr preto, že zbrane teroristov boli namierené proti vysokým štátnym činiteľom, o ktorých bolo známe, že sú presiaknutí úplatkárstvom, protekcionárstvom. Najmä neskúseným mladým ľuďom táto pseudorevolučnosť imponovala

„Všetky dvere sú rovnaké. Tamto ide sestra, spýtam sa jej.“

„Nechaj tak, nájdem to sám.“ Vojde do jedných dverí, ale vzápätí vycúva a zdvorilo sa ospravedlňuje. Na tretí pokus sa mu to podarí. Potom je uvoľnenejší, pokojnejší a veselšie ide oznámiť tým trom:

„Oblečte sa a zmiznite kade ľahšie. Buďte nám však stále k dispozícii, a ak niekam pôjdete, nechajte odkaz, kde vás možno nájsť.“

Vyjde von a spolu s ním aj Felice Cantoni, agent. Dvadsaťosmička stojí zaparkovaná na námestí:

„Autíčko ako lusk. Ľudia tomu figu rozumejú...“ Láskyplné pohľadanie po kapote a hybaj hľadať Rosasa.

Via Santa Caterina devätnásť, historické jadro mesta. Úžasné historické jadro. Dlhé stĺporadie sa drží hore koncom iba zázrakom, za ním sa krčia malé domčeky plné myši, červíkov a inej odpornej hávede, za fasádami zablatené dvory, kde po daždi vyliezajú žaby... A kto by sa odvážil trochu ich upraviť, toho nazvú ničiteľom kultúrnych hodnôt, znesvätiťelom histórie vlastného národa...

V úzkej smradľavej uličke vrieska malý kamelet: „Teroristi z via dei Colli uväznení!“ Tam býva Rosas.

Rosas je... Priznáva sa vám bez mučenia, že neviem slovami opísať ľudskú tvár. Rosas nosí okuliare a vyzerá ako blázon. Ženy sa nad ním rozplývajú (aký je zlatučký) a hľadajú ho ako kocúra. Jemu sa to celkom pozdáva a pokojne to strpí. Lenže toto ma teraz nezaujímá. Vlastne ani Sartiho nie. Sarti ho pozná už dlho, a napriek tomu ho nechápe. Tie jeho reči... Vždy naňho nadabí tam, kde sa podkopávala autorita verejnej moci. Diskutoval pred tovarňami, v školách, na demonštráciách, ale nikto, absolútne nikto mu nemôže prísť za golier nijaký priestupok. Ani len takýto malilinký. Najprv Sartiho jedovalo, že sa mu ten bláznivý ksicht motá pod nohami, ale napokon ho počúval aj on.

Prídu pred číslo devätnásť a Felice Cantoni, agent, zaváha:

„Vezmem revolver?“

„Vezmi, aspoň si budeš mať čo strčiť do zadku.“ Obaja vojdú a zastihnú Rossa pri bielej káve. Neunúva sa vstať, iba kývne rukou, akoby chcel povedať: „Sadnite si, keď už ste tu, ja si zatiaľ vypijem kávu, aby mi nevychladla. Potom uvidíme, načo ste prišli, a prípadne sa o tom trochu pobavíme...“

Vnútrajšok Rosasovho bytu je v úplnom protiklade s historickým centrom, lebo tu nie sú ani kultúrne hodnoty, ktoré treba uchovať, ani historické prvky, ktoré treba rešpektovať. Má tu samé užitočné veci a viac ani chl. Rosas rozvážne dopije bielu kávu a až potom vezme príchodiacich na vedomie. Povie potichu a pre seba:

„A pozrimeže.“

„Hybaj s nami.“

„Kam?“

„Na políciu.“

„Načo?“

„Trochu sa porozprávať.“

„To môžeme aj tu.“

„Túži ťa vidieť sám hlavný inšpektor Cesare Raimondi.“

„Mohol prísť.“

„Zrejme nemá čas.“

„Tým horšie preňho, jedného krásneho dňa ho trafi šlak. A potom to všetci oslávim.“

„Podme.“

„Ukáži!“

„Myslíš, že som ťa prišiel zobrať iba tak, bez zatykača? Z vlastnej iniciatívy? Na to ťa poznám pridobre...“

„Len ukáž.“

„Mám ho, mám. Neveríš?“

„Ale verím. Musí v tom mať prsty tá žena.“

„Ako hovoríš: má v tom prsty tá žena. Ako to, že si zrazu taký múdry?“

„Veď nie som policajt.“

„To značí, že všetko, čo nám povedala, je pravda?“

„Svätosvätá, ako z novín vyčítaná.“

„A teba kde čerti nosili, keď hore vybuchla rádiostanica a štyria tam zgegli?“

„To by som aj ja rád vedel...“

„Takýto postoj k veci ti môže iba pohoršiť.“

„Myslel som to tak, že by som aj ja rád vedel, čo som v sobotu večer hľadal na vrškoch. Vlastne teraz to už viem, ale vtedy som o tom nemal ani bledomodrý šajn.“ Felice Cantoni, agent, stojí opretý o dvere, lebo človek nikdy nevie, ako bude reagovať podozrivý pri zatýkaní (odsek štyri, príručka vzorného policajta), počúva a nerozumie. Netrápi sa preto, nie je to prvý raz. Počúva a prikyvuje a tomu, kto sa naňho díva, zide na um: Aký inteligentný chlapec! Sarti medzitým pokračuje:

„Ak chceš, aby som ti rozumel, musíš rozprávať trochu jasnejšie, veď vieš, že som iba policajt...“

„Viem. Bolo to takto: v nedeľu ráno mi volá akýsi chlapík, nepredstaví sa a povie: „V sobotu večer ťa čakáme na konci via dei Colli, blízko vojenskej rádiostanice. Musíme ti povedať niečo veľmi dôležité, týka sa to teba i ostatných.“ A tak idem, lebo nemám inú naliehavú prácu. Kým sa motám v tých končinách, ktosi vyhodí rádiostanicu, ale ja to hneď nepochopím. Porozumiem až potom, keď začujem vaše strény, a viem aj to, prečo ma ta vylákali. Aby ste ma tam našli, prišli mi to a posadili do basy. Možno aj s nejakým kamarátom, ktorého ste ta poslali za mnou. Teraz sa mi totiž vidí, že ste si to všetko pekne-krásne naplánovali na policajnom riaditeľstve. Keď si pomyslím, že som ťa šiel iba preto, aby som sa pozrel do ksichtu chlapíkovi, čo sa robil veľmi múdry a rozprával o sprisahancoch...“

„Tak tebe je všetko úplne jasné, lenže neviem, ako to chceš vysvetliť hlavnému inšpektorovi. Najmä teóriu o výmysloch na policajnom riaditeľstve...“

„Ibaže ja si nebudem zbytočne drať ústa.“

„Ako to?“

„Nijako, podme.“ A hotovo. Najhoršie na celej veci je, že Sarti verí tomu, čo mu Rosas práve porozprával, okrem detailu s policajným riaditeľstvom, pochopiteľne. Akýže by bol policajt? Pred odchodom sa pýta, kde je záchod. Vysvetlí:

„Kolitída.“ Na chvíľu sa zavrie dnu a polohlasne premýšľa. Potom sa rozhodne, že mu figu záleží na Rosasovi, nech sa zo svojich ťažkostí líže sám. „Čo sa mňa týka, nik ma nepresvedčí, že ťa tra... Pôjdem navštíviť Felicitu Corradiniovú, vidí sa mi bystrejšia ako my všetci. Na to by som vzal jed.“ Seržant stiahne vodu a vyjde:

„Netykaj mi.“

„Prečo?“

„Lebo... Lebo nechcem, aby si mi tykali“

„Dôvod ako hrom. Nechceš, aby som ti tykal, lebo nechceš, aby som ti tykal. Ty si chudák, ani nevieš aký, chudák, čo otravuje iných chudákov, ktorí o tom, na rozdiel od teba, vedia.“

„Len nezačni filozofovať. Podme.“

Ani hlavný inšpektor Cesare Raimondi z neho nedostane viac. Nakoniec zahučí:

„Naozaj si myslíš, že ťa veríme?“

„Nie! Ale mám sa zbláznil? Pre vás je pohodlné neveriť mi.“

„Tým horšie pre teba. Posedíš si, kým všetko nevyklopíš. Máme dosť dôkazov, aby sme zavreli teba aj tvojich priateľov!“ Nasleduje rozkaz agentom, ktorí stoja pri dverách, lebo človek nikdy nevie, ako bude reagovať podozrivý pri zatýkaní (odsek štyri, príručka a tak ďalej):

„Hodte ho do cely, nech tam hľiže, kým poňho nepošlem.“ Vykonajú. Sarti sa zamyslí. Hlavný inšpektor sa spýta:

„Čo ty na to?“

„Rosas s tým nemá nič spoločné.“

„Ty si sa zbláznil!“

„Podľa mňa by mali sedieť ťa traja aj s babou. A keď zatvárame, tak aj Hrvófa.“

„Ty si sa zbláznil!“

„Vysvetli mi, ako môže niekto najprv vyhodiť rádiostanicu a potom sa pokojne pridať k úplne cudzej žene a ísť s ňou kus cesty. Buď je blázon...“

„A kto tvrdí, že nie je?“

Keď Sarti odchádza, má myšlienky jasné ako krištáľ. Rosas je hocičo, iba nie blázon, tým si je istý!

IDENTIFIKAČNÝ PORTRÉT

Pred budovou policajného riaditeľstva čaká Felice Cantoni so svojou dvadsaťosmičkou.

„Pozývam ťa na kávu.“ Felice je zmätený a znepokojený, ale nevraví nič. Odpustí si dokonca aj poznámku, že káva škodí tak vedom, ako aj kolitída. Vojdú do baru:

„Dve kávy.“

„Nech sa páči, seržant.“ Sarti je spokojný a svoju šálku vypije na dúšok. Slávnostne oznámi:

„Drahý Felice, mám tichý a nesmelý dojem, že

tentoraz to máme. Čosi mi vŕta v hlave... Š autom je to ako?“

„Najlepšie vozidielko v službách polície vždy k dispozícii.“

„Dobre, natankuj, dnes sa povozíme.“ Prejdá niekoľkých päťsto metrov, keď sa ozve z vysielacky: „Dvadsaťosmička, dvadsaťosmička, presuňte sa ihneď na via Bastia číslo trinásť! Neznámi páchatelia vykradli obchod s potravinami...“ Felice Cantoni zmurkne na seržanta a spýta sa:

„Čo mám robiť?“ Sartilmu primrzne úsmev. Zdrapne mikrofón, div ho neprehtne.

„Tu dvadsaťosmička, nemôžeme. Pracujeme na inom prípade. Oznámte to hlavnému inšpektorovi.“ Vysielacka na to:

„Taký je rozkaz. Opakujem, via Bastia...“

„Nemusiš nič opakovať. Prepoj ma na hlavného inšpektora!“

Prejde niekoľko sekúnd a ozve sa sám hlavný inšpektor:

„Tu Cesare Raimondi.“

„Čo to má znamenať? Nemám inú prácu?“

„Nevzrušuj sa, seržant. Nemáme iné auto. Musíš ísť na via Bastia...“

„A my sme azda voľní? Pracujeme na tej rádiostanici...“

„Ten prípad nie je taký naliehavý, veď je skoro vyriešený, všakáno...“

Sarti ho preruší:

„Čerta je vyriešený! Mám nápad, ktorý...“ Odpoveď sa dostaví ihneď:

„Seržant, ber na vedomie, že ten prípad je vyriešený! Ihneď sa ber na via Bastia číslo trinásť!“

„Rozkaz!“

Je už takmer poludnie, keď sa auto číslo dvadsaťosem vráti na policajné riaditeľstvo a Antonio Sarti, seržant, vtrhne k hlavnému inšpektorovi. Vyblafne naňho:

„Počujte, je možné, aby Rosas šiel vyhodiť tú rádiostanicu peši? Uloží výbušninu, počká, kým vybuchne, vráti sa do mesta, a to všetko peši, ruky vo vreckách, a ešte si pritom pohvizduje. Potom sa dá do reči s prvou ženskou, ktorú stretne po ceste... Nehovoriac o tom, že hore musel odvliecť na pleciah najmenej osem kíl dynamitu, vysielacku a možno aj nejaký samopal pre prípad, že by sa strieľalo. A potom: kam ukryl vysielacku? Prekotali sme celú oblasť až do mesta. Tento prípad je taký absurdný, že by mu neuveril ani idiot...“ Ale slovo idiot radšej nevysloví. Vzpríeči sa mu v hrdie. Hlavný inšpektor sa naňho pozerá ako na chudáka debilka. Usadí ho a porozpráva mu svoju verziu:

„Drahý Sarti, myslíš, že ja som o tom neuvažoval? Všakáno. Počúvaj ma: čo ti hovoria tieto mená?“ Zoberie zo stola papierik a číta: „Antonio Spinelli, via Cesare Battisti osem a Antonietta Saló, via dello Scalo pätnásť...“ Čaká na odpoveď a kútkom oka pozoruje Sartiho. Lenže tie dve mená mu

nehovorila absolútne nič a nakoniec sa naozaj z-
tváril ako chudák debilko.

„Tak ti teda poviem, kto sú to. Sú to tí dvaja, čo
prešli okolo tvojho stanovišťa na päťstovke asi dva-
dsať minút po výbuchu. A ty si ich pustil a pravde-
podobne si im ani poriadne neprehliadol auto...
Keby si sa bol býval prizrel lepšie, istotne nájdeš
vysielačku aj zopár kíl výbušnín. Je nad slnko jas-
nejšie, že tí dvaja sú jeho komplici, ich autom sa
Rosas dostal hore, rozmiestnil výbušninu, spojil sa
s rádiostanicou a potom oni zišli dolu sami, pokým
Rosas sa vrátil peši. Keby si bol býval v tej päť-
stovke našiel aj Rosasa, pustil by si ich?“

Sarti otvorí ústa ako ryba na suchu. Hlavný in-
špektor nalleha:

„Bol by si ich pustil?“ Sarti nesúhlasne pokrúti
hlavou. Hlavný inšpektor zažiari ako slniečko:

„Prezradím ti ešte čosi. Antonio Spinelli a Anto-
nietta Saló neexistujú.“

„Viem...“

„Ako to?“

„Vlastne som si to domyslel.“ Inšpektor pokra-
čuje:

„Ani nebvávajú tam, ako si mi hlásil: on via Cesa-
re Battisti a ona via dello Scalo. Teraz je všetko
úplne jasné, všakáno? Obom si im jasne videl do
tváre, a tak nebude ťažké rekonštruovať ich por-
tréty. Rozošíleme ich po celom Taliansku, aj za hra-
nice. Stavím sa, že o štyridsaťosem hodín ich má-
me. Tak aj posledná kocka mozaiky, všakáno...
Všetko bude sedieť na milimeter...“

Sarti sedí pred portretistom:

„Fúzy?“

„Áno.“

„Čelo?“

„Vysoké.“

„Vlasy?“

„Riedke.“

„Nos?“

„Ostrý a zahnutý.“

„Pery?“

„Úzke a tenké.“ Keď sa nakoniec pozrie na oba
portréty, ktoré mu strčia pod nos, veľmi sa začu-
duje, lebo on vyzerá celkom ako jeho dedko a ona
ako teta jeho matky. Ale o tom radšej taktne po-
mlčí.

Veľmi dobre vie, že pár z päťstovky nemá s celou
vecou nič spoločné. Nič, lebo mu bez váhania uká-
zali doklady, pravé a nefalšované. Kto chce zostať
nepoznaný, neukazuje doklady tak ochotne. Okrem
toho by prisahal, že Rosas ich v živote nevidel.

Vie, že mladý párik nikdy nenájdu, iba ak by
ďali oznámenie do novin. Vie aj horšie veci, na-
príklad to, že sa on, Antonio Sarti, seržant, poma-
ličky zamotáva do prípadu, ktorý smrdí od samého
začiatku. Hlavne preňho.

Rozhodol sa navštíviť Rosasa vo väzení San Gio-
vanni in Monte. Ten leží na gavalci a číta noviny.

„Dávajú ti aj noviny?“

„Sme predsa demokratický štát.“

„A čo pekné si sa dozvedel?“

„Že ste odhalili vraha. Kto je to?“ Sarti dobre
nevie, ako začať. Tak si sadne.

„Ty to netušíš?“ Rosas hodí plecóm. Povie:

„Počuj, môžem dostať nejaké knihy?“ To je šia-
lenec! Sedí tu zatvorený, na krku obvinenie z aten-
tátu, terorizmu a hŕby ďalších zločinov, a on myslí
na knihy! Sarti prisvedčí a spýta sa:

„Čo pekné by si chcel?“

„To musíš ísť kúpiť. Dones mi nejaké knihy o re-
volúcii.“ Sarti neverí vlastným ušiam:

„Ty si sa načisto zbláznili!“ Rosas siahne po no-
vinách, akoby povedal: Milý Sarti, môžeš ma bo-
zať. Ale Sarti sa nedá vyvieť z rovnováhy:

„Teraz mi porozprávaj všetko o tej prekliatej no-
ci.“

„Bez advokáta ústa neotvorím.“

„Zostane to medzi nami, nič oficiálne. Čosi mi
vráta v hlave... Nebuď tvrdohlavý, lebo ťa nechám
v kaši a potom sa z nej vylizuj, ako vieš...“

„Som v kaši, to je pravda, ale jedno je isté: nič
som nevyhodil do povetria, a teda sa ničoho ne-
obávam.“

„Môže byť, ale zatiaľ si tu a bohvie dokeď ešte.“
Rosas nepočúva a číta. Sarti sa poberie na odchod.
Rozlúči sa: „Ty sviniar!“ Vyjde, no rozmýšľa si to
a vráti sa späť.

„Teraz ti poviem, čo nám rozprávala Felicita Cor-
radiniová. Budeš iba tichučko počúvať a potom mi
povieš, či to bolo naozaj tak. Dobre?“

Akoby hrach na stenu hádzal. Ale Sarti je zvyk-
nutý rozprávať si sám pre seba. Jemu je jedno, či
si hundre tu, alebo doma na záchode.

„Teda: Felicita nastúpi do auta s tými tromi,
vyvezú sa na Padernské vršky a po jednom ich
uspokojí. Keď treba platiť, zbadajú, že nemajú pe-
niaze. Zdvihnú kotvy a na ňu sa vykašú. Felicita
sa viac späť po svojich. Stretne chlapíka, to ako
teba, idete spolu a sem-tam prehodíte zopár slov.
Keď začujete výbuch a policajné strény, ty zmizneš
do polí a necháš milú Felicitu samu. Felicita po-
maličky príde do mesta, ktovie prečo nič neznamená
a spokojne si ľahne, akoby sa nechumelilo. Nasle-
dujúci deň číta noviny, počúva rádio: je toho plné
mesto, ale ona stále akoby nechápala. Musel som
ju vyhľadať a dať sa kopnúť do členka od jej pa-
sáka. Pýtam sa ťa, či možno uveriť takej úplne
hlúpej príhode...“ Čaká, či mu Rosas odpovie. Ale
ten mlčí.

„Povedz aspoň, či to tak bolo, ota tvojho!“

„Všetko je správne, okrem dvoch detailov. Prvý:
nie ja som dobehol ju, ale ona mňa. Druhý: keď
ma dobehla, bolo už po výbuchoch.“

„Prečo si teda zmizol?“

„To už bude taký môj reflex: zvykol som si
utekať, keď vás počujem prichádzať...“

„Počkaj...“ Sarti začína chápať. No nie všetko.
Napríklad: Felicita im narozprávala kopu lží. Pre-
čo? Rosas pokračuje:

„Alebo som si len vtedy spojil výbuchy so stréna-
mi. Pre mňa rozhodne nie je zdravé dať sa chytiť

tam, kde niečo vybuchlo. Donesieš mi knihy, čo
som chcel? Už ma nebaví čítať tieto poondiate
scenzurované noviny.“

„A čo s nimi budeš robiť? Mohol by som ti do-
nieť...“

„...výborné srandy. Počuj, seržant, nemám naj-
menšiu chuť diskutovať s tebou o tom, čo čítam.
Ty s tvojimi kolegami mlátiš do budúcnosti. Ne-
platia vás vari za to? Hoci také platy...“ Vystrie
sa na gavalci a obráti sa chrbtom k Sartimu, ktorý
bez pozdravu odchádza. Dozvedel sa niečo, čo pred-
tým nevedel. O prípade, prirodzene, lebo o svojom
biednom plate vedel už predtým, nemusí mu ho
pripomínať akurát Rosas. Usiluje sa radšej naň ne-
myslieť. Chvilami sa mu to darí.

Prí jedle jednotaj myslí na Rosasa, sám nevie
prečo. Aj ja naňho často myslím. Vyzerá ako blá-
zon, na pohľad by človek zaňho nedal ani deravý
groš, ale keď otvorí ústa, musí ho celý čas počúvať
a nakoniec mu dať za pravdu. Nepracuje (aspoň
o tom neviem, ani Sarti nie), nechodí na univerzitu,
hoci je tam zapísaný. Nikdy som sa nedozvedel,
koľko má rokov, neviem, čo jedáva, ani z čoho žije.
A taký je to vták: chodí po svete a vyhlasuje, že
kto nepracuje, nech ani neje, hoci sám nepracuje,
a predsa je. Raz som chcel, aby mi to vysvetlil.
Vtedy mi povedal:

„Toto je spoločnosť, v ktorej jedla iba tí, čo ne-
pracujú. Tí, čo pracujú, sa zo všetkých síl usilujú,
aby tí, čo nepracujú, jedli ešte viac.“ Celkom som
tomu neporozumel... Ďalšia vec, ktorú vám chcem
na Rosasa prezradiť, je jeho slabosť pre ženy, ale
nikdy som nezbadal, že by za nimi behal. A píska.
Keď je sám, ustavične vypiskuje vlastné kreácie.
Preto keď Felicita hovorila o pískajúcom chlapíko-
vi, hneď mi zišiel na um Rosas. Keď mu Sarti ne-
prinesie knihy, dozorcovia z neho zošalejú. Ibaže
by existoval nejaký zákon, ktorý zakazuje zadrža-
ným vo väzení hvízdať. Pokiaľ viem, možné je všet-
ko.

SARTIHO PLÁN

Sarti vidí Felicitu nastúpiť do akéhosi auta a odr-
čať. Poíde k blondínke, ktorú si všimol už dáv-
nejšie. Povie jej:

„Čau, nevidela si Felicitu?“

„Odišla.“

„Dlho bude preč!“

„Čo je to za otázku? Keď sa ide autom, človek
nikdy nevie, ako dlho to potrvá, záleží na mnohých
veciach, miláčik. Ak chceš, som tu aj ja. Viem ro-
biť to isté...“

„Dobre, poď so mnou.“

„K tvojim službám, miláčik. Kam pôjdeme?“

„Do auta.“

„To teda nie, nechcem skončiť ako Felicita. Buď
do hotela, alebo nikde.“ Sarti si ju obzrie lepšie.
Keď s ňou už bude, prečo by nemohol... Na po-
sledný raz sa ani nepamätá. Skúsi:

„A čo takto u mňa doma?“

„Môže byť.“ Nastúpi do osemstopäťdesiatky a ča-
ká.

Nie je zlá, to teda vôbec nie. Drobná tvárička
a záplava svetlých vlasov. Človek by ani neveril,
že je profesionálka.

„Čoho sa bojíš?“

„Po tom, čo sa stalo Felicite, by do vrškov šla
iba hlupaňa... Máme odporné zamestnanie.“ Sarti
si o tom myslí svoje. Spýta sa:

„Prečo to robíš?“

„A čo mám podľa teba robiť?“

„Neviem, krajčírku, predavačku...“

„Za päťdesiat tisíc lír mesačne.“ Sartimu zide na
um Rosasov výrok o jeho policajtskom plate. Zaže-
nie dotieravú myšlienku a zmení tému:

„Povedz mi, čo sa stalo Felicite.“ Blondínka ne-
odpovie, iba sa obzrie a spýta sa:

„Bývaš ďaleko?“

„Nie, tamto. Tak ako?“

„Nijako.“

„Videla si tých troch, čo s nimi šla?“

„Videla. Ale nevyzerali inak ako ostatní, ako na-
príklad ty a všetci, čo... Jeden z nich bol dokonca
úctivý.“ Nepochybne Michele Sterza, robotník, dva-
dsaťdeväť rokov.

„Poznali sa s Felicitou už predtým?“

„Nemyslím. Nikdy som ich nevidela. Počuj, kam
ma to vezieš?“

„K sebe domov. Už sme tu.“ Keď idú hore
schodmi, Sarti sa modlí, aby ich nikto nezazrel.
Seržant od polície, ktorý si vodí do postele dámy
ľahšieho kalibru... O tom by sa dala napísať kni-
ha. Nik ho našťastie nevidí a Sarti tichučko privrie
dvere.

„Vypiješ si niečo?“

„Máš pekný byt.“

„Pekný byt? To nemyslíš vážne. Z toho, čo zará-
bam, sa nedá lepšie zariadiť.“ Na myseľ sa mu
vráti Rosas. Sadnú si a pijú.

„Rozprávaj mi o Felicite.“

„Hádam len nie si zaľúbený do tej... tej...“

„To je vedľajšie. Rád sa o nej rozprávam.“

„Keď nasilu chceš, aby som ti povedala, čo si
o nej myslím, tak ja ti to teda poviem: je to oby-
čajná sebecká potvora, nehľadí na nikoho a všet-
kých pokladá za nuly. Tak. Lenže je kurva, takisto
ako ja. Ani viac, ani menej.“

„Pozná veľa ľudí?“

„Pozná najmä tých, z ktorých môže niečo mať.
Za peniaze by si dala aj...“ Mohla to urobiť za pe-
niaze, prečo nie? Za peniaze sa robí všetko! Potre-
bujú alibi a lepšie nenájdu. Zoberú Felicitu, o kto-
rej sa vie, že ľúbi peniažky, porozprávajú jej časť
príbehu a možno jej dajú aj nejaký preddavok.

Iba jedno tu nesedí: kam dali vysielajúcu? Bude
treba skočiť hore a lepšie sa tam pobežerať. Ak ju
už nestopil nejaký ich spolupáchateľ...

...je schopná predať vlastnú mater za pár
grošov. A on je presne taký istý...“

Hrvoľ. Felicita a Hrvoľ. Podarený párik. Ináč to
nemôže byť. Teraz ich treba oboch trochu pritisnúť.
Koľko ti dali za to, čo si nám tu narozprávala?

Podívej! Vidíme všetko! Ti traja spievali... Čím menej zatajíš, tým lepšie pre teba... Už rozpráva polohlasom. Blondínka sa pýta:

„Doviedol si ma sem preto, lebo sa chceš zhovárať sám so sebou?“ Vchádzajú do izby, a keď sa vyzlieka, Sarti si uvedomuje, že skutočne nie je zlá.

Spomente si, že sa zabudol dojednať na taxe. Teraz sa to už nehodí. Dúfa iba, že nebude pridrahá. Prestane na to myslieť a ide na vec.

„Ty si rýchly. Koľko to trvalo?“

„Neviem.“ Ani jeden sa nedvíha.

Keď ho prebudí vôňa kávy, nahý vletí do kuchyne. Blondínka ho milo pozdraví:

„Dobré ráno! Celú noc si spal ako bábätko.“ Vráti sa do postele, lebo teraz ju už nemôže poslať preč a neponúknúť jej ani trošku kávy. Donesie mu šálku do postele.

„Nenašla som nič na jedente. Pi.“ Pije. Pije a rozmýšľa, koľko ho bude stáť toto dobrodružstvo. Ktosť zvoní.

„To bude Felice. Koľko je hodín?“

„Pol desiatej.“ Vyskočí z postele, natiahne si nohavice a to ostatné. Zvonček zadrncí znova. Podíde k oknu.

„Už, už! A s touto tu čo? Počuj, urobíme to takto: ja idem. Keď sa vystrojíš, pôjdeš aj ty. Nezabudni zabuchnúť dvere.“ Obráti sa na odchod. „Koľko?“ Toto je vždy najošemetnejšia chvílka. Má tam taký dojem, že keby sa nemuselo v istej chvíli spýtať, koľko to bude, chodil by za ženskými častejšie. Blondínka sa usmeje:

„Za čo? Dnes v noci som iba spala. Potrebovala som si trochu oddýchnuť. Čau.“ A usmeje sa ešte raz. Sarti opätuje úsmev a vypadne.

„Zlatá.“

V dvadsaťosmičke sedí Felice Cantoni. Privonia k seržantovi. Potom sa usmeje. Dnes sa všetci usmievajú.

„Dvadsaťosmička, dvadsaťosmička! Pracovný úraz v dieľni na via Gramsci. Choďte ta. Dvadsaťosmička, dvadsaťosmička...“

„Tu dvadsaťosmička. Rozumeli sme, ideme.“ Vyzerá to tak, že prípad s rádiostanicou je uzavretý. Sarti zúrí:

„Ten idiot!“

„Kto?“

„Hlavný inšpektor.“ Potom pozrie na vysielачku: chvalabohu, vypnutá.

V dieľni sa motá aj hlavný inšpektor.

„O desať minút deväť spadli z lešenia dvaja robotníci a zabili sa. Presvedč sa, či je za to zodpovedný zamestnávateľ, alebo ide o vraždu, a potom sa vráť na obchádzku.“

„Ako mohli spadnúť?“

„Osud, milý Sarti, osud, všakáno.“

„Jasné.“ Hlavný inšpektor odchádza. Sarti naňho zavolá:

„A čo Rosas?“

„Všetko v poriadku. Hľadáme jeho spolupáchateľa. O nešťastí napíš hlásenie.“

„Ale Felicita Corradiniová nám navrhla kopu

lži. Napríklad nie ona dobehla Rosasa, ale on ju. Potom...“

„To na veci nič nemení. Myslím, že tu nie je vhodné miesto, všakáno...“

„Isteže.“ Ale hlavný inšpektor je už ďaleko, aby niečo začul.

SARTI ROBI, ČO MÔŽE

Domov sa vráti ustatý ako kôň, a keď vystupuje z dvadsaťosmičky, príbuchi dvere a nechtiac ublíži agentovi Cantonimu, ktorý nadáva:

„Zabudol som si tam ruku.“ Potom pohladí sedadlo, pridá plyn a nežne si odvezie miláčka späť do garáže. Sarti nestihne vsunúť kľúč do zámky, keď sa dvere samy rozletia a za nimi sa zubí blondínka.

„Ešte si tu?“ Záplava zlata prikývne a povie:

„Nachystala som niečo pod zub. V chladničke nič nebolo, odbehla som nakúpiť...“ Aha, tak ju museli vidieť odísť aj prísť. No a čo? Nemám právo robiť si, čo chcem, keď prídem z tej poondiatej služby? No nie? Za tých pár mizerných šupákov... Pokračuje nahlas:

„Bol to vynikajúci nápad.“

„A potom ti musím povedať ešte niečo o Felicite, lebo vidím, že sa o ňu zaujímaš pracovne. A mám s tebou nevybavený účet. Včera si akosi nebol vo forme...“

Posadia sa za stôl a blondínka rozpráva, rozpráva...

„... a potom mi povedala, že už má takého života po krk a že ak boh dá, čoskoro s tým skončí a bude si užívať života...“

„Ako? Mohla si našetriť?“

„V našom povolani sa nedá našetriť, iba míňať.“

„Teda ako?“

„Povedala mi, že má rozrobený nejaký kšeft, a keď sa jej podarí, nebude musieť zostať na chodníku. Ale ja jej celkom neverím. Medzi nami sa toho potára... Už nebudeš?“ Sarti pokrúti hlavou a blondínka odnesie tanieru do kuchyne.

„Vidíš, toto mi chýbalo. Podaril sa jej kšeft: peniaze od jej slávnej trojice. Pochopiteľne, museli ju umlčať slušnou sumou. Ale ako sa môžu spoliahnúť na takú babu? Isteže... správne, je to tak!“

Zreve:

„Kedy si ju videla naposledy?“

„Včera večer, chvíľu predtým, ako si prišiel ty.“

Sarti telefonuje na centrálu:

„Felicita už odišiel? Áno? Tak po mňa niekoho pošlite! Čo to má znamenať, že treba povolenie? Policajné riaditeľstvo nemá auto, ktoré by po mňa poslalo... Moje? To používam na svoje súkromné záležitosti.“

Hodí slúchadlo na vidlicu a zamkne sa na záchode. Zakaždým je to tak: keď sa rozčúli, nasleduje záchvat kolitídy. Vždy mu opakujem: „Nemá to význam, zakaždým na to doplatíš ty.“ Blondínka ho začuje nadávať.

„Platí ma ako Žobráka a ešte chce, aby som používal vlastné auto v službe. Figú. Vyprdnem sa im na to.“ Vyjde von a je mu lepšie. Prihovorí sa blondínke:

„Teraz ale musíš ísť so mnou. Bojím sa, že tvoja priateľka sa zasa dostane do nejakej kaše. Ak už v nej nie je...“ Usiluje sa ísť čo najrýchlejšie, ale čo s osemstôpätdesiatkou... Zastaví sa pri porta Mascarella. Felicitu nevidí. Obzerajú sa:

„Nevidíš ju?“ Blondínka pokrúti hlavou. „Ā on? Kde je on?“

„Zvyčajne čaká v tantom bare.“ Hrvoľ tam skutočne sedí. Zbadá Sartiho a podvedomým pohybom si zakryje brucho rukami. Ešte nezabudol na ranu do žalúdka a radšej si chráni svoj poklad, ktorý by to tentoraz mohol odniesť.

„Kde je Felicita?“

„Nepoznám nijakú Felicitu...“ Sarti ho zdrapí za fazónku na kabáte a vynesie z baru. Je ťažký a Sarti fučí ako mech. A reve ako tur, lebo celá akcia mu vyniesla už tri záchvaty kolitídy:

„Dokopem ťa, keď mi zaraz nepovieš, kde je Felicita! Pochop konečne, že to myslím smrteľne vážne!“

Hrvoľ pochozí.

„Odišla s jedným...“

„Kto to bol?“

„Neviem. Mal tmavé auto. Stodvadsaťosmičku.“

„Bodaj toľ je to tak. Tak ako hovorím! Chcú ju zneškodniť... Ako vyzeral ten, čo viedol auto?“ Od výsluchu si nesľubuje veľa, ale za pokus to stojí. Rozhovor sa veľmi nepozdáva ani Hrvoľovi, lebo keď začuje, že chce ktosi zneškodniť prameň jeho obživy, zbledne ako stena. Povie, či skôr zababoce:

„Zapísal som si číslo...“ Ukáže zápisník. Sarti mu ho vychmatne. Hrvoľ pokračuje:

„Po tom, čo sa stalo predvčerom, neverím nikomu a radšej si zapisujem čísla všetkých áut, do ktorých Felicita nastúpi.“ Sarti je spokojný. Tentoraz mal šťastie. Zalistuje v zápisníku a nájde číslo auta.

„Je to tak. Vedel som to.“ Zagáni na Hrvoľa a špríhne mu: „Ty máš teda zamestnanie!“

„Veď aj ty.“

„To viem aj sám, ale ty si ten posledný, kto má právo pripomínať mi to.“ Obráti mu vrecká, sotí ho o stenu, až sa chudák zvalí na zem a oči mu vylezú z jamôk.

Blondínka sa utiahne bokom a rozmýšľa, či nemá zavolať políciu. Nieкто ju zrejme predbehol, lebo sa blíži siréna.

Sarti ich zbadá a reve ako nepríčetný:

„Čo tu chcete? Kto vás volal?“ Potom sa vteperí do auta. „Bacha na toho svinára.“ Do vysielачky: „Chcem sa rozprávať s hlavným inšpektorom Cesarem Raimondím.“

„Tu centrála. Vieš, koľko je hodín?“

„Neviem, ani ma to nezaujíma...“

„Ale zaujíma to hlavného inšpektora Cesara Raimondiho, lebo odišiel domov pred tromi hodinami.“

„Kašlem na to. Zavolaj ho a povedz mu, že ho

čakám o desať minút v jeho kancelárii. Rozumel si?“ Prepne, nevyčkajúc na odpoveď. Skočí do svojho auta a povie dvom agentom:

„Môžete ho pustiť.“ Blondínka navrhuje: „Mám ťa niekam odviezť?“ Blondínka sa naňho usmeje:

„Nie, ďakujem. Už si ma doviezol. Mám kanceláriu tamto, pod tou lipou...“ Sarti nevie, čo na to povedať.

„Prídem ťa niekedy pozrieť. Je mi ľúto.“ Radšej ide, lebo podobné situácie nie sú jeho silnou stránkou. Ani trochu. Na centrále skontroluje číslo tmavého auta. Číslo súhlasí: auto, ktoré dnes odviezlo Felicitu Corradiniová, je to isté, čo vlezlo v tú tri razy prekliatu noc troch teroristov. Čaká na hlavného inšpektora, ale dočká sa iba jeho telefonátu.

„Prosím.“

„Seržant Sarti, ty teda vieš otravovať v najnevhodnejšej chvíli, všakáno. Čo chceš?“ Sarti vyklopí všetko jedným dychom:

„Tí traja, čo sme ich prepustili, si vyzdvihli Felicitu Corradiniová, zamestnaním prostitútku, asi pred polhodinou...“

„A čo ma do toho? Veď uvažuj, Sarti! Nemôžem predsa zavrieť všetkých, čo chodia za prostitútkami... Toľko miesta vo väzení nie je, a potom, veď by som musel uväzniť aj zopár svojich ľudí, všakáno?“

Sarti si zamrmle pod fúzy:

„Už vie, s kým som dnes spal. To je robot!“

„Čože? Čo vravíš? Si opitý?“

„Nie. Vlastne, čo som to chcel: vy, pán hlavný inšpektor, by ste nastúpili do auta k ľuďom, ktorí vás nedávno škaredo obabrali, keby ste boli... keby ste boli jedna z nich?“

Cesare Raimondi nezaberie:

„Ja nie som jedna z nich a nechodím na vďaka. Jasné?“ Položí a nečaká, čo na to Antonio Sarti, seržant. Ten sa nevzdáva. Vykrúti číslo a o chvíľu sa mu ozve Felice Cantoni, agent.

„Haló?“

„Aj tu. Obleč sa, príď na riaditeľstvo a vyber vozidlo z garáže...“

„Ako to? Teraz?“

„Teraz. Prečo sa pýtaš?“ Keď Felice Cantoni príde, Sarti už prestupuje vo dverách. Bez pozdravu zamieri do garáže. Chvíľu sa porozpráva so svojou dvadsaťosmičkou, potom naštartuje a vyjde pred garáž, Sarti vhupe dnu a ohúri ho otázkou:

„Kam by si šiel, keby si chcel zabiť nejakú ženskú?“

Felice Cantoni, agent, celkom dobre nechápe, kam mierí, a preto neodpovedá. Iba si zamrmle:

„Keby mi aspoň preplatili nadčasy...“ Hodnú chvíľu nadáva.

„Pôjdeme k porta Zamboni a potom na perifériu smerom na San Donato.“

Felice zapne sirénu.

„Bez sirény.“

„Myslel som, že je to siréna... Keby mi aspoň preplatili nadčasy...“

„Preplatia, preplatia...“

„Tristo lír za hodinu.“ Sarti ho nepočúva. Má iné

starostí. „Za tristo lír si nekúpim ani cigarety...“

„Načo by si si kupoval cigarety, keď nefajčíš?“

„Ale fajčím, fajčím. Jednu denne.“

„Dívaj sa okolo, či niečo neuvidíš.“

„Čo mám vidieť?“

„Či niekto nezabil ženu.“ Felice nevie, či Sarti žartuje, alebo to myslí vážne. Pre každý prípad neodpovedá a potichu sa teší, že je iba agentom. Chcel by mať zdravý žalúdok a svoju jednu cigaretu denne ešte nevyfajčenú. Ale kto mohol tušiť, že ho ten babrák vytiahne z postele? Vedieť to, nebol by ju vyfajčil pred televízorom, ale teraz. Nie je to také jednoduché.

„Keby mi aspoň preplatili nadčasy...“

„Máš reč ako koza bobkov! Nevedel si o tom, keď si sa dal k policii? Dobré, teraz to vieš a nepomôžeš si. Nadčasy ti nepreplatia, hoci si tu a robíš, čo od teba chcú. Drž chvíľu zobák a obzeraj sa.“

Felice Cantoni sa teda obzerá, ale vonku je taká tma, že takmer nič nevidí.

„Nevidím si ani na koniec nosa.“ Aj Sarti si uvedomuje, že takto Felicitu nenájdu, a trochu ho to zoberie. Vie, čo sa stane, a nemôže tomu zabrániť. Vzdychnie:

„Nuž čo, vrátíme sa späť a pôjdeme si ľahnúť. Hľadať budeme zajtra.“

„A čo, prosím ťa?“

„Hovno.“

Keď si pomyslí, že má riešenie na dosah ruky a teraz bude musieť začať odznova, lebo mu chýba Felicitu... Nikto, nikto mu nevyhovorí, že zajtra bude Felicitu Corradiniová mŕtva.

PIATA OBEŤ: FELICITA CORRADINIOVÁ

A je to tu. Antonio Sarti, seržant, zasa raz za čas správne predpovedal vývin udalostí. Keď poviem raz za čas, nemyslím tým, že Antonio Sarti je hlupák, ktorý si nevidí ďalej od nosa. Vôbec nie. Antonio Sarti je človek ako vy alebo ja, iba má také zamestnanie, že musí uhádnuť, čo chodí iným po rozume, a to je nesmierne ťažké. A ešte ťažšie je pospájať reťaz naoko úplne nezávislých faktov. Vtedy si treba spomenúť na všetko, nič nevynechať... To by chcelo buď počítač, alebo elektronickú pamäť. Na to Sarti nie je. Ale keď si pospája pár faktov, ako treba, vyjde mu výsledok. A tým je teraz Felicitu Corradiniová, piata obeť. Dozvie sa o nej o desiatej predpoludním, keď prečesáva predmestie. Správu mu cez vysielaciu oznamí hlavný inšpektor, ktorý ho ihneď chce mať na riaditeľstve. Sarti vyhlási:

„Vedel som to. Kde ste ju našli?“

„Na Sabbione. Zabili ju výstrelom z revolvera a potom hodili do zrázu. Príď hneď ku mne do kancelárie...“

Tentoraz si Sarti postaví hlavu:

„Prídem, keď sa presvedčím, ako sa to stalo.“

Vypne vysielaciu a prikazuje agentovi Cantonimu:

„Dovez ma na Sabbione najrýchlejšie, ako vieš.“

„S radostou. Ukáž seržantovi, čo vieš, zlatko.“

So zapnutou sirénou hore serpentínami až na Sabbione. Pneumatiky hviždia po asfalte a Sarti sa so zaťatými zubami prichytáva o dvere. Trošku mu je zle.

„Povedal som síce najrýchlejšie, ako vieš, ale rád by som ta došiel v zdraví...“

„Ale sa trasieš o svoj kurací život, seržanti!“

Felice Cantoni sa smeje a štrajchne pravým bokom o zvodidlá. „Dvadsaťosmička ma nezradí.“

Díva sa na ňu. Skrútená na boku, znetvorená na nepoznanie, zlámané nohy... Tvár opuchnutá, krvavá. Sarti sa odvráti. Telo preletelo zo päťdesiat metrov a od miesta, kde dopadlo, až po miesto, kde teraz leží, sa ťahne pruh krvi, dlhý asi desať metrov. Zabili ju, odťahli nad zráz a zhodili dolu. Presne na mieste, kde ju zastrelili, nájdu dva náboje kalibru 38. Strelili do nej dve rany. Keď si technici porobili, čo treba, ktosi odniesol telo a Sarti, ktorý sa trochu poobšmieval okolo, opäť nasadá do auta. Pýta sa agenta Cantoniho:

„Odvezieš ma dolu?“ Dvadsaťosmička sa pomaľo rozbieha.

„Ohavná záležitosť, seržant.“ Sarti neodpovedá. Už mu na nej nezáleží. Nechce sa mu rozprávať s hlavným inšpektorom.

„Kto ti včera povedal, že tá žena je v nebezpečenstve?“

„Teraz je to jedno. Už ju zabili. Pán hlavný inšpektor, bolí ma hlava a mám záchvat. Nemám chuť počúvať váš kriek... Tú chuderku zabili a niekto z nás tu prítomných je za to zodpovedný. Stačilo, aby ste mi boli včera večer dali k dispozícii niekoľko áut a možno by som ju bol našiel ešte živú. Ale Sarti je hlupák, ktorý všetko zbabre... Teraz už veríte, že Rosas nemá nič spoločné s touto vecou?“

Hlavný inšpektor mu nedá dohovoriť:

„Kto to má byť, ten zodpovedný? Kto? Vytiahneš ma z postele, blaboceš čosi, že voľakto šiel za kurvami a z toho ja mám vyrozumieť, že sa stane vražda! Je to tak?“

„Ale veď...“

„Počuj, seržant, vieš, ako ľahko ťa môžu vykopnúť od polície? A nepokúšaj sa obhajovať toho Rosasa. Rosasovi je dobre tam, kde je, a jeho kumpáni čoskoro poputujú za ním. Dobré si zapamätaj, aby som ti nemusel opakovať: Rosasovi komplici, tí dvaja, čo si ich stopol po atentáte, sú ešte na slobode a celkom dobre mohli umlčať nebezpečného svedka...“ Sarti pokojne vysvetľuje:

„Nie je to tak. Včera večer tí istí traja vzali Felicitu Corradiniovú do tej istej stodvadsaťosmičky. Pre čo iné by bola nastúpila, ak nie preto, aby si vyzdvihla peniaze, sľúbené za svedectvo? Mohla by dobrovoľne ísť s chlapmi, s ktorými má také nedobré skúsenosti? Mohla? Lenže namiesto peňazí ju čakala guľka... Vidí sa mi to také jasné, až je to hlúpe.“ Odmlčí sa, chytí si brucho. Strašná bolesť.

„Seržant Antonio Sarti, myľte sa! Zabili ľahkú

ženskú a vašou úlohou je zistiť mi, kto to bol, to je všetko. A čím skôr, tým lepšie pre vás, však-áno.“ Vyká mu ako vždy pri chúlостivých záležitostiach. „Vyhodte si z hlavy podobné fantastické dedukcie hodné detektívky. Všetko svedčí proti Rosasovi... Dokážem vám i každému, kto ešte neverí, ibaže by bol úplný hlupák, že rádiostanicu vyhodil Rosas so svojimi priateľmi. Nájdem ich a potom sa o tom porozprávame... Aj keby ma to malo stáť život, všakáno.“

Sarti sa poberie. Vyjde z kancelárie, hlavný inšpektor otvorí dvere a reva za ním:

„A pamätaj si, že tu rozkazujem ja!“

„Budem si to pamätať, ale teraz už naozaj musím ísť, pán hlavný inšpektor. Na záchod... prekliata koltída...“

Sarti je zničený. Psychicky i fyzicky. Nemá chuť ani rozmýšľať, niečo ešte hýbať sa.

Leží v posteli a listuje v zápisníku, ktorý vytrhol Hrvoľovi. Okrem čísla onej stodvadsaťosmičky je tam veľa poznávacích značiek áut. Tá ženská pracovala ako drak. Sú tam mená stálych zákazníkov, ktorých Hrvoľ poznal. Na jednej z posledných strán nájde meno napísané inou rukou. Adriano Gaia a za tým v úvodzovkách „Červík“. Sarti si vloží zápisník do vrečka, bude naň čas zajtra. Nechce sa mu nič, iba spať. Ale nemôže. Myšlienky mu skáču jedna cez druhú a je ich veľa. Všetky sa križujú v jednom bode: Michele Sterza, robotník, dvadsaťdeväť rokov, a jeho priatelia Giorgio Velluni a Pasquale Nunno a bohviečo ešte vyhodili do povetria rádiostanicu. Felicitu Corradiniová, prostitútko, je ich hlavným tromfom. Teraz je mŕtva a nezaujímá to nikoho okrem polície. Po prvý raz mu blyсне hlavou, že by do toho mohol byť zapletený aj Rosas. Už si nie je istý ničím, a nakoniec, prečo by akurát on mal byť z toho vonku.

Traja či štyria, čo to už na veci mení. A keď je pri tom, prečo do veci nezatahnuť aj Hrvoľa? Teraz je to úplne jasné... Až priveľmi! Všetci, všetci sú sukíni synovia, človek by sa z nich zbláznil.

PASQUALE NUNNO — A JE ICH ŠEŠŤ

Následujúceho dňa je všetko inak. Keď mu povedia, že Pasquale Nunno bol zavraždený, nie je mu jasné nič, lebo mu to nezapadá do logiky. Hlavný inšpektor mu vysvetľuje:

„Zomrel v stodvadsaťosmičke. Dostal šmyk a zrútil sa dolu zrázom. Zhorel spolu s autom. Čo teraz?“

„Čo by bolo? Potrebujem dovolenku. Musím si oddýchnuť...“ Inšpektor zopakuje:

„Čo teraz?“

„Aké čo teraz?“

„Čo mi teraz vymyslíš, keď jeden z tvojich zbrojnošov zatrel krpami presne v tú noc ako Felicitu? Alebo že by ho zabila ona a potom ju prepadli výčitky svedomia, tak sa zastrelila a hodila dolu zrázom?“

„Je to omnoho jednoduchšie: ten nešťastník havaroval, keď sa vracal do mesta potom, čo zabil Felicitu Corradiniovú.“ Nevie, odkiaľ to nabral, ale teraz, keď to vyslovil, verí tomu aj sám. Inšpektor si poklepe po čele:

„Ty nie si normálny. Kým si spal, vypočuli sme jedného z nich, Giorgia Velluniho. Ja nič neviem, celú noc som spal a neviem, čo robili, ani kde boli Michele Sterza a Pasquale Nunno. Jednostaj dookola ako papagáj.“

„Tá stodvadsaťosmička patrí Michelovi Sterzovi?“

„Áno, ale ten neprišiel do práce, zmizol.“

O chvíľu v prítomnosti hlavného inšpektora vypočávajú ďalšieho, Hrvoľa, ktorý tvrdí:

„Včera večer, mohlo byť tak trištvrté na jednást, zastala tmavá fiatka pred Felicitou.“ Chvíľu plače, aby videli, ako veľmi miloval úbohú chuderku, a potom pokračuje:

„Dnu bol iba jeden!“

„Tento?“ Ukážu mu fotografiu Pasquala Nunna. Utrie si slzy, ešte raz si utrie slzy a prikývne:

„Aj som si zapísal číslo do zápisníka...“

„Viem.“ Hrvoľ nemá čo alebo nemôže viac povedať. Sarti ho zdrapí za sako. Ktovie prečo mu ten prasačí ksicht tak lezie na nervy. Pasák. Zručí naňho:

„Ty si poznal chlapíka v tom aute. Vedel si, že je to ten, čo predtým... Povedz mi, prečo si dovolil, aby Felicitu išla s ním? Vysvetlíš mi to, ty beštia hnusná!“

Kopne ho do zadku, postaví ho a znova kopne. Chlap reve na ratu, vrieska, že ho nespoznal, že keby bol čo len tušíl, nikdy by nebol Felicitu dovolil... a tak ďalej. Viac z neho nedostanú. Po ňom vypočávajú Giorgia Velluniho. Opakuje iba to, čo už povedal hlavnému inšpektorovi:

„O deviatej som si ľahol, lebo som sa necítil dobre, a ráno som vstal a šiel rovno do práce. Nevie, kde je Michele Sterza ani Pasquale Nunno. Niekoľko dní som ich nevidel, vlastne odvtedy, ako nás prepustili z nemocnice. A už o nich nechcem nikdy počuť! Nemám s tým nič spoločné... Nič! Ako vám to mám povedať?“

„A vieš, že Pasquale Nunno je hore bradou? Vieš?“ Neodpovedá. „Vieš to?“ Antonio Sarti, seržant, si v duchu prisahá, že keď sa toto skončí, nájde si inú prácu. Zaručene.

„Nevedel som...“ Aj tento sa pustí do plaču. Lenže do naozajstného, vrátane slz.

„Ničomu nerozumiem. Rád by som vedel, čo sa robí.“

„Vieš, že aj ja? Zavrite ho! Zavrite ich do radu bez výnimky! Chýba len Michele Sterza, ale to nič, nájdem aj jeho. Všetci sú dohovorení: Hrvoľ, tento tu, ten skapatý, aj prostitútko, všetci! Aj Rosas je dohovorený. Chcú nám to zamotať... A celkom sa im to podarilo.“

Posudok lekára, ktorý pítval Felicitu i Pasquala, je skutočne posledná kvapka do pohára trpezlivosti a Sarti má chvíľu dojem, že sa zblázni.

„Felicitu Corradiniová bola zabitá výstrelom z re-

volvera do hlavy. Tou istou zbraňou bol zabitý aj Pasquale Nunno.

„Čo to má znamenať, Pasquale Nunno teda nezomrel pri havárii?“

„Spočiatku to tak vyzeralo, v skutočnosti mu však najprv strelili do hlavy, a potom ho upálili aj s autom.“

Pracovník technického oddelenia povie, že na mieste, kde sa strelalo, našli dve nábojnice. To už Sarti vedel. Čo však nevedel, je toto:

„Každá nábojnica je z inej pištole. Jedna nábojnica obsahovala guľku, ktorou bola zabitá žena. Druhú guľku sme nenašli ani po dôkladnej prehliadke miesta... Na mŕtvole ženy sme našli stopy krvi, ktorá patrila niekomu inému. Po dôkladnej analýze pravej ruky obete sme zistili, že pred smrťou vystrelila aspoň dve rany.“

Sarti vstane a zoberie si sako.

„Idem domov, do postele. Potrebujem sa vyspať...“ A hlavný inšpektor je šťastný. Šťastný ako chlapec, ktorý dostane novú hračku. Spustí:

„Všetko sedí. Je to iba otázka prostitúcie a ochrany, všakáno. Michele Sterza, ktorého zatiaľ nemáme, zabil tú ženu aj Nunna. Možno ju Nunno chcel využívať a prebrať ju Hrvoľovi. Všetko sedí. Nezábúdajme, že Pasquale Nunno nemal zamestnanie, a predseda mal z čoho žiť. Nateraz zavríme všetkých, čo máme, a budeme hľadať Michela Sterzu. Keď ho dostaneme, prípad zabíjate prostitútky môžeme pokladať za uzavretý... Koniec fantáziám, seržant Sarti. Nižaké tajné spojenie týchto vrážd s výbuchom na rádiostanici, všakáno. Nemiešajme politiku s kurvami, netreba. Všetko sedí.“

A vypláva so žiarivým úsmevom. Všetko sedí, nie?

UŽ SEDÍ AJ MICHELE STERZA

Uplynie dosť času, kým sa Sartimu podarí dostať Michela Sterzu. Ale potom sa na neho usmeje šťastie. Niekedy aj to treba... Stalo sa to takto: leží si v posteli a spí, keď tu zrazu začne vyzvárať telefón. Najprv sa mu nechce zdvihnúť slúchadlo.

„Kto je?“

„Ja, blondínka. Nepamätáš sa na mňa?“ Sarti sa pamätá, akoby niel UŽ nejaký čas uvažuje, že za ňou zájde dokončiť načatý rozhovor. Ale od toho bláznivého večera si nenašiel čas...

„Čau, ako sa máš?“

„Počuj, videla som ho!“

„Koho?“

„Toho chlapíka zo stôdväťosemčiky. Prišiel sem a chcel, aby som šla s ním. Ined som ho spoznala a povedala som mu, že už niečo mám. On si našiel inú a odišiel s ňou. Myslím, že sa každú chvíľu vrátia. Aspoň dúfam...“

„Ako bol? Peši, či autom?“

„Peši. Odišli do neďalekého hotela.“

Antonio Sarti, seržant, vyskočí z postele a oblieka sa, ako najrýchlejšie vládze.

Príde za blondínkou a vezme ju do svojej osemstopäťdesiatky. Dievča ukáže prstom:

„Tam. Sú v hoteli Oddych.“

Zastanú pred úbohým hodinovým hotelikom, ktorý by bol istotne zbankrotoval, nebyť naokolo bujne kvitajúcej prostitúcie.

„Čo budeme robiť?“

„Ty nič. Počkáme, kým vyjde. Nevystupuj.“

Antonio Sarti, seržant, sa postaví vedľa dverí a nečaká dlho, lebo o chvíľu zbehne dolu schodmi Michele Sterza a zastane v obdĺžniku dverí, zvnútra osvetlených sľepňajúcou žiarovkou. Zazrie Sartiho a pokúsi sa o útek. Urobí dva skoky, ale Sarti ho chmatne za sako a vlečie k osemstopäťdesiatke. Michele reve:

„Boha tvojho, čo odo mňa ešte chceš? Prečo ma nenecháš na pokoji, poliš jeden poondiaty?“

„Drž zobák a stúpaj, trochu si podebatujeme.“ Debata sa začína na policajnom riaditeľstve.

„Ste vedľa ako zvyčajne, nič neviem.“

„Prečo si zmizol práve v ten večer, keď ti zabili kamaráta a Felicitu?“

„Bál som sa, je to tak ťažko pochopiť? Bál som sa, že ma budete podozrievať, lebo v tom lieta moje auto.“

„Ako to, že Pasquale mal tvoje auto?“

„Pýtal si ho na jeden večer a ja somár som mu ho požičal. Bodaj ho šlak trafili! Ako som mohol vedieť, kam chce ísť a čo chce robiť...? Ako som to mohol vedieť?“

„A ty si vtedy kde bol?“

„Šiel som si skoro ľahnúť, lebo som bol unavený. Skúste sa vy postaviť k pásu...“ To je všetko, čo z neho dostanú.

Doma sa blondínka vykúpe a vklzne pod prikrývku k Sartimu, svieža ako dievčatko. Koľko môže mať rokov? Sarti o tom chvíľu rozmýšľa, no hodí rukou a usiluje sa, aby sa to neskončilo ako minule.

Keď je po všetkom, ide uvariť kávu. Je to jeho špecialita.

Prinesie dve šálky do izby. Blondínka sedí na posteli nahá. Hruď má hebkú ako rosička. Vypije a pozrie sa na Sartiho. Usmeje sa:

„Dobrá.“

„To som rád.“ Jemne ju pohľadí po hrudi. Blondínka sa usmeje.

SARTI SA STRETNE S ROSASOM

„A knihy?“

„Nemám. Prečítaj si rádšej toto.“ Rosas listuje vo dvoch obaloch na spisy, ktoré obsahujú zápisnice z prípadu od začiatku až doposiaľ. Je tam všetko: vojenská rádiostanica, prípad Felicity Corradiniovovej, Michela Sterzu, Pasquale Nunna i ostatných. Rosas číta nahlas, sebe aj seržantovi.

Nakoniec položí oba obaly na gavalec a pýta sa:

„Čo s tým mám ja?“

„Si v tom až po krk, a ak si nepomôžeš, névlem.“

čo by som pre teba mohol urobiť; navyše začínam o všetkom pochybovať. Aj o tebe...“ Obaja sa na chvíľu odmlčia. Potom Rosas povie:

„A čo tí dvaja, čo ich hľadajú? Moji údajní komplici, ako to písali v novinách?“

„Vykašli sa na nich. Tí sú vinní asi tak ako ja. Identifikačný portrét je aj tak prd platný. Obe mená som si vymyslel, ale to som predseda nemohol zavesiť na krk hlavnému inšpektorovi, nie? Za tejto situácie jediný možný vinník si ty. Felicitu Corradiniovú zastrelili. Tou istou pištoľou zastrelili aj Pasquale Nunna, skôr ako ho v aute hodili dolu zrázom. Kto zostal? Rosas so svojou bandou: môj šéf je viac ako spokojný. To ti môžem zaručiť.“

„Nielen tvoj šéf je spokojný, bude ich viac. Ale to vy policajti nikdy nepochopíte. Prečo by som bol zabíjal tých vojakov? Tak sa revolúcia nerobí, ani sa tak neuplatňujú revolučné tézy v praxi. Uvažuj, seržant, načo by nám boli mŕtvi vojaci? My ich potrebujeme živých, vojakov a robotníkov, vedomých si svojej sily a svojich možností. Nielen tu u nás, ale na celom svete. Povedz svojmu inšpektorovi, aj tým, čo mu dávajú rozumy, že nikomu z nás by ani za uchem nenapadlo zabíjať vojakov. My im iba chodíme vysvetľovať, že slúžia štátu, ktorý neobhajuje ich záujmy, a ak ich prinúti strelať, potom nech strelajú proti spoločnému nepriateľovi: kapitalizmu. Povedz svojmu šéfovi, že je takisto ako ty jedným z pillarov tohto systému. Ale nikdy sa nepokúsime zabiť ani jeho, ani teba. Načo by to bolo dobré? Preč s tebou, preč s ním, ak je tu stovka iných, pripravených, vzdelených a hotových zaujať tvoje i jeho miesto. Rozumieš, čo znamená revolúcia? Tá ozajstná, aká má byť? Všetko ostatné je hovno, terorizmus, ktorý nezmení ani ň.“ Antonio Sarti, seržant, ani okom nemihne. Nadviaže tam, kde prestal, keď Rosas spustil svoju tirádu. Akoby vôbec nič nepočul:

„Keď sa teda chceš odtiaľto dostať, musíš mi pomôcť. Lebo ja naozaj neviem, čo si mám o tom všetkom myslieť, a už vôbec nie, čo mám robiť...“

„Čo by si robil? Nerozumieš: rozhodli sa, že som vinný, a s tým sa už nedá nič robiť. Prídu na rad ďalší súdruhovia, kým ty a ja... Záleží ti na tom?“ Sarti sa rozpáli:

„Figu mi záležil! Len by som rád oplatil tomu dobrákovi hlavnému inšpektorovi...“ Obzrie sa a pre istotu stíši hlas: „Rád by som oplatil Cesarovi Raimondimu zhovievavé úsmevy na moju adresu. Osladil mu jeho teórie. A chcem, aby sa na mňa prestal dívať ako na debilka z pomocnej školy...“

Bolesť ho prehne v páse a chytí sa za brucho. Ďalej už len šepká:

„Chcem mu dokázať, že ak tu niekto niečomu nerozumie, tak je to on. Prekliata kolitída.“

Masíruje si brucho. Rosas odpíska ďalšiu skladbu zo svojho bohatého repertoáru. Potom povie:

„Dobre ma počúvaj. Ak sa mýlim, oprav ma. Felicita ti povedala, že som ju dobehol pred výbuchom. V skutočnosti ona dobehla mňa. A po výbuchu. Ak to povedala, musela mať dôvod. Zisti ho. Okolo stanice ste nenašli nič?“

„Áno, ktosi tvrdil, že počul brechot poloslepého a hluchého psa. Ale to asi nikto nezistoval. Zišlo mi to na um iba teraz.“

„Mal by si sa ísť obzrieť po tom psovi, hľadať okolo neho. Potom: podľa teba masakru spôsobili tí traja a Felicita im slúžila iba ako alibi, ale neskôr sa rozhodli zbaviť sa jej, lebo nechceli svedkov. Nájdeš dve prázdne nábojnice, kým Felicita má v hlave iba jednu dieru. Dievča pred smrťou na niekoho vystrelilo, ale nevie sa na koho. Zvyšuje jedna prázdna nábojnica... Kde je guľka z nej? V tú noc niekto zabije Pasquale Nunna, aj jeho výstrelom do hlavy, a hodí ho dolu zrázom. Guľka, ktorú v ňom nájdete, pochádza z tej istej zbrane, ktorou bola zabitá Felicita. Teda: máme revolver, čo vystrelil dva razy, a revolver, hádam Felicita, ktorý vystrelil raz, ale nevedno na koho. To je všetko?“

„Nie.“

„Čo ešte?“

„Felicita bola celá zmáčaná krvou, a to nielen svojou.“

„Nie Pasqualeovou?“

„Veru nie.“

„Dobre, sedí...“

„Toto tu sedí!“ A urobí posunok, ktorý nemôžem opísať, lebo som slušný človek, kým seržant Sarti v istých situáciách stráca nad sebou kontrolu a zabúda na svoje dobré vychovanie. Rosas sa tváril akoby nič (asi má v sebe viac slušnosti ako on), akoby bol sám, a mrmle si popod fúzy. Sartiho chytá z neho infarkt.

„Chýbajúca guľka je pravdepodobne v tele vraha obidvoch. Ale neviem, prečo by to mal byť akurát ten, čo vyhodil rádiostanicu... Ibaže by Felicita vedela viac, ako priznala. Lenže teraz je mŕtva a od nej sa už nikto nič nedozvie. Pre niekoho je to úžasne výhodné... Pre toho, kto ich zabil... Môže, no nemusí mať nič spoločné s atentátom, to treba dokázať... Chlapík, čo ich zabil, sa vyzná v streľbe, stačil mu jeden výstrel na každého z nich. Vie, kam mieriť, aj keď je ranený. Je jasné, že Felicita strelala prvá, ale nemala šťastie, iba ho poranila. Poznáš niekoho takého?“ Sarti pokrúti hlavou. „Tak skús zistiť, koho z nich zabili prvého. A ďalej: nedal si niekto vyberať náboj z tela...“

„Kde?“

„Čo ja viem? Kto je tu policajt, varí ja? U niektorého lekára na súkromnej klinike... Jasný, že chlapík nepríde do nemocnice a nepovie: Vyberte mi túto guľku, čo do mňa strelila Felicita... Ale pred šéfom drž zobák, lebo ten je schopný zničiť ti dôkazy priamo pred nosom...“

„Na to sa spoľahni.“

„Potom sa spýtaj toho oného, nó, Felicitinho chlapa...“

„Hrvoľa...“

„...či mala Felicita revolver a či ho vzala so sebou... Potom sa popýtaj na toho, čo bol v zápisníku zaznačený rozdielnym písmom: Adriano Gaia, Červík. Zisti, čo robil Hrvoľ v čase, keď bol spáchaný atentát a vtedy, keď zabili Felicitu“

a Pasquala. Ā pozri sa, kde sa vtedy tárali Pasqualovi kamoši...“

„A potom?“ Sarti sa pokúsil o vtip, ale Rosas naňho zreve:

„A potom mi dones tie knihy, o ktoré som ťa žiadal pred mesiacom. A keď nie, trhni si nohou.“ Nakloní gavalec, zhodí na zem oba obaly a lahne si. Sarti pozbiera papiere a poberie sa. Cestou ho počuje hvízdať. Už ho tam musia mať plné zuby, bodaj ho aj s tým jeho večným piskotom...

VZBURA VO VÄZENÍ

Felice Cantoni, agent, starostlivo čistí predné sklo dvadsaťosmičky. Seržant a gazda, čo má slepého a hluchého psa, pomaly odchádzajú smerom k hospodárskym budovám za gazdovstvom. Felice sa pripravára dvadsaťosmičke:

„Ako stojíme s olejom? Pozrieme sa na to. V garáži ani nevedia, že ťa tam majú...“ Otvorí kapotu.

Sarti je vzdialený asi sto metrov. Gazda mu vysvetľuje:

„Tu je to. Pes leží hen v búde.“ Podídu bližšie, ale pes nezareaguje. Iba keď mu Sarti prejde tesne pred nosom, začne brechať. Je hluchý aj slepý. Sarti sa poobzerá po okolí a potom vylezie po rebríku, opretom o priečelie budovy.

Rebrík vedie do takmer prázdneho senníka. Odtiaľto sú vzdušnou čiarou tristo či štyristo metrov vzdialené zvyšky rádiostanice. Cez okno v priečelí ich vidieť veľmi jasne. Na zemi, rovno pred oknom, kopa ohorkov z cigariet, akoby tu niekto veľmi dlho vyčkával. Zdvihne ich zopár: sú to gitan-ky. Francúzske, nemajú taliansku dovoznú značku. Teda priamo z Francúzska. Sarti sa pustí do hlasného uvažovania:

„Odtiaľto mohli celkom pokojne odvysielat správu a potom pozorovať, ako vybuchne rádiostanica. Na takú vzdialenosť stačí malá vrecková vysielateľka. Prirodzene, že sem pri vyšetrovaní nik ani nos nestrčil. A potom sa čudujú, že stále tápeme...“

Dolu na ceste stojí Felice Cantoni a divo gestikuluje. Sarti povie gazdovi:

„Poobzeral som sa, ďakujem vám.“

„Za málo. Už som jednému od polície povedal, že pes brechal, ale neveril mi. Niektorí ľudia si o sebe myslia, že sú pánbožkovia...“

„Ja to poznám, čo sa dá robiť...?“ Príde ku Cantonimu, ktorý splašene pobehuje:

„Musíme ísť, volali nás. Vo väznici San Giovanni in Monte vypukol hrozny bengál...“ Štartujú.

„Hlásili, že boli na dvore...“

„Kto?“

„Väzni. Zrazu sa všetci pustili do kríku. Viac neviem.“

„Už len to nám chýbalo, už len to.“ Ale Felice ešte nevyklopil všetko. A keď vyklopí, Sarti stratí trpezlivosť.

„Pýtali sa, čo tu robíme...“

„Kto?“

„Oni, z centrály.“

„A ty si im povedal...?“

„Povedal som, že neviem...“

„Vedia, že sme tu?“

„Pravdaže, pýtali sa...“

Keď dvadsaťosmička príde k väznici San Giovanni in Monte, budova je obkľúčená ozbrojenými mužmi. Sarti sa vyzvedá:

„Čo sa stalo?“ Hlavný inšpektor ho dobreže neuhryzne. Reve mu pod nos, až Sarti cíti jeho nepríjemný dych:

„Čo beháš kdekade? Čo za nevidané zázraky si našiel na vŕškoch?“ Sarti má už-už na jazyku, že tam hľadal nejakú peňaženku, najradšej plnú, ale inšpektor zúri ako šialený:

„Ešte si nepochopil, že je načase prestať s pátraním na vlastnú päsť? Aha: tvoj Rosas. Pozri, aký bordel nám tu urobil...“ Na streche väznice sedí dvadsať-tridsať väzňov. Hulákajú a búchajú hliníkovými taniermi. Niekde medzi nimi aj Rosas, o tom niet pochýb. Okuliarnatá postava, no jasné. Je to on. Hádza dolu poskladaný papier, ktorý ihneď zdvihnú. Stojí na ňom: „1. Všetkým zadržaným dovoliť slobodný výber kníh a časopisov. 2. Povolit' politické debaty počas prestávok. 3. Povolit' väzňom diskutovať s dozorcami o správe väznice. 4. Vytvorit' väzenský výbor a umožniť mu rokovanie s riaditeľstvom väznice o zlepšení podmienok, ako aj o väčšej politickej slobode väzňov...“ Hlavný inšpektor nedočíta a zasa sa rozkričí:

„Ja vám ukážem, ja vám dám politickú slobodu... I Banda zločincov... Zberba...“

Keď odpália prvé šušky, Sarti sa vzdialil. Čaká, kým sa celá komédia skončí, aby mohol ísť za Rosasom. Nájde ho vo väzenskej ošetrovni na ležadle, okolo ležia ostatní väzni. Rosas bez okuliarov a s očami zapálenými od sýzotvorného plynu vyzera ešte kratkozrakejší ako zvyčajne. Zaviazanou rukou sa opiera o vankúš. Antonio Sarti, seržant, ho mlčky pozoruje a potom sa obráti na odchod. Pokrúti hlavou, a predsa sa vráti k ležadlu. Rosas má zatvorené oči, iste ho hrozne pália. Sarti sa mu prihovori:

„Pozri sa sem.“ Ukáže mu za hrsť nedopalkov. Rosas po biede otvorí oči a usiluje sa rozhradiť. Veľmi sa mu to nedarí. Jednak nemá okuliare a jednak mu slzia oči. Vzdáva sa a unavene sa pýta:

„Čo to má byť?“

„Špaky. Ohorky. Našiel som to na mieste, odkiaľ vysielali. Fajčili tam a potom odišli. Ty nefajčíš?“

Rosas ho nepoctí odpoveďou a Sarti, keď už povedal a, musí povedať aj b.

„Vysielali z jedného senníka asi štyristo metrov od rádiostanice. Pofajčili si a potom sa pobrali.“ Rosas prikývne, že porozumel. Sarti na odchode mimochodom poznamená:

„Čo za somariny to tu vyvádzaš? Čo ti to vlezlo do hlavy? Nemáš dosť ťažkostí? Už ti naozaj nechýbalo nič iné, iba táto rebélia? Uvidíš, ako sa do toho obujú v novinách. Iba to nám bolo treba.“

Z dvadsaťosmičky vystúpi pred domom. Prezlečie sa a ide von. Ktovie prečo si spomenul na blondín-

ku. Nájde ju na zvyčajnom mieste a zavola ju do auta. Ona má starosť:

„Nebojíš sa, že ťa niekto uvidí?“

„Po službe si robím, čo sa mi zachce.“ Povie, ale nemyslí to doslova. Vlastne sa obzrie navôkol. Opatrnosti nikdy nie je nazvyš. Blondínka sa rýchlo vyzlečie a usmeje sa. Je na ňu prekrásny pohľad. Vyzerá veľmi mladučká. Aká bude o niekoľko rokov? Môže aj nedobre skončiť. Sarti na to prestane myslieť, keď k nej vklzne. Nahá, svieža ako ruža. To je ušľachtilá rasa...! Sarti niekedy uvažuje ako asista.

DVADSÄTOSMIČKA, KDE STE?

„Dvadsaťosmička, hláste polohu!“

Antonio Sarti nadáva ako pohan a reve do mikrofónu:

„Dvesto metrov od miesta, kde sme boli, keď ste sa pýtali pred pol minútou!“ Z druhej strany ticho. No iba chvíľu:

„Máme rozkaz, aby ste hlásili každý presun.“

„Bojíte sa, že sa stratíme?“ Nijaká odpoveď. Sarti vypne vysielачku a zasyčí:

„Bodaj ho aj s hlavným inšpektorom! Má strach, že mu skrižim plány a zbúram vymysleniny, ktorými obstaval Rosasa.“ Vezme oba identifikačné portréty spod predného skla a hodí ich do popolníka. „Aj títo dvaja. Som zvedavý, kde ich chcú vyhra- bať.“

Felice Cantoni, agent, ani nedýcha. Vedie auto pomaly a opatrne.

„Zastav.“ Vystúpi a ide do kníhkupectva Rizzoli. Knihy, ktoré Rosas chcel, nemajú. Skúsi u Capelliho: rovnaký výsledok.

Hľadá vo všetkých kníhkupectvách po trase: nič. Zostáva mu iba Feltrinelli, ale nevie sa odhodlať. Poznajú ho tam a nemá ani najmenšiu chuť ísť: tak kupovať knihy o revolúcii.

„Dvadsaťosmička...“ Nedá im dohovoriť.

„Sme na piazza Ravegna pred Feltrinelliho kníhkupectvom a chcel by som si ísť kúpiť nejaké knihy, ak nemáte námietky.“ Vystúpi. Felice Cantoni zavrie oči, vľahne hlavu medzi plecia a čaká tresnutie dverí. Bum. Felice ticho poznamená:

„Nič to, zavše je taký... Neskôr uvidíme, čo sa dá robiť.“

Pohládí volant a začne žltou handričkou leštiť prístrojovú dosku a sklo tachometra.

Sartiho v kníhkupectve hneď spoznajú a ťiavo pozdravia. Jeden z predavačov ho dokonca oslovuje „seržant“. Osemnásť minút váha, a keď sa napokon rozhodne, vysloví žiadosť tak potichu, že ju musí zopakovať.

„Zabalím vám ich?“ Sarti prikývne. Keď nastupuje do auta, Felice mu podrží dvere a jemne ich príbucne. Sarti sa ešte v živote nestalo, aby mu niekto podržal dvere, no teraz si to nevšímne, lebo má iné starosti. Hlavný inšpektor mu nedá ani chvíľku pokoja, ustavične ho kontroluje. Naj-

radšej by ho priklincoval do tejto preklíatej dvadsaťosmičky. Posediačky zlostne kopne do auta.

„Prečo?“

„Lebo mám tohto krámu už plné zuby. Celý deň v ňom sedím ako v base. A mal by som toľko roboty...“

„Ale akú vinu na tom má tento vozíček?“

„Mesiac sa márne usilujem pracovať. Musím sa rozprávať s lekárom, ktorý pitval Felicitu i Pasquala, musím ísť...“ Radšej ani nepovie, lebo je to úplne zbytočné.

„Prečo nepožičaš hlavného inšpektora o povolenie pokračovať v pátraní?“ Felice je vo svojej nevinosti aj trubiroh.

„Vidíš, to je nápad.“ A už mlčí ako ryba.

„Dvadsaťosmička, hláste polohu...“ Sartiho ani nehne.

„Dvadsaťosmička, hláste polohu.“

Felice Cantoni, agent, vezme mikrofón:

„Ideme od via dell'Indipendenza smerom k portu Galiera...“

Chvíľka mlčania a potom sa ozvú znova:

„Seržant je tam s tebou?“

„Áno.“

„Prečo neodpovedá on?“

„Myslím... že mu nie je dobre. Zasa má záchvat kolitidy.“ Chvíľka ticha. „Prečo sa neliečiš? Mal by ísť začas na maródku. Čo ty na to, seržant?“

„Fakt...“ Najhoršie je, že kolitida sa naozaj hlási, a čoraz častejšie.

Dvadsaťosmička zastane pred sanatóriom Villa Erbosca. Sarti povie:

„Ak ma budú hľadať, som na hajzli.“ Vystúpi.

Ešte musí navštíviť niekoľko súkromných kliník. Potom budú nasledovať lekári, ktorí robia operačné zákroky v súkromných ordináciách a mohli by aj neoznámíť poranenie strelnou zbraňou. Je ich zopár a Sarti o nich vie. Aby urobil všetko, čo mu Rosas navrhol, na to treba veľa času. A práve teraz ho sledujú a nedajú mu urobiť ani krok. Akoby bol zločinec. Alebo akoby on, Antonio Sarti, vyhodil rádiostanicu.

PÁTRANIE NA VLASTNÚ PÄSŤ

Chce sa pozhovárať s Hrvoľom a povedia mu, že ho už prepastili. Sarti čiastočne ozelenie. Ide za hlavným inšpektorom a slušne sa ho spýta:

„Prečo prepustili na slobodu známeho recidívistu Gualtieru Viceho zvaného Hrvoľ?“

„Lebo sme nemali dôvod držať ho vo väzbe, ak nie je podozrivý z ničoho, všakáno.“

„Z ničoho? Nemá alibi na večer, keď bol spáchaný atentát. Nemá alibi na noc, keď bola zabitá jeho ženská...“ Hlavný inšpektor sa usmeje a trpezlivo vysvetľuje, akoby mal pred sebou debilka.

„Chápeš, milý Sarti, predsa by nikto nezabil ženu, ktorá ho živí, šatí a dobre mu zarába, všakáno.“

„Ako je možné, že ho zó všetkého vynechávate? Ako je to možné? A Rosas? Mesiace hnie zatvorený a naňho takisto nemáte ani jeden dôkaz. Iba pre jeho názory, také...“ Hlavný inšpektor sa prestane usmievať.

„Také názory? Ty tomu hovoríš iba také názory? Jedna žena ho spoznala. Videli ho utekať...“

„Rosas nefajčí ani talianske, ani francúzske cigarety. Rosas nemá ani šajnu o výbušnínach. Rosas sedí, pretože...“ Zavčasu sa zháči, lebo mu ešte záleží na svojej práci. Ako Hrvoľovi na svojej, mne na mojej a vám na vašej. Alebo sa mýlim? Hlavný inšpektor sa mu zasmeje do tváre. Spýta sa:

„Pretože?“

„Pre nič, sedí a basta. Ale nebô! to on.“

„Kto to tvrdí?“

„Ja to tvrdím.“

„Veď práve: ty to tvrdíš. Iba ty. Teraz vypadni, musím pracovať, všakáno.“ Ani slovo o cigaretách, ktoré spomínal Sarti. Buď nerozumel, alebo sa tváril, že nerozumie. Alebo rozmýšľa, ako by sám sebe vysvetlil tento fakt. Sarti v duchu zúr, že mu ušla narážka na cigarety. Zájde do baru U pasáka (tento názov vymyslel Sarti, nie ja). Zájde tá večer, keď ho nik nemôže kontrolovať spôsobom „dvadsaťosmička, hláste polohu!“ Najprv ide pozdraviť blondínku. Je tam, na peknej sviežej tváričke úsmev. Ako vždy. Sarti nechápe, ako môže mať pri takom hnusnom remesle ešte aj chuť usmievať sa... On vďačí zamestnaniu iba za kolitidu a nemá síl zasmiať sa, ani keď počuje nový vtíp. Stratil chuť do života. Hlavný inšpektor má schopnosť všetko pokaziť. Keby ho Sarti videl chvíľu trpieť, zomrel by spokojný. Blondínka ho pozdraví: „Čau.“

„Počkaj ma chvíľku... Najprv chcem prehodiť zopár priateľských slov s Hrvoľom.“ Blondínka pokrúti hlavou:

„Nie je tu, dávno sme ho nevideli. Odkedy zomrela Felicita. Asi zmenil zamestnanie.“

„Idem do baru. Možno niekto bude vedieť, kde má brloh.“

Vstúpi. Už ho poznajú aj tu. Barman nahodí širokársky úsmev. Dnes večer sa naňho všetci usmievajú.

„Kde je Felicita chlap?“

„Nechodí sem, šéfko. Odvtedy...“ Urobí niekoľko káv a dodá: „Odkedy ho pustili, nevidat ho. Aspoň večer nie.“

„A cez deň?“ Barman položí pred neho kávu a prišuchne cukor:

„Skoro každý deň. Kúpil si krásny GS Citroën 1000. Odkedy nemá tamtú, žije si na veľkej nohe...“ Sarti vypije kávu, ktorú si neobjednal, a odíde bez zaplattenia. Povie si:

„Kto si tu niečo objednával?“ Naloží blondínku a idú do postele. Dúfa, že ho kolitída nechá na pokoji, aspoň kým sa s ňou trochu pohrá. Maličká sa vyzlečie a povie:

„Mám odporný život, ale ty takisto. Ani pes ta doma nečaká. A nebýval by si tak zle, keby sa ti zavše niekto postaral o domácnosť.“ Sarti jej nedá

dokončiť. Chce ju, hneď teraz, a kolitída našťastie čuší. Bez váhania to využije.

Pred barom U pasáka stojí červený Citroën GS 1000. Sarti skúsi otvoriť dvere, ale sú zamknuté. Skúša druhé a začuje Hrvoľov hlas odo dverí baru: „Hej, ty tam, čo robíš...“ Potom spozná Sartiho a zmení tón. Povie:

„Dobrý deň, pán seržant. Myslel som, že sa mi dobjá do voza nejaký idiot...“

„... a zatiaľ som to iba ja, ako vidíš...“ Posadí sa do červeného Citroëna GS 1000 a čaká. Hrvoľ nastúpi z druhej strany:

„No a čo? Je môj. Nemyslím, že by...“

„Pekný. Žerie veľa? Tak sa zvyčajne spytujeme, keď si niekto známy zadováži nové auto, nie? Mne síce figu záleží na tom, koľko komu žerie, ale...“ A potom sa spýta na sumu poistenia a daň.

„Všetko mám v poriadku. Technický preukaz, daň aj poistenie. Všetko.“ Vrazí mu do ruky vodičský preukaz. Sarti ho otvorí a číta: *Gualtiero Vice, narodený v Bologni 17. júla 1934, bytom v Bologni, via Frassinago 25. Vráti mu papiera a informuje sa:*

„Odkiaľ berieš peniaze? Vidím, že máš aj pekný oblek.“

„Moja vec.“

„Dobre, dobre. Veď uvidíme, či je to celkom tvoja vec.“

Hrvoľ si to očividne rozmyslel, lebo spustí:

„Vlastne boli Felicita. Nikdy mi nedala ani líru. Teraz si ich všetky užijem ja. A just.“

„Vidím, že si ju skutočne miloval. Teda si ju zabil pre peniaze?“

Hrvoľ (budem ho tak volať aj ďalej, už som si zvykol), teda Hrvoľ vytreští oči:

„Čo to má znamenať?“

„Nehraj to na mňa, všetko mám overené. Nebô! si tu, keď vybuchla rádiová stanica. Ani vtedy, keď zabili Felicitu, potom, ako som odišiel aj so zápisníkom, ktorý si mi dal...“

„Nič som vám nedal, sám ste mi ho vytrhli. A teraz ho chcem späť. Môžem to ohlásiť...“

„... potom, ako som odišiel aj so zápisníkom, ktorý si mi dal a do ktorého si si zaznačoval čísla aut a iné veci, si po anglicky zmizol a nik ta nevidel až do nasledujúceho dňa. Teraz máš peňazí ako pliev. Dva a dva sú...? Sú...?“

„Štyri. Ale s tým nič nemám. Po oba večery som si šiel ľahnúť. Na policii mi uverili a prepustili ma.“

„Tak, uverili ti. Ale nie všetci. Nájdu sa aj takí, čo ti neuverili. Nájdu sa aj takí tvrdohlavci. Napríklad ja ti neverím, ak mám povedať pravdu.“ Vystúpi z citroëna a pozrie na svoju osemstopäťdesiatku, päť rokov, šesťdesiatšesť kilometrov, škranec na pravom boku, zadný blatník pokrivený a tak ďalej.

„Počuj, kde by som našiel toho... Adriana Gaiu Červíka?“

„Neviem, kto je to.“

„Tak prečo ho máš zaznačeného v zápisníku?“

„Ja som ho ta nezaznačil. To Felicita.“

„A ty si sa jej nespýtal, kto to je?“

„Spýtal, ale povedala mi: Taký jeden... Známy. Nič viac.“ Sarti ako zvyčajne nahlas uvažuje:

„Gualtiero Vice, povoláním príživník, toho času nezamestnaný. Kde je Felicitin revolver?“ Hrvoľ akoby nepočul. Vystúpi aj on a spýta sa:

„Ako?“

„Kam sa podel Felicitin revolver?“ Hrvoľ trpí. Na prvý pohľad vidno, že nevie, čo povedať. Vtedy sa Antonio Sarti, seržant, zaženie nohou a prudko kopne do ligotajúceho boku Citroëna GS 1000. Hrvoľ zavrie oči. Prehltnie horkosť, ktorá mu stúpa do hrdla. A keď sa Sarti chystá znova nakopnúť jeho žiarlaci poklad, poponáhla sa s odpoveďou, aby zabránil katastrofe:

„Neviem. Mala ho v kabelke a myslel som, že ste ho našli vy...“

„Odkedy ho nosila?“

„Niekoľko dní po afére s tými tromi. A potom tá ženská v aute...“ Zahryzne si do pery a zavrie oči. Sarti sa spýta:

„Aká ženská, prečo sa o nej dozvedám až teraz?“

„Nič extra, v našom povolaní...“

„V našom?“

„Chcem povedať vo Felicitinom. Niekedy sa človek stretne aj s úchylnými. Napokon, už som to povedal hlavnému inšpektorovi...“

„Povedz to aj mne, hoci som iba seržant.“ A uštedrí ďalší kopanec ligotavej nádhere. Hrvoľ sa poponáhla:

„Od istého času sem každý večer chodievala nejaká ryšavá ženská. Zašla na kraj cesty, mala svetlú fiatku, päťstovku, a iba v nej sedela a celý čas sa dívala na Felicitu. No a Felicita sa trochu bála a chcela, aby som jej obstaral revolver... Mohol to byť aj preoblečený teploš...“

„Prečo nie, mohol som to byť aj ja.“ Hrvoľ sa rozehoce:

„Áno, mohli ste to byť aj vy v prestrojení.“

„Povedal si o tom hlavnému inšpektorovi... Felicita mala pravdu: človek musí byť opatrný.“ Poberie sa. Má ešte veľa vybavovačiek, a ak ich nestihne dnes, v nedeľu, ktovie, kedy zasa... Potajme postrelených ľudí by podľa Sartiho nemalo byť veľa.

A on nájde hneď ptičích. Päť osôb, ktoré si dali vyoperovať z tela guľku u nevelmi serióznych lekárov. To sú časy! Trom tento zákrok urobili pred Felicitinou smrťou a k tomu niet čo dodať. Vlastne by ich mali zatknúť a žiadať vysvetlenie, ako sa im to stalo. Sarti to však nesmie urobiť, lebo nevie, ako by to naservíroval hlavnému inšpektorovi, a okrem toho mu na tom figu záleží, aspoň v tejto chvíli, keď má dôležitejšiu prácu. Zostávajúci dvom sa nehoda stala niekoľko dní po Felicitinnej smrti. Jeden sa volá Federico Barti a druhý Giacomo Casetti. Medzitým čas plynie, Rosas je ešte vždy za mrežami, rany tamtych dávno zaceľené a guľky bohvie kde. Ale Antonio Sarti, ser-

žant, pokračuje v pátraní na vlastnú päsť medzi záchvatmi chronickej kolitídy a službami v prekliatej dvadsaťosmičke, bodaj celá zhorela aj s piestami, spojkou a rýchlostnou skriňou.

„Zastav ten hajze!“ A Felice. zastaví pri chodníku. Spýta sa:

„Čo je?“

„Počkaj tu.“ Je osem hodín večer a všetci slušní ľudia by mali sedieť pri večeri. Slušní ľudia, nie on. Vyjde na druhé poschodie a zazvoní pri dverách s bronzovým štítkom, na ktorom stojí Adriano Gaia. Chýba dôvetok Červík. Adresu získal na mestskom príhlasovacom úrade a stálo ho to vyše tritisíc lír, s ktorými sa môže rovno rozlúčiť. To je viac ako isté. Niet pochýb, že chlap, čo mu otvorí, je Adriano Gaia osobne, lebo ak tento nie je Červík, potom už nikto. Hladký ako Červík, chudý a dlhý ako Červík, malé oči blízko pri končistom nose. Nevie, aké oči majú Červíky, ale iste nie veľmi odlišné od očí Adriana Gaiu. Aj nos, ak vôbec Červíky majú nos... Sarti prehodí:

„Tak čo?“ Gaia neodpovedá, stojí na prahu a čaká. Nepozýva Sartiho ďalej. Nezostáva mu iné, iba vytiahnuť preukaz. Červík mu kývne, aby vošiel do jablka, vlastne do bytu. Sarti mu sa zrazu vidí čudné, že mu neprišiel otvoriť komorník, lebo tomuto tu sa povie byt s veľkým B.

„O čo ide? Večeriam, a ak to nie je naliehavé...“ Sarti hneď zbadá, že stojí pred tvrdým orieškom, ktorý navyše iste má veľa priateľov na správnych miestach. Poponáhla sa:

„Hneď to vybavíme. Vy ste poznali Felicitu Corradiniovú?“

„Áno.“ Ako to?! Sarti chvíľu rozmýšľa a potom sa spýta:

„Ako a kedy ste sa s ňou spoznali?“

„Nepamätám sa, myslím, že odjakživa. Cez vôjnu bola ešte malá...“

„Vedeli ste, aké mala zamestnanie? Myslím teraz?“ Červík prikývne. „Kedy ste ju videli posledný raz?“ Červík si priloží ukazovák na čelo a prívrie Červície očka: úporne rozmýšľa.

„Dávno, veľmi dávno. Myslím, že sú to už roky.“

„Dôvod?“

Usmeje sa, ako by chcel povedať: Ak mám chuť na ženy, nejdem za prostitútkami ako ty, ja mám pod palcom niečo lepšie... Potom povie:

„Nie preto, ako si myslíte. Zdá sa mi, že odo mňa chcela nejakú láskavosť...“ Sarti mu ukáže zápisník, aby videl pekne zreteľne napísané Červík vedľa svojho mena.

„Ako to, že sme našli vaše meno v tomto zápisníku, kde si zaznačovala schôdzky?“

Červík pokrčí plecami, vlastne ani nie plecami, lebo také niečo Červíky nemajú, ani on nie, ale pokrčí časťou tela pod ušami:

„Možno chcela nejakú ďalšiu láskavosť. Ja mám veľa priateľov. A vysoko.“ Aby si ma rozumel, Sarti... Sarti rozumie a chystá sa vypadnúť. Ale kým tak urobí, spýta sa:

„Môžete mi povedať, kde ste boli večer dvadsiateho šiesteho júla?“

„Ale čoby nie: bol som v Cadaqués, Španielsko, hotel Mediterraneo, izba dvadsaťsedem. Opaľoval som sa.“

Dolu sa spýta:

„Volali z centrály?“ Felice Cantoni, agent, pokrúti hlavou.

„Výborne, už nás nesledujú tak prísne, dobrý znak.“

KAM DOSPELO ÚRADNĚ VYŠETROVANIE A DISKUSIA V TLAČI

Čas pekne-krásne plynie a nikomu už nezide na um atentát na vojenskú rádlostanicu, ani nebohá prostitútku Felicita Corradiniová, ani Rosas, obvinený z vraždy, atentátu, vzbury vo väzení a ktovie z čoho ešte. Vlastne to nie je celkom tak, lebo pravičiarke noviny čas od času vytiahnu na svetlo istého Rosasa, teroristu, vraha a zločince, ktorý vo väzení čaká na svojich komplicov a zároveň aj na zaslúžený trest. Noviny politického stredu zasa tvrdia, že Rosas je nepochybné vrahom oných štyroch vojakov, že je to cynický kriminálnik a vôbec neľutuje škody, ktoré spôsobil spoločnosti, a najmä rodinám úbohých vojakov. Ba čo viac, namiesto ľútosti ešte poburuje väzňov, robí ďalšie výtržnosti a tak ďalej...

Lavičiarke noviny zasa tvrdia, že Rosas by mohol mať na svedomí rádlostanicu, ale takéto vážne obvinenie treba podložiť aspoň akými-takými dôkazmi. Potom sú tu aj stredno-pravo-ľavo-hornodolno-predno-zadné noviny, ktoré sa pýtajú, na čo dočerta čakajú zodpovední pracovníci a prečo nevydajú spravodlivosti spolupáchateľov, roztrúsených po celom Taliansku. A kam zmizla hľadaná dvojica z päťstovky, keď jej niet...?

Skutočnosť, že ich ešte nemajú, veľmi trápi hlavného inšpektora, ktorý sa o celej veci znova porozprával so Sarti a prikázal mu urobiť nové identifikačné portréty aspoň sedemnásť ráz, a to vždy s rovnakým výsledkom. Starý otec a teta matky Antonia Sartiho, seržanta. Hlavný inšpektor sa zdôverí so svojimi obavami Sartimu:

„Myslím, že ich už nenájdeme, všakáno.“

„Neviem.“

„Mal si ich v rukách a nechal si ich ujsť... Predsa sa nemohli prepadnúť pod zem!“

„Ktovie...“

„A nemôžeme donekonečna odďaľovať proces toho Rosasa, čo by na to povedali ľudia, noviny, všakáno.“

„Správne, a takisto nemôžeme donekonečna odďaľovať vyšetrovanie dvoch vražd...“

„O kom to rozprávaš?“

„O Felicite Corradiniovej a Pasqualovi Nunnovi.“

„Na tých dvoch mi figu záleží...“

„Idiot! Hlupák!!!“ Reve až doma, povyzliekaný a zamknutý na záchode, aby sa mu lepšie rozmýšľalo. „Iba idiot si môže myslieť, že tie vraždy nesúvisia s atentátom. Idiot. Hlupák!“

Stiahne vodu, hoci netreba. Aspoň môže vyrevať, nik ho nezačuje. Ani susedia.

Čo sa týka novín, nie sú Písmo sväté. Nijaký novinár nepovie, čo si myslí. Napíše iba to, čo chce šéfredaktor a majiteľ novín. A keď šéfredaktor i majiteľ novín trvajú na tom, že Rosas je zločinec, vrah a sedí ako exemplárny predstaviteľ všetkých teroristov, celkom pokojne o ňom možno písať v takom duchu.

Čo sa týka mňa, možné je všetičo, lebo ani to, čo povie Sarti, nemožno brať úplne doslova. Rosas sa koniec koncov celkom dobre baví a číta všetky dostupné noviny. Času má more, keďže mu Sarti zatiaľ nedonesol objednané knihy. Ani sa mu nečudujem.

Hanbil sa ako pes, keď tie knihy kupoval u Feltrinelliho, a teraz ich chce aspoň prečítať. Chce vedieť, o čom sú. Rád by som videl vás na jeho mieste ísť k Feltrinellimu, kde všetci vedia, že patríte k tým, čo bijú demonštrantov na námestiach, pred školami, továrňami a univerzitami, a nahlas požiadať: Dajte mi jedného Lenina a jedného Majakovského.

Rosas sa musí uspokojiť s novinami, ktoré dostane, a prečíta ich od prvej strany po poslednú. Nech si kritici našej modernej spoločnosti tvrdia čokoľvek, vo väzení si človek môže prečítať všetky noviny od pravičiarok po ultraľavičiarke. Teraz, po všetkých tých zmátkoch, im povolili aj televízny program a ženský klebetník *Grazia*. Na osobitné želanie prináša aj *Šikovné ruky*, čo sú vlastne vzory na pletenie a háčkovanie. Z týchto novín sa Rosas napríklad dozvie, že Milva a Mario Piave mali nejaké mrzutosti, neklape im to ako kedysi, a možno sa už nemilujú; že v Londýne explodoval balík s výbušninou, pričom bol zabitý jeden žid, že v Benátkach nastal čas piesní, že začali s rekonštrukčnými prácami na dlážke kostola Dei Servi... Pod touto správou je aj niekoľko fotografií. A nakoniec číta: V Kartuziánskom cintoríne objavili väčšie množstvo drog. V podkroví starobylej budovy, v ktorej sa pred niekoľkými storočiami nachádzal kapucínsky kláštor a ktorá teraz slúži ako adaptovaný cintorín, našli fľaštičky, injekčné striekačky, vatu...

Podkrovie kláštora možno bez zveličenia nazvať labyrintom, a to verejnosti neznámym a nedostupným. Preto je celkom pravdepodobná hypotéza, že skupina ľudí, holdujúca drogám, zneužila tieto priestory na protizákonné akcie.

Odľahlé a ťažko dostupné miesto, kde sa našli spomínané predmety, bolo zariadené prikrývkami, slamníkmi a svlečkami.

Nie je vylúčené, že sa tu konali divé orgie. Úkryt náhodou objavili pracovníci technických služieb pri prehliadke budovy. Všetky predmety, ich pôvod a kvalita, budú úradne preskúmané. Ako je známe, počas vojny našli v Kartuziánskom cintoríne útočisko a bezpečný úkryt stovky partizánov, ktorí sa tu skrývali pred nemeckými raziacimi, hoci tieto niekoľko ráz vtrhli priamo sem. V labyrinte sa tak zachránili mnohí partizáni, ktorí pod pláš-

tom noci mohli nerušené vychádzať na svoje neohrozené akcie. Teraz sa podkrovie budovy stalo dúpätom nezámestnanej mládeže, ktorá zneuctila nielen posvätné miesto mŕtvych, ale aj pamiatku nášho odboja. Zostáva na zodpovedných pracovníkoch, aby vniesli svetlo do tejto tajomnej, pochmúrnej záležitosti.

Posúďte sami, aký je to štýl. Rád by som rozprával novinárskym štýlom. Vyzeralo by to asi takto:

Včera ráno, keď som sa uberal za svojou každodennou prácou, narazil som na dámu voľných mravov, ktorá nehľadiac na prítomnosť mojich nadriadených, predostierala mi nemravné a súčasne dráždivé návrhy, ktoré som v zásade neodmietol, včas o tom upovedomiac svoje nadriadené orgány. Z týchto dôvodov som sa na krátko vzdialil zo zamestnania za účelom zdarného vybavenia prípadu. Po úspešnej akcii som sa znova vrátil pracovať pre blaho spoločnosti... Nie je to krásna? Rosas sa baví. Možno aj preto, lebo tam, kde sa nachádza, nie je veľa iných možností zabaviť sa.

SARTI SA RADÍ

Hlavný inšpektor Cesare Raimondi sa prehŕňa v papieroch, rozhádzaných po stole, ale Sarti by sa stavil o čokoľvek, že ich nevidí; súdiac podľa jeho výrazu, pred očami má červenú hmlu. Už dávnejšie všetko vidí cez červenú hmlu. Prítom reve, že ho počuť až k bráne. Sartiho nič nevyvedie z miery. Získal informácie, o akých sa tantomu ani nesníva.

„Tak ty neprestaneš snoriť, všakáno?! Tak my sme všetci idioti, všakáno, iba ty... Tak ty si chodíš a otravuješ poriadnych ľudí a nik ti na to nedal povolenie... Tak ty si v pracovnom čase robíš, čo sa ti zachce, namiesto toho, aby si sa venoval práci, za ktorú si platený... tak, všakáno...“ Stratil dych a na chvíľku sa zastaví, aby ho nabral, a potom začne znova a hlasnejšie, vlastne začal by, ale hlasnejšie sa už nedá.

„Vieš ty, kto je Adriano Gaia? Veľké zviera... Bojoval, ako sa vraví, všakáno, a pozná všetky veľké zvierať: pravých, ľavých i stredných poslancov, všakáno. Ak silou-mocou chceš mať opletačky, prosím, tvoja vec, ale mňa do nich neťahaj! Jasné! Povedal som to dosť jasne? Vieš, u koho sa bol sťažovať? U prefekta. Čo ti to zišlo na um, vypočúvať toho chlapa? Adriano Gaia...“

„... prezývaný Červík...“

„... prezývaný Červík! No a čo? No a čo?“ Sarti urobí nespomývaný pokus:

„Môžem povedať, čo si myslím?“

„Nie! Ty budeš čušať, aj keď ti poviem dobrý deň, ak ti to vôbec niekedy poviem. Vieš, kde bol ten Gaia, keď sa to stalo s rádlostanicou? Myslíš, že sme na riaditeľstve všetci takí hlupáci ako ty? Preverili sme alibi všetkých podozrivých, aj tých, na ktorých si ty zabudoval. Jasné? A teraz vypadni, vezmi si dovolenku, choď, kam chceš, lieč si koli-

tídu, daj sa zavrieť do nemocnice, do bláznovce, zmizni do čerta, nech ťa nevidím aspoň tri mesiace.“ Antonio Sarti, seržant, sa obráti na odchod, ale inšpektor ešte neskončil:

„... a mám tu na teba sťažnosť. Obťažovanie, zneužívanie úradnej moci, prehliadka bez povolenia... Skvelé, seržant, skvelé!“

„Kto podával tú sťažnosť?“

„Gualtiero Vice.“

„Hrvo! Ten špinavý...“

„Kým sa nedokáže opak, je to občan ako každý iný a ako s takým s ním budeš aj zaobchádzať. Jasné?“ Sarti by chcel niečo povedať, ale načo? Zbytočne bude tvrdiť, že aj Rosas je občan ako každý iný a takisto nemá význam ani slovo stratif o výsledkoch svojho pátrania. Skončilo by sa to ako zvyčajne. Spýta sa iba:

„Zistil niekto, že Felicitu Corradiniovú každý večer pozorovala nejaká ryšavá žena?“

„Zistil, zistil. No a čo? Nenormálni ľudia sa nájdu všade.“ Aj tu. Pred odchodom poznamená:

„Dôkazov za voz a nik si nedá tú námahu považovať nad nimi. Dôkazov na rok rozmýšľania.“

A odoberie sa odľahčiť svojej kolitide do útulného súkromia svojho záchodku. Prímnoho udalostí jedna za druhou, niektoré súvisia, iné nie... Prímnoho udalostí a on, Antonio Sarti, seržant, ich nevládze stráviť naraz. Nadáva. Bude sa musieť poradiť s Rosasom. Ale ešte nie je vhodná chvíľa. Najprv si musí vyjasniť zopár vecí. Napríklad: bol Červík Gaia skutočne v Španielsku, ako to tvrdí?

Nesmierne rád by sa pozrel do karát tomu hajzlíkovi, ale radšej ho iba zďaleka sleduje a dúfa, že nie je veľmi nápadný. Prítvrdý orech pre Antonia Sartiho, ktorý, okrem iného, nebojoval. Je to hanba, vravel som mu niekoľko ráz. V tvojom veku, a nebol si v odboji. Odpovedal mi, že vtedy mal strach a schovával sa pod zemou počas celej nemeckej okupácie. Nie v podkroví u Kartuziánov, ale priamo pod zemou, zadenbený v sude. Kolitidu chytil asi tam. V tom vlhku. Jedného dňa sa ohlási reuma a aj tá bude pochádzať z toho suda. Mal si ísť k partizánom, bojoval! Teraz však sleduje Adriana Gaia Červíka, ktorý bojoval. Ibaže Červík vezme pod pazuchu tmavovlasú kočku, nádherný kus baby, obaja nastúpia do päťstovky a zmiznú. Sarti prišiel peši a nemôže ich sledovať. Len stojí a díva sa za nimi. Domovníčka mu prejde metlou po topánkach a ani jej na um nezide ospravedlniť sa.

„Kam šla pani...“

„Slečna Caterina Alluiová...“

„No, presne tak. Kam šla? Mal som s ňou schôdzku a zrazu vidím, že ide preč.“ Domovníčka sa oprie o metlu a pozrie mu do tváre:

„Idete na injekciu?“ A ďalej mu zametá topánky.

„Áno, na injekciu.“

„Hneď som si myslela, že ste chorý. Ak si s vami dala schôdzku, vráti sa skoro. Býva presná.“ A odšuchce sa pozametať dvor, schody, halu, výťah, pivnicu, garáže a všetko ostatné. Sarti má teda čas vyjsť hore a dôkladne presnorí ošetrovatelkin byt.

Podľa neho si môže urobiť obraz o nej a o jej priateľovi. Okrem iných zaujímavých vecí nájde aj Červikovu fotografiu z odboja. Od začiatku sa mu nevidelo, že by bol bojoval, a skutočne: pod hrubým zväzkom pohľadnic nájde aj druhú jeho fotografiu. Tentoraz však v čiernej fašistickej uniforme. Samopal na krku a lebka na barete. Na oboch fotografiách je veľmi mladý, usmiaty a šťastný, ale stále je to tá istá červíčia tvár, ktorú čas nestihol zmeniť.

Potom Sarti prehliada šatník, za ktorý by sa nemusela hanbiť ani slávna herečka... Kožušiny, parfumy, parochne a hŕba vecí, o ktorých môže človek, ktorý sa naozaj živí iba pichaním injekcií, len snívať. V poriadku, chorých je stále neúrekom, lenže úradná cena jedného zadku je tristo lír. Ukradne pár fotografií tu, pár tam a potom sa radšej stratí, lebo začuje domovníčku suchotať metlou na plošine pred vŕahom.

Odhádza a má v rade podozrivých o jedného viac. Gualtiero Vice Hrvoľ, Michele Sterza, Giorgio Velluni, Adriano Gaia Červík, Federico Barti s guľkou v ruke, Giacomo Casetti to isté. A teraz ešte aj Caterina Alluiová Pichdoríčka. O nikom z nich sa nevie, kde bol a čo robil po tie dva nešťastné večery. Adriano Gaia Červík síce tvrdí, že sa opäťoval v Španielsku, ale Sarti ho radšej nechá na zozname. Teší ho to. Zatiaľ nie je dokázané, že skutočne bol v Španielsku, ako nie je dokázané, že bol v odboji. Ktovie prečo, ale z duše rád by sa postavil pred Červíka a povedal mu rovno do ksichtu: V mene zákona ťa zatýkam... Pohráva sa s touto myšlienkou, kým nedostane telegram z Cadaqués, Španielsko, hotel Mediterraneo: Señor Adriano Gaia je náš pravidelný hosť stop prvého až tridsiateho júla u nás stop úctivo zdravíme stop k službám stop.

„Pankharti!“ Od srdca zahreší a radšej na to nemyslí. Hlavný inšpektor musí mať na stole rovnaký telegram. Potom ide za Rosasom a všetko mu vyklopí.

Sedím tam aj ja a dobre sa bavím. Veľmi som zvedavý, ako sa to skončí. Najkrajší na celej veci je štýl Sartiho rozprávania. Akoby mal všetko nahrať na magnetofón. Bystro mu to síce nemyslí a nevie si veci usporiadať ani vyvodit' z nich dôsledky, ale obdivuhodne si všetko pamätá. Začne takto:

„Po prvé: nepodarilo sa mi dozvedieť, prečo Felicita Corradiniová povedala, že ťa stretla pred výbuchom, a nie po ňom, ako tvrdíš ty. Rovnako neviem, prečo vypovedala, že si ju dobehol ty, a nie ona teba. Po druhé: ako som už spomenul, slepý a hluchý pes brechal, lebo mu pred nosom prešiel páchatel', čo vyhodil rádiostanicu. Tam som aj našiel ohorky z gitaniek bez dovoznejskej značky, teda priamo z Francúzska. Po tretie: Pasquala Nunna zabili krátko pred Felicitou Corradiniovou, asi pol hodiny, možno trochu dlhšie. Po štvrté: bezprostredne po Felicitinej smrti si dvaja mládenci, Federico Barti a Giacomo Casetti, dali vyoperovať z tela náboje. Ani jeden z nich nemá alibi, obaja

už boli trestaní a náboje, pravdaže, nemajú k dispozícii na eventúálnu analýzu. Ich lekári sú v prípade potreby ochotní svedčiť. Federico Barti má povrchové zranenie na ľavom pleci, Giacomo Casetti zasa ľavú ruku. Nespomínajú si, kde boli počas atentátu, a odmietajú vypovedať, ako prišli k zraneniam. Keby sme ich zabasli a hodili im na krk vraždu, potom by sa nejaké alibi našlo, ak, pravda, sú nevinní. Našiel by sa aj stavec, ak, pravda, existuje. Myslím, že vražda je aj pre nich trochu silný tabak. Po piate: Felicita mala revolver. Obstaral jej ho Hrvoľ niekoľko dní predtým, ako ju zabil. Vraj mala strach z nejakej ryšavej ženy, ktorá ju pozorovala každý večer potom, ako vzbuchla rádiostanica, z päťstovky bielej farby. Ne našiel som ani zbraň, ani ryšavku. Ale zato som sa dozvedel, že Hrvoľ má kopy peňazí a užíva ich plnými hrstami. Nevie, kde ich vzal, ale nie je ťažké domysliť si to, lebo sa zjavili až po Felicitinej smrti. Po šieste: Adriano Gaia Červík, bývalý fašista, bývalý člen čiernych brigád, bývalý partizán, v každej dobe hore ako olej na vode, je chlap, ktorý vždy zaľháva, kedy je vhodný čas prezliecť si košeľu, a podľa toho aj koná. Toto je jeho fotografia za fašizmu a toto z odboja; takto vyzerá dnes. Je to tvrdá hus na šklbanie a má priateľov všade. Po mojej návšteve uňho sa ozval dokonca prefekt. Možno zaľhával, že časy sa menia, a chystá si nové hniezdočko. Zatiaľ ho ľaví chránia ako partizána, strední ho držia pekne v teplučku a pravým vyhovuje, aký je, keďže „bývalý“ sa môže hodiť vždy. Slovom, Červík. Od prvého do tridsiateho júla si opeká šunky v Španielsku, v hoteli Mediterraneo, čo mi odtiaľ potvrdili telegramom.

Nevezle sa v tom, a to ma mrzí. Jeho priateľka Caterina Alluiová, povoláním ošetrovatelka (pichá injekcie), žije v skvostnom sídle, aké si môže dovoliť iba majiteľ výnosných zlatých alebo diamantových baní. Videl som u nej desiatky šiat, kožušín, parfumov a podobne, všetko prvotriedne značky. Tieto fotografie som vzal z jej bytu. Po siedme: Michele Sterza a Giorgio Velluni, priatelia, kolegovia, druhovia, či ako ich nazveme, zavraždeného Pasquala Nunna... slovom, dvaja z troch, čo nechali Felicitu na vrškoch, keď sa ňou postupne obslúžili, nemajú alibi na ten večer, keď bola zavraždená Felicita a ich priateľ Pasquale. Zatiaľ sú pod zámkou a čaká sa, ako sa veci vyvinú. Po ôsme: idú ma vyhodit' od polície pre zneužitie úradnej moci, pre neoprávnené vniknutie do bytu bez povolenia na prehliadku, pre urážku nadriadeného, pre nedbanlivosť pri vykonávaní služby a celý rad ďalších dôvodov, ktoré si ani dobre nepamätám, ale od tejto chvíle medzi ne patrí aj prezradenie služobného tajomstva.

Skončil som. Ak mi nepomôžeš... neviem, kam sa mám obrátiť.“

Rosas leží na gavalci a počúva, ani okom nemihne. Aj teraz, keď Sarti skončil, díva sa naňho, ale stavím sa o čokoľvek, že ho nevidí. Sarti vyčkáva. Po chvíľke si Rosas sadne, vystris sa, zloží si okuliare a pretrle si oči. Povie:

„Tak, tak.“ Zostane chvíľu bez okuliarov. Sarti naňho hľadí a vidí sa mu, akoby to bol ktosi celkom iný. Alebo — akoby bol Rosas bez okuliarov nahý. Vyzerá ako idiot. Sarti začína ľutovať, že mu všetko vyrozprával, ten chlap má taký sprostý ksicht! Čím dlhšie sa naňho díva, tým mu je horšie. Akoby všetko okolo neho tancovalo: väzenie, justičný palác, policajné riaditeľstvo... Pevne stojí iba stará dobrá dvadsaťosmička, lenže s ňou sa môže rozlúčiť. Napokon Sarti nevydrží:

„Na hovno zamestnanie.“ Znova pozrie na Rosasa a jeho posledná nádej sa rúca ako domček z karát. Ten chlap zasa leží na gavalci, oči zatvorené, bez okuliarov, ruky za hlavou. Sarti zopakuje: „Na hovno zamestnanie.“ Poberie sa k dverám. Rosas prehodí:

„To si zbadal iba teraz? Ja ti to vravím už dávno.“ Sarti sa vráti, nakloní sa nad neho, tesne nad jeho tvár, tak, že na Rosasa občas frkne jeho zúrivá slina:

„A čo mám robiť? Nevie, nič iné! Čo mám robiť? Nič lepšie som sa nenaučil!“

„Lenže ty nie si ani dobrý policajt.“

„Ancláša tvojho! Bodaj si skapal! Prečo sa ti vlastne usilujem pomôcť...? Ja somár korunovaný!“

„Veď hovorím: nie si dobrý policajt. Pri svojej práci by si sa mal vykašať na mňa i na tých, čo vyhadzujú rádiostanice a keľujú po lesoch... Lenže ty nie. Ty sa o nás zaujímaš. Teda nie si ani dobrý policajt.“ Rozhovor sa odvíja hladko a jednostranne. Sarti čaká, čo z neho vylezie. „... ak ťa vylejú, tým lepšie. Lepšie pre teba, aspoň pochopíš, že spravodlivosť nesídi ani na policajnom riaditeľstve, ani v tejto poondiatej cele, ba ani na súdoch, ktoré dali postaviť advokáti a bohatí kapitalisti, aby získali ďalší nástroj moci. Ak ťa vyhodí, nebude to nijaká škoda. Uvidíš, že rany obuškou, ktoré rozdávaš ty a tvoji druhovia pri demonštráciách, bolia a slúžia iba na to, aby udržali sociálnu nespravodlivosť. Presne tú nespravodlivosť, ktorá teraz ide zasiahnuť aj teba...“

„Choď do pekla!“

„Vidí sa mi, že nehovoríš k veci.“

„Ja sem prídem s faktami, a ty mi ideš robiť prednášku z teórie.“

„To nie je teória, ale prax, kamarát. Čoskoro ju pocítiš aj na vlastnej koži.“ Sarti zahorí spravodlivým hnevom a huláka:

„... riskujem vlastný krk, len aby som ho dostal z kaše, a on ide na mňa s rozprávkami!!!“ Vrieska tak nahlas, až to priláka dozorcú:

„Potrebujete niečo, seržant?“

„Nie.“ Sadne si k nohám gavalca a hľadí si brucho. Mrmle: „Prekliata kolitída! Prekliaty si aj ty! A všetci! Kašlem na vás! Zistil som toho dosť, aby som... môžem... Niečo už vymyslím.“ Rosas ho podpichne:

„Iste niečo vymyslíš. Veď si policajt. Ty si zákon. Ty si spravodlivosť.“

„A ty si chudák, čo mu je súdené skapať tu dnu. Lebo ak je zle so mnou, s tebou je ešte horšie. Pár

sraľov, ochotných odprisať, že ťa videli, keď si vyhadzoval rádiostanicu, nájdu bez problémov kde chcú a kedy chcú, vieš? Čo myslíš, prečo nepátrajú ďalej? Veď vinníka už majú. Stačí postaviť okolo neho dôkazy. A to práve robia, vieš? Rozumel si, ty mudrc vŕvedúci?“ Rosas si nasadí okuliare. Je to zasa on a Sarti má hneď lepší pocit. Rosas pozrie Sarti do očí a myslím, že pred chvíľou, keď nemal okuliare, ho vôbec nevidel. Ten chlap je slepý ako krt. Povie:

„Viem. Všetko viem už dávno, odvtedy, ako si ma odviezol na policajné riaditeľstvo. A predomnou to vedeli tisíce iných nešťastníkov, ktorých ste ty a tvoji kolegovia zavreli z politických dôvodov. Čuduješ sa, že Červík Gaia často mení košeľu? Stále slúžite vrchnosti: najprv kráľ, potom duce, potom prezident a potom ktovie kto. Vôbec si pritom neuvedomujete, že za všetkým stojí niekto v bielom goleri. Niekedy kardinál, inokedy veľkostatkár či priemyselník, alebo všetci spolu.“

Antonio Sarti, seržant, je celkom prázdny. Neostal v ňom ani jediný sval, ktorý by ho udržal na nohách. Tento rozhovor, ako aj všetko, čo mu predchádzalo, ho deptá. Až ho človeku príde ľúto.

Keď vstane, hlava mu visí na krku, neudrží ju rovno. Rosas sa pýta:

„Kam ideš?“ Zdvihne oči, hlavu nie, a odpovie: „Na záchod. Už nevládzem. Tá kolitída ma zničí. Dnes mám záchvaty od rána.“ Rosas sa pozviecha a príde k nemu:

„Sarti, môžeš zariadiť, aby ťa vyhodili až o niekoľko dní?“ V dialke sa zablyсне malá iskrička nádeje.

„Myslím, že áno.“ Rosas mu položí ruku na plece: „Tak sa z toho dostaneme obaja. Mňa prepustia a ty nestraťíš prácu, ktorú si si vybral a ktorá ti, okrem iného, celkom dobre sadne, vieš?“ Sarti mu sa vracia sila, dvíha hlavu a dokonca sa pokúša o úsmev. Keď Rosas rozpráva takýmto tónom, vlieva Sarti mu vieru v život, v seba, v demokratické inštitúcie, a najmä v Rosasa.

Smutné, že veci museli dospieť až sem. Všetko sa mi hnuší, radšej padám. Počkám vonku a uznám, že Rosas mal pravdu. Antonio Sarti, seržant, si nezaslúži byť policajtom.

Keď vyjde, spýtam sa ho: No čo? Neodpovedá, iba pokrúti hlavou. Vyzerá o čosi spokojnejší. Nie veľmi, ale trochu predsa.

Kus cesty máme spoločný. O chvíľu ho začujem nahlas meditovať. Potom vytiahne z vrečka zdrap novín. Vysvetľuje:

„Dal mi to Rosas. Baví ho vystrihovať si články, čo ho zaujmú. Nechápem, čo to má spoločné s celou vecou. Teraz si dám kávu.“ Zastaví sa v bare a objedná si:

„Kávu, prosím.“ Kým mu ju prinesú, šúcha si brucho a ja zatiaľ očami preletím po výstrižku:

„Na Kartuziánskom cintoríne objavili väčšie množstvo drog...“ Spýtam sa:

„Čo to má byť?“

„Nemám ani šajnu, dal mi to Rosas a myslí si, že by nebolo od veci obzrieť si to. Okrem iného mi

poradil, aby som sa pozrel na prsty Hrvoľovi. Už ho doma by som vraj mohol nájsť nejedno prekvapenie.“ Chvíľu sa venuje káve. Pije a potom sa informuje:

„Čo som dlžný?“ Akoby nevedel, koľko stojí káva... Chudáčik, nie je vo svojej koži. Musím byť k nemu trpezlivý. Predstavte si, ani ma nepozval na kávu. Nevie, či ste si všimli, ale objednal iba jednu. Nechám ho na pokoji. Rád by som mu poslal tú jeho blondínku. Ktovie, možno by mu to pomohlo. Zavše mu chýba, a keď sa večer vracia domov, dúfa, že ju nájde v kuchyni. Chudáčik.

Felice Cantoni, agent, sedí za volantom dvadsaťosmičky s bohorovným pokojom. Dnes akoby tu sedel sám, lebo Antonio Sarti, seržant, mlčí ako hrob. Felice už vyskúšal všeličo: začal o tom, čo mu povedal lekár o žalúdočnom vrede, pýtal si najnovšie správy o kolitíde svojho priameho nadriadeného, prediskutoval sám so sebou prednosti skvelej akcelerácie na dvadsaťosmičke. Potom sa našťaval systémom „ak mlčí on, budem aj ja“. Lenže sedieť vedľa seba dlhé hodiny bez slova, to je hrozne ťažké. Skúšal spievať, ale Sarti ho umlčal jediným pohľadom. Nakoniec sa rozhodne a zapáli si cigaretu. Svoju jedinou denne. Zvyčajne si ju vyfajká po večeri pred televízorom, alebo keď má službu, za volantom. Ale vždy večer. Dnes si však zapáli, a to ešte nie je ani desať. Sarti naňho zaganí, ale zasa ani muk. Felice drží balíček s cigaretami v ruke a nůka:

„Dáš si, seržant?“ Odpoveď nečaká, ale seržant odsekne:

„Nefajčím. Vieš, že nefajčím a nie som rád, ak niekto v mojej blízkosti fajčí...“

„Ja iba jednu denne. Lekár mi to poradil. Povedal, že na môj vred sú dve cigarety prírodného. Tak fajčím iba jednu. Ale veru sa necítim dobre, najmä keď sa mení počasie. Prekliaty vred.“ Sarti ho nepočúva. Mrmle si popod nos:

„Už rozmýšľam tri dni a myslím, že som konečne prišiel na to, kam ten chlap mierí. Iba neviem, ako to urobí... Stále ma kontrolujú a nemôžem ani prstom pohnúť, aby to hneď nevedeli na centrále...“

Felice Cantoni neverí vlastným ušiam:

„To hovoríš mne, seržant?“ Seržant pokrúti hlavou:

„Nie, iba sa usilujem zabíť čas. Nahlas rozmýšľam. Tak mi to lepšie ide...“

„Len sme ďalej, mňa to nevyrušuje. Aj ja mnohým veciam lepšie rozumiem, keď si ich vyslovím nahlas. Ale moja žena to nemá rada a vtedy mi hovorí, že vyzerám ako blázon...“ Zasekne sa uprostred vety, lebo zbadá, ako sa seržant tvári. Posledný raz si potiahne z cigarety a potom ju vyhodí otvoreným oknom. Žeravý ohorok pristane na rukáve motocyklistu, ktorý v tej chvíli predbieha dvadsaťosmičku. Ale neprotestuje. Ba čo viac, chlap, ktorému padla na rukáv horiaca cigareta,

sa usmieva. Pozrie na nich a usmieva sa. Nechýba veľa a tuším sa im ospravedlní za to, že šiel okolo akurát vtedy, keď Felice vyhodil špak z okienka. Sarti pokračuje vo svojich tíradach a Felice je konečne spokojný: seržant sa rozhýbal.

„Jediné, čo môžem podniknúť, je hodiť sa na maródku. Alebo vzlať si dovolenku. Potrebujem niekoľko pokojných týždňov a som si istý, že by som to zatiaľ zvládol. Čo ty na to?“ Ale Felice Cantoni ho už dobrú chvíľu nepočúva. Sarti mu zopakuje:

„Čo ty na to?“ Akoby sa zobudil:

„To vravíš mne, seržant?“

„Nie. Koľkí sme tu? Pravdaže tebe. Komu inému?“

„Myslel som, že rozoberáš vlastné starosti...“

„To nie sú len moje starosti, aby si vedel, ale spoločné, aj tvoje. Mali by zaujímať každého trula tamto na chodníku. Ale ty na všetko kašleš, oni na všetko kašľú, aj hlavný inšpektor na všetko kašle.“

„Kašli aj ty.“ Sarti naňho zazrie a uskrnie sa:

„Ja nekašlem. A chceš vedieť prečo?“ Čaká odpoveď, no Felice Cantoni, agent, nehne ani brvou. Sarti ziapne:

„A chceš vedieť prečo?“ Felice Cantoni nesmelo pokrčí pleciami. „Lebo nie som iba policajt. Som aj človek s istými záväzkami. Táto spoločnosť je plná nespravodlivostí... krivdy, a ja musím...“ Radšej prestane, lebo vidí, že by márne vysvetľoval, čo tým myslí. Felice Cantoni síce presne nevie, o čo mu ide, ale prikývne a povie:

„To je správne.“ Vyberie si cigaretu. Dnes druhú. „Zasa chceš fajčiť?“

„Musím. Zdá sa mi, že som dnes ešte nefajčil...“

Sarti mu vychmatne nezapálenú cigaretu z úst a šmarí ju na chodník. Tentoraz trať do tváre úctyhodného pána v klobúku s cestovným kufríkom a sivým dáždnikom, ktorý sa bez váhania dá do kriku. Antonio Sarti, seržant, prehodí kútikom úst:

„Skap!“ Potom sa obráti:

„Zastav pri tomto bare. Pozývam ťa na kávu, aby si neplakal, že som ti zničil cigaretu.“ Zastanú na piazza Cificori. Tu robia najlepšiu kávu v celej Bologni. A behajú tam barmanky s dlhými nohami. A všetky majú pekné prsia, radosť pozeráť, keď varia kávu. Červenováška ich víta:

„brý deň, seržant, ako zvyčajne?“ Sarti zdvihne dva prsty a čaká. Pokukuje po okolitých prsiach a presne to isté robí aj Felice Cantoni, agent. Sarti pije pomaly. Felice škrabká lyžičkou po dne šálky a vylizuje cukor, ktorý sa nestačil roztopiť. Pochváli:

„Vynikajúca.“

„Na tvoj vred ako stvorená.“

„Aj na tvoju kolitídu...“ Sarti pred ženami radšej tají svoj neduh, lebo už jeho samotný názov vyvoláva myšlienku na záchod a všetko s tým spojené.

„Koľko platím?“ Červenováška sa usmieje. Možno nezačula tú kolitídu. Povie:

„Na účet podniku, seržant.“

„Ďakujem podniku, slečna.“ Vráti sa do svojej plechovej debničky (predtým ešte niekoľko pohľa-

dov na prsíčka) a obaja sa cítia uvoľnenejšie. Felice Cantoni nadhodí:

„Po dobrej káve by nebola zlá dobrá cigareta...“

„Len skús a poletíš von oknom aj s tou cigaretkou.“

Znova sa zamyslí. Znova nahlas.

„... a čo poviem hlavnému inšpektorovi? Potrebujem voľno, aby som objasnil niekoľko podozrivých okolností, na ktoré ste vy zabudli. To mu mám povedať?“ Felice Cantoni nikdy nevie, či prejav platí jemu, alebo sa seržant rozpráva sám so sebou. Riskne to a odpovie:

„Povedz mu, že ak ti neumožní pracovať, oznámíš ho pre úmyselné zatajovanie dôležitých faktov... Vravíš sa to tak, nie?“ Sarti vytréšťa oči:

„Čo si to povedal?“ Felice sa zľakne, že prestrelil, ale zopakuje:

„Chcem tým povedať, že keď aj on poznal podozrivé okolnosti, o ktorých hovoríš, prečo nepátral ďalej? Zrejme má záujem na tom, aby sa ich nik nedozvedel.“ Sarti ho potľapká po pleci:

„Felice Cantoni, zaslúžiš si buď vyznamenanie, alebo povýšenie: obráť vozidlo a šupom na centrálu.“ Felice zaváha:

„Hádám by sme si to mali ešte rozmyslieť...“

„Rozmýšľam o tom už tri dni. Vlastne šupom do redakcie novín. Potrebujem Svetlušku.“ Zaparkujú pred redakciou a Sarti vystúpi. Vráti sa o dve minúty a hodí do auta zanedbané individuum s vlasmi spredu na ježka a zozadu až na krk, s lenonovskými okuliarkami na nose a chráničmi na rukávoch, vytrčajúcimi spod saka. Vyblafne naňho:

„Pôjdeš so mnou a budeš držať hubu. Tvojou úlohou bude prisvedčiť, zakaždým keď ti poviem...“ Chlapíkovi sa to nevidí. Protestuje nežným tenučkým hláskom:

„Ale ja musím pracovať... Práve mám v stroji článok... Šéfredaktor...“ Zloží si okuliare a čistí ich vreckovkou.

„Dohadzujem ti najsenzačnejší článok tvojej novinárskej kariéry a tebe sa to nepáči. Zaslúžil by si si, aby som ťa vysadil a našiel si niekoho iného...“ Novinárík sa odváži protirečiť:

„Ale nie, v tom to nie je, lenže o dve hodiny musím mať na stole článok a šéfredaktor...“

„O čom má byť tvoj článok?“

„O schôdzi zamestnancov podniku miestneho hospodárstva...“

„Samé táraniny. Zabudni na to. Svetluška, tentoraz napíšeš svetový článok.“ Lino Deoni Svetluška, redaktor miestnej rubriky, sa rezignovane oprie dozadu. Vzdychnie:

„Čo som komu urobil?“ Potom sa strhne a zre-ve: „Zastavi! Zastavi! Nemám nič na písanie!“

„Nemusíš písať. Stačí, aby si bol prítomný pri istom rozhovore. Ja ti neskôr vysvetlím, čo a kedy napíšeš.“

Kolesá dvadsaťosmičky s písaním zastavujú pred bránou policajného riaditeľstva. Sarti vystúpi, otvorí zadné dvere a zdrapí za sako úbohého Svetlušku. Ťahá ho za sebou ako mech, ani chudák

nestačí preberať nohami. Akýsi okoloidúci to komentuje svojmu spoločníkovi:

„Videl si? Chytil zločinca a ide ho zatvoriť. Výborne, seržant. Keby nebolo polície...“ Keď aj k tomu niečo dodá, Antonio Sarti ho nezačuje, lebo už stojí pred dverami kancelárie hlavného inšpektora. Chvíľu postojí, aby sa vydýchal, upraví Svetluškov zovňajšok, ako najlepšie vie, a usiluje sa vopchať mu pod sako chrániče na rukávy, ktoré mu stále vykúkajú. Vydýchne:

„Do toho.“ Ale povie to viac pre seba, lebo Svetluška nepotrebuje nijaké povzbudzovanie. Zabúcha a vrazí dnu. Vlastne najprv sotí pred sebou Svetlušku. Hlavný inšpektor Cesare Raimondi sedí na stole a napcháva sa žemľou so šunkou. Nemá čas skryť ju do zásuvky, lebo Sarti už stojí pred ním. Cesare Raimondi pustí žemľu pod stól a nenápadne ju odkopne. Je tu prítomný zástupca tlače a pred tlačou sa nemá ješ. Policajný dôstojník si to jednoducho nesmie dovoliť. So seržantom si to vybaví neskôr. Antonio Sarti spustí ako guľomet:

„Pán hlavný inšpektor Cesare Raimondi! Žiadam o povolenie pokračovať v pátraní na prípade vojenskej rádiovanej, ktorý má za následok smrť štyroch ľudí, ďalej v prípade Felicity Corradinovej, povolaním prostitútky, a Pasquala Nunna, povolaním robotníka. Žiadam o osobitné povolenie venovať sa spomínaným prípadom a zároveň sa z týchto dôvodov nezúčastňovať na službe v hladačkovom vozidle číslo dvadsaťosem. Žiadam o povolenie vypočuť Gualtieri Viceho prezývaného Hrvoľ, Michela Sterzu a Giorgia Vellunioho, priateľov Pasquala Nunna. Žiadam o povolenie vypočuť Federica Bartiho a Giacoma Casettiho o pôvode nábojov, nájdených v ich telách. Chcem dôkladne prešetriť fakty o Adrianovi Galovi Červíkovi a jeho priateľke, zvodnej ošetrovateľke Caterine Alluiovej. Všetky spomínané osoby okrem Rosasa, ktorý je už pod dohľadom spravodlivosti, môžu byť priamo alebo nepriamo spojené so spomenutými trestnými činmi.“ Vysypal všetko ako z rukáva, alebo lepšie povedané jeho reč pripomínala hlásenie na vyššie miesta. Hlavný inšpektor je začudovaný:

„Mám taký dojem, že nám všetkým ide o to, všakáno...“ Ale Sarti je v ráži. Hop alebo trop. Spustí a nedá sa zastaviť:

„Všetky dôkazy, ktoré som doteraz získal, boli trestuhodným spôsobom zanedbané, čo vo mne budí dojem, že mal niekto mimoriadny záujem na ich utajení alebo na prekrútení pravdy. A keďže tu prítomný nemá čo stratiť — okrem zamestnania, čo v tomto prípade nie je veľká strata, je rozhodnutý, myslím ako tu prítomný, podať na niekoho trestné oznámenie pre úmyselné zatajovanie dôležitých faktov počas vyšetrovania. Alebo pre zničenie dôkazov. A možno aj za to, že dovolil, aby zabili Felicitu Corradiniovú. V ten večer by bolo stačilo zburcovať zopár policajných hůkačiek...“ Hlavný inšpektor Cesare Raimondi zožltne. Chvíľu predtým zmenil farbu z purpurovej na zelenú. Teraz je žltý a nevie, čo by odpovedal. Vytriesťa oči chvíľu na Sartiho a chvíľu na Lina Deoniho Svet-

lušku, novinára bolonskej miestnej rubriky. Ani Deoni nemá veľmi čo dodať: stojí, prikyvuje a čistí si okuliare vreckovkou. Myslím, že to tak často robí preto, lebo počas tejto operácie nevidí nikoho a vtedy má dojem, že stojí bokom od všetkých svet-ských udalostí. Založí si okuliare na nos a zasa stojí v kancelárii hlavného inšpektora.

„Aj ďalšie fakty by mohli spôsobiť nevidaný škandál, keby vyšli na svetlo sveta. Ako hovorím, ja už nemám čo stratiť, a ako som už bol povedal tuň svojmu priateľovi Svetluškovi: nech sa stane, čo sa má stať, nech to konečne praskne.“ Sarti skončil. Čaká, čo bude. Môže sa stať všetko. Môžu ho aj na mieste zavrieť, Lino Deoni Svetluška v nijakom prípade nebude škodovať. Na takúto prfležitost čaká už roky. Nestáva sa každý deň, aby zavreli policajta, a ak nie je vyslovený tupec, môže písať aj čosi lepšie ako nepodpísané články do miestnej rubriky.

Hlavný inšpektor povie:

„Ale... o čom to hovoríte...? Nerozumem... Musíme si to rozmyslieť, zväžiť...“ Sarti musí kuť železo, kým je horúce:

„Nič sa nedá robiť. Musíte sa rozhodnúť: buď ma dáte zatvoriť, alebo mi umožníte, o čo vás žiadam. Teraz, tu a hneď.“ Inšpektor pozrie na Svetlušku a rozmyšľa, čo asi víta v hlave tomuto človečikovi, ktorý iba stojí, prikyvuje a čistí si okuliare. Teraz mu dokonca spadla vreckovka a on to vôbec nezbadal, ďalej šúcha okuliare palcom a ukazovákou pravej ruky.

„Zatvoríš? Koho mám dať zatvoriť?“ Zasmeje sa. „Skutočne nerozumíte. Zatvoríš niekoho, kto žiada, aby mohol vykonávať svoju povinnosť? Prečo by som mal mať námietky voči vyšetrovaniu... Spravodlivosť, všakáno, predovšetkým.“ Ovládol sa a rozhodne vyhlási: „A my sme tu na to, aby sme ju chránili. Ak si želáte viac priestoru v tomto smere, nevidím nijakú prekážku, všakáno. Stačilo požiadať kultúrnejším spôsobom a už vôbec nebolo potrebné obťažovať, všakáno, tlač...“ Sarti zdvihne zemľu so šunkou a položí ju na stôl.

„Tak teraz je to jasné. Do videnia.“ Zoberie pod pazuchu Lina Deoniho Svetlušku a odpláva.

V bare vedľa policajného riaditeľstva rozkáže všetkým naliať. Kávu vypije na dúšok, nech sa dá kolitída vypchať. Neprestáva potľapkávať Svetlušku a hučať doňho fajň, fajň. Svetluška zatiaľ nerozumie prečo. Keď ho pred redakciou zloží, povie mu:

„Od zajtra budeš vo dne v noci pri mne. Zaslúžiš si všetky podrobnosti vyšetrovania. Konečne bude z teba poriadny novinár.“ Lino Deoni Svetluška prikyvuje a prikyvuje, až kým nezmlizne v útrohách redakcie.

EŠTE RAZ MICHELE STERZA A GIORGIO VELLUNI

Antonio Sarti, seržant, sa dostaví do cely, v ktorej sedí Michele Sterza, a spustí:

„Máš na rováši toľko, že ťa z kaše nedostane nijaký advokát na svete, ani teba, ani tvojho kamoša. Najlepšie bude, keď sa prestanete držať rozprávky, ktorú ste si vymysleli, lebo vám aj tak nikto neverí.“ Michele Sterza sa bráni, ako môže:

„Nič sme si nevymysleli. Všetko, čo sme povedali, je číročístá pravda... Veď viete, čo povedala Felcita Corradiniová, nie?“

„Chyba je v tom, že je mŕtva, a teda neplatí nič, čo povedala alebo podpísala... Zlatý môj, zákon je zákon. Preberme si fakty: práve v tú noc, keď vybuchla rádiostanica, vás dolapíme, keď sa usilujete ujsť. O krátky čas zomrie vaša svedkyňa, ktorá svedčila vo váš prospech, a vy sa teraz cítite na koni a myslíte si, že sú všetci na vás krátki. Ktovie prečo zomiera aj jeden z vás. Vieš, že Felcita mala pištoľ? Vieš, že ona zastrelila Pasquala Nunna? Pravdaže vieš. Veď si bol pri tom...“ Sarti strieľa od pása, ale tentoraz vedľa. Michele Sterza sa uskrnie popod nos. Povie:

„Seržant, noviny nám nosia aj sem. Felcita i Pasquale boli zabití tou istou zbraňou. To sú táraniny, že Felcita vystrelila na môjho kamoša. Pasquale si chcel iba frcnúť. Za to sa predsa nestriela.“

„Mohlo to byť tak, ale aj inak. Napríklad ty si ich mohol zastreliť oboch, aby si nič neriskoval. Jedno je isté: vzali ste ju so sebou, lebo ste si chceli zabezpečiť alibi. Slúbili ste jej prachy a ona súhlasila. Keď ste pred jej očami vyhodili rádiostanicu, zahráli ste scéňku, nechali ju tam a zmizli. Lenže Felcita vás začala vydierať a chcela ďalšie peniaze. Ten, kto vás platí, a ja si to zistím, povedal dosť! A tak ste sa ju rozhodli zneškodniť. Pozor, nič som si nevymyslel, povedal mi to Felcittin pasák. Teraz si tie prachy užíva on.“

„Ten si môže tárať, čo chce. Povedzte, kde by som bol vzal výbušniny? Ani na vojne som nebol. Vôbec s tým neviem zaobchádzať...“

„Dovoľ, aby som sa zasmial. Vieš, že v budove vašej strany...“ Preruší ho:

„Hnutie, nie strana. Revolučné hnutie.“

„Volaj to, ako chceš; tam u vás sme našli rozbušky aj náboje.“

„Počas štrajkov sme ich hádzali policajtom do ksichtov. Alebo ste našli aj zbrane?“ Sarti ho nechá vyhovoriť a potom sa ho spýta:

„Poznáš Rosasa?“ Sterza prikývne a dodá:

„Niekoľko ráz som sa s ním rozprával. Na vaše veľké šťastie je nás málo a všetci sa medzi sebou poznáme.“

Keď Sarti odchádza, hlavou mu víri myšlienka, že Rosas ho vodí za nos. Že každý ho dostane, kde ho chce mať. Ak by to bola pravda, všetko je jasné. Trojica spolu s Rosasom pripraví atentát. Rosas s prostitútkou zostanú poblíž a ostatní zmiznú hneď po výbuchu. Prostitútka svedčí v ich pros-

pech, polícia zruší obklúčenie a prenasleduje tých troch, čo majú alibi, a Rosas sa nerušene vráti domov.

Felcita vzápätí udá Rosasa, aby bolo jasné, že nežartuje, a ak nevyvalia ďalšie prachy, má pevný úmysel udat ich všetkých. Aby sa tak nestalo, Felcitu zastrelia. Je tu síce jeden mŕtvy navyše, Pasquale Nunno, ale inak všetko sedí ako uliate.

Sartimu sa myšlienky zamotávajú čoraz väčšími. Rosas nemôže byť za všetko zodpovedný. Alebo predsa? Je to na zbláznenie.

A EŠTE RAZ HRVOĽ

Keď Hrvoľ zočí Sartiho opretého o Citroën GS 1000, prejde ho smiech, ale podíde k nemu. Jachce:

„Viete, seržant, už som stiahol sťažnosť, čo som na vás podal pre obťažovanie, zneužívanie úradnej moci...“ Všetko vymenovať nestihne, lebo sa mu do brucha zaborí Sartiho pravé koleno, a keď nechce padnúť, musí sa celou váhou oprieť o svoj drahocenný poklad. Sarti sa mu prihovori:

„Práve preto som tu. Akurát pre tú sťažnosť. Hneď teraz, ako odídem, zbalíš sa a v luftu ju poletíš stiahnuť, ak nechceš skončiť niekde v prepasti spolu so svojim červeným zázrakom. Jasné?“ Hrvoľ tackavo vstane a obzrie sa dookola:

„Tentoraz ti to príde draho, poliš jeden smradlavý! Mám svedkov, že si ma bil a vyhrážal si sa mi. Tentoraz ti to príde draho.“ Chce ísť za priateľmi, ktorí stoja vo dverách baru, ale Sarti ho zdrapí za krk a natlačie mu papuľu o predné sklo krásneho červeného auta.

„Keď poletíš dolu zrázom na Sabbione, budú ti všetci svedkovia práď platní, jasné?“ Hrvoľ nevládze odpovedať, iba prikývne. Sarti ho pustí a prízrie sa mu do tváre. Oči má napoly vylezené z jamiek. Šúcha si krk. Zachrapčí:

„Ešte ma tu zaškrť.“ Sarti sa usadí v citroëne a vyhlási:

„Idem k tebe domov.“ U Hrvoľa páchne starinou a prepáleným olejom. Bohvie kedy naposledy veteral Sarti zavrel:

„Sadnúť.“ Začne prehadzovať zásuvky. Nájde kopu porno kníh a fotografií. Všetko hodí Hrvoľovi pod nos, no ten sa bráni:

„Nie sú moje. Vidím to po prvý raz. Sú Felcittine. Používala ich pri práci. A nemáte povolenie na prehliadku Seržant, to, čo robíte, je protizákonné! Keď to poviem advokátovi...“ Sarti sa k nemu hrozivo nakloní:

„Budeš pekne krásne držať hubu! O čo sa staviš?“ Ďalej všetko prehadzuje a Hrvoľ by dal neviemčo, keby vedel, či nosí pištoľ, alebo nie. Asi áno. Ale Sartimu to ani na um nezáde. Služobná pištoľ leží na dne odkladacieho boxu v dvadsaťosmičke a jediný raz, keď sa Sarti pokúsil vystreliť (do vzduchu, pochopiteľne), zlyhala, lebo sa v nej niečo pokazilo. A navyše, zakaždým, keď vystrelí náboj, musí hospodárovi zdôvodňovať, kde

nechal predchádzajúci a prečo žiada ďalšie... Než by mal zakaždým absolvovať celú procedúru, radšej sa zaobíde bez pištole.

Sarti nájde vkladnú knižku a chvíľu v nej listuje. Dátum prvého vkladu je až po Felcittinej smrti. Ako to? Niečo tu nesedí. Hrvoľ potíchu vysvetlí:

„Bola to odporná držgroška. Schovávala si peniaze po dome. Keď zomrela, všetko som dal na knižku. Dnes behá po svete toľko zlodějov, že človek nikdy nevie...“

Sarti preskúma sumy vo vkladnej knižke: prvá milión osemstotisíc, ďalšie štyristotisíc a sedemstopäťdesiat tisíc. Hrvoľovi stačí jediný pohľad a Hrvoľ pochopí:

„Čo som našiel, odniesol som do banky. Tá krava ich mala ukryté všade. Niečo som našiel dokonca aj v pivnici medzi fľašami.“

„Poďme do pivnice.“ Hrvoľ zaváha.

„Načo?“ Antonio Sarti, seržant, sa mu zasmeje do ksichtu:

„Ktovie, možno tam nájdeme ešte niečo. Mohli by sme ísť fifty-fifty, čo ty na to?“ Zodvihne sa zo stoličky. Hrvoľ neochotne vyberie kľúč:

„Je to protizákonné... nemáte povolenie.“

„Ale mám. Len som ti ho zabudol ukázať.“ Sarti sa uskrnie a vsunie ruku pod sako. Hrvoľ si to zle vysvetlí a hrne sa ku dverám.

„Dobre, dobre, tak poďme.“ Myslí si, že Sarti hádam nosí pištoľ pod sakom. V pivnici sliedňa žiarovka ako svätotajská muška. Hrvoľ ukáže na skriňu a povie:

„Našiel som ich tam hore.“ Sarti sa trochu pobzerá dookola a potom sa spýta:

„Kam vedú tie dvere?“ Hrvoľ zbledne v tvári ako stena.

„Ku kotlom. Kde sa kúri. Do kotolne.“

„Otvor.“

„Nemám kľúč.“

„Otváraj!“ Hrvoľ sa nehýbe. Sarti si teda poslúži sám výdatným kopancom. Dnu je iba kotol s horákom. Nechápe, prečo sa Hrvoľ zdráhal otvoriť. Hore nad dverami je kovová skrinka s poistkami. Sarti po nej hodí okom, a ktovie prečo ide po rozheganú stoličku do pivnice. V Hrvoľovi by sa krv nedorezal. Zmeravie, dív neomdlie. Sarti vyskočí na stoličku a práve po chvíli, keď šmátra rukou po vrchnej doske poistkovej skrinky, Hrvoľ sa nečakane zosunie pozdĺž steny a zostane ležať rozpleštený ako žaba. Na Antonia Sartiho, seržanta, sa usmeje šťastie, lebo práve tam hore nájde malý revolver v igelitovom vrecúšku. Niekedy sa to stáva, nemal ani najmenší dôvod babrať sa tam hore, a predsa to urobil. Sám nevie prečo. Hrvoľ leží na dlážke. Jeho krásny oblek je celý ufuľaný od uhoľného prachu. Nepomôže ani čistiareň. Môže ho rovno vyhodiť. Sarti mu to zvestuje, kým mu pomáha vstať.

„Aha, zničil si si nový oblek. Kto ti to zaplatí?“ A rovno ho dá zavrieť. Ešte to nevie ísť, ale mal by to byť revolver, ktorý použila Felcita Corradiniová v ten večer, keď bola zabitá. Ak je to tak, máme revolver aj nábojnicu. Zostáva už iba nájsť

teľo, v ktorom vľaz guľka, vystreľená z tohto revolvera. Tým sa všetko vyrieši.

Keď to Sarti rozpráva Rosasovi, je si skoro istý, že sa blíží k rozuzleniu. Uvažuje:

„Felicit nepochybne vystrelila z revolvera, ktorý som našiel v pivnici u Hrvoľa. Potvrdila to nábojnica zo zrázu. On síce vraví čosi iné, ale aj tak je po krk v kaši a usiluje sa z nej dostať čo možno najčistejšie.“ Rosas počúva pozorne ako zvyčajne, ale pokrúti hlavou:

„Čo ti narozprával?“

„Vraj v ten večer, keď zabili Felicitu, potom, čo som od neho odišiel hľadať jeho ženskú, nemal pokoja a radšej sa za ňou pobral aj on. Vzal si auto a odišiel ku zrázu, lebo, ako tvrdí, vedel, že zvyčajne chodí so svojimi zákazníkmi ta. Chodievala. A tam našiel aj jej mŕtvolu a kúsok odtiaľ revolver. Vzal ho, ukryl a nikomu nič nehovoril, lebo sa bál, že ho obviníme z vraždy. Bolo by to logické, veď revolver obstaral on. Narozprával toho ešte kopu, ako zvyčajne natárajú všetci podobní hajzľáci v jeho položení. Že to nebol on a prisahá... veď to poznáš. Ale faktom zostáva, že revolver sme našli uňho, že má fúru peňazí a dostal sa k nim až potom, keď Felicit pošla voňať flalky od koreňa. Všetko ukazuje na jedinú vec: čo ty na to?“ Rosas na to dobrú chvíľu nič. Premýšľa a Sarti ho nechce rušiť. Potom sa pustí hvizdať. Sarti, ktorý nemá čo dodať a ani najmenšiu chuť počúvať písanú symfóniu, mieni, že je čas zdvihnúť kotvy. No nestihne. Rosas prehovorí:

„Zásah do čierneho, seržant. Možno máš pravdu. Ja by som však nezabúdal na tých dvoch postrelených. Ako sa volajú?“

„Federico Barti a Giacomo Casetti.“

„Tak. Máš vynikajúcu pamäť. A ešte je tu Červík a Pichdorítka. Byť tebou, dôkladnejšie by som omrkol aj prípad narkotík na cintoríne, čo som ti minule spomínal. Bolo to aj v novinách... Človek nikdy nevie...“

„Netvrdím, že som skončil. Sám najlepšie viem, koľko mi ešte chýba. Kto za ním stojí? Prečo vyhodili rádiostanicu? A Pasquale Nunno — prečo ho zabili? Môže to byť aj tak: všetci sú dohovorení. Obaja revolucionári, Červík Gaia, jeho ženská, červenovláska z päťstovky...“

Vstane a odchádza. Je presvedčený, že od Rosasa sa nemá čo učiť. Na odchode prehodí:

„Môžeš v tom ísť aj ty so svojimi súdruhmi. Preto sa ma usiluješ popliesť...“ Povedal mu to; rozmýšľa o tom už dlhšie, ale tentoraz mu to aj povedal. Posledné slovo má Rosas, ktorý za ním reve, až sa chodba ozýva:

„Mal by si si so sebou vláčiť nejakého novinára! Svedok sa vždy zide a aspoň ti tak ľahko nezlámu väzy...!“

ADRIANO GAIA ČERVÍK A PICHDORIŤKA

A fakt, všade vozi so sebou Lina Deonih Svetlušku. Neurobí bez neho ani krok a drží si ho za zadkom ako fešandu. Človek nikdy nevie. Rosas môže mať pravdu. Takže sedí v osemstopäťdesiatke, keď idú po Červíkovi a jeho ošetrovateľke. Zatiaľ bezvýsledne. Sarti má dojem, že ho spozorovali. Doma a v reštaurácii alebo doma a v klne. Akosi nie je jasné, čím sa živia. Buď majú hromadu peňazí, alebo... Po týždni sa na nich vykaše a práve vtedy sa ocitne zoči-voči Červíkovi, hoci ho nehladá. Najde ho sedieť v kresle a čítať noviny ako doma. Síce je doma, ale u Sartiho. Prvá myšlienka, čo mu blyсне hlavou, je:

„Dáte si dobrú kávu?“ Červík povie ďakujem, nie, a opatrne odloží noviny. Poskladá ich a vloží do vrečka na saku. Na peknom tmavom saku, ktoré vyšlo z rúk prvotriedneho krajčira priamo na mieru. Počká, kým sa seržant usadí, vlastne ho vyzve, aby sa posadil, a začne:

„Ako vidíš, aj ja sa viem bez dovoľenia dostať do cudzieho bytu. Presne tak, ako ty do bytu slečny Alluiovej.“ Sarti skamenie. Odkiaľ to má? Jediný, komu o tom povedal, je Rosas. Zatvári sa, že nedopočul.

„Prosím?“

„Zo mňa si blázna robíš nebudeš! Obrátil si naruby byt mojej priateľky! Si nám stále za päťami...“ Sarti vidí, že vysvetľovanie nikam nepovedie, tak iba počúva. Rád by sa dozvedel, čo má Červík za lubom. A už je to tu.

„Vidím, že nestačilo upozorniť ťa podobrotky. Viac nepoviem ani tebe, ani tvojím šéfom. Moje posledné slovo je: buď prestaneš sám, alebo ťa k tomu prinútim. Jasně?“ Sarti naňho mlčky hľadá. Nemá čo dodať. Červík jeden odporový s ksichtom ako myš! A len reční a reční...

„O čo ti vlastne ide? Spýtaj sa ma hneď, rovno a tu a už o tom viac nebudeme hovoriť. Zaujímam ťa, odkiaľ beriem na živobytie? Choď na daňový úrad, tam ťa o všetkom poinformujú. Ale ak sa chceš hrať na bystré očko, potom si veď! Mýliš sa, lebo taký somár ako ty si veľmi ľahko spáli krídla. Už som ti myslím hovoril, že v čase atentátu na rádiostanicu som bol v Španielsku. A bola tam so mnou aj slečna Caterina Alluiová. Opaľovali sme sa, prechádzali, milovali...“ Na chvíľku sa odmlčí a pokračuje: „Nechaj Rosasa na svätom pokoji, kašli naňho. Nieкто ho už z toho dostane. To je rada.“ Sarti sa konečne dostane k slovu:

„Ďakujem vám za radu.“ Čosi mu bráni tykať svojmu návštevníkovi s takou samozrejmosťou, ako to robí on. Možno sú na príčine jeho šaty, byt a styky. Lenže Červík ešte neskončil:

„Moji ľudia mi zistia všetko. Dokonca aj to, čo si myslíš. Jasně? Chceme žiť v pokoji a zatočím s každým otravným chlapom, ktorý sa ma celé dni drží ako kliešť...“ Vstane, zadusí napoly vyfajčenú cigaretu v popolníku a poberie sa. Slušne a potichu zavrie za sebou dvere bytu Antonia Sartiho, seržanta. Ten sedí za stolom a striedavo hľadá raz

do popolníka a zasa na svoje topánky. Potom sa ako zvyčajne pustí do hlasného uvažovania:

„Ktovie, načo mám na stole popolník. Možno pre takýchto... Ja nefajčím. Odkiaľ môže vedieť, čo zamýšľam? Bude to nejaká taktika: ja prezradím svoj zámer hlavnému inšpektorovi Cesarovi Raimondimu, ktorý hneď uteká za svojim šéfom. Ten porozpráva zasa svojmu šéfovi, čo robím, kam chodím a ako mienim pokračovať. Šéf šéfovho šéfa všetko prezradí ministrovmu tajomníkovi, vec sa dostane do uší ministrovi a od neho predsedovi vlády, ktorý zájde za prezidentom a povie mu:

„Pozor na Sartiho, zamýšľa to a ono...“ Prezident chytí telefón a hneď Červíka informuje. Hodí sa do postele a usiluje sa zaspáť. Nestará sa, či sú dvere zavreté, alebo nie. Tak či tak má z bytu hoľubník...

Na technickom oddelení sa stretne so starým známym. Ukáže mu článok od Rosasa, kde sa píše o fľaštičkách z cintorína, ale chlapík iba pokrúti hlavou a povie:

„Nesmím ti povedať nič...“

„Nechcem, aby si mi niečo hovoril. Daj mi správu o výsledkoch analýz a ja si to už prečítam sám. Stačí, keď mi...“

„Nemôžem.“ Sarti sa dopáli:

„Čo to hovoríš? Nemôžeš mi ukázať jedno jediné hlásenie?“

„Vieš, čo musíš predtým urobiť?“

„Pravdaže. Vezmem kus papiera a napíšem: Hlavnému inšpektorovi pátracieho oddelenia. Žiadam o povolenie prezrieť si materiál z vyšetrovania prípadu na Kartuziánskom cintoríne, ktorý spadá pod kompetenciu protinarkotického oddelenia a tak ďalej...“

„Vidíš, že to vieš aj sám. Aspoň ti nemusím nič vysvetľovať.“

„Máš predstavu, koľko času ubehne, kým mi dovolia nazrieť do tých šalabachtrov? Aj pol roka.“

„Nemôžem za to.“

„Ale ja to potrebujem teraz. Hneď.“

„Byrokracia je byrokracia. Čo narobíš, kamarát? Len pekne napíš.“ Sarti vybehne z kancelárie od byrokratov, nadávajúc ako pohan na všetkých kariatistov, zoberie hlavičkový papier svojho oddelenia a pustí sa do písania. Keď skončí, odnesie papier na podpis hlavnému inšpektorovi. Ten ho odbije:

„Polož to tam. Keď budem mať chvíľu času, podpíšem a postúpim tvoju žiadosť ďalej.“

„Ale ja chcem vidieť výsledky tých rozborov ešte dnes.“ Cesare Raimondi zdvihne oči od papierov. Povie:

„Ty si sa zbláznil. Skôr ako o tri-štyri týždne to nebude. Sám poznáš všetky tie schvaľovačky...“

„Ten spis musím vidieť ešte dnes. Je to veľmi dôležité.“

„Viem si predstaviť.“ Povie to ako... akoby... Rozumiете? Ale Sarti nalieha!

„Stačí mi jeden váš podpis. Ja si už žiadosť odnesiem ďalej sám.“ Cesare Raimondi podpíše papier a vráti mu ho:

„Zaprotokoluj to a zožeň si všetky potrebné podpisy.“ Sarti protokoluje, vybavuje, zháňa podpisy, zasa protokoluje a vybavuje zo desať ráz. Potom zastane pred priateľom z najkrajších rokov a šmarí mu pred nos papier plný pečiatok, podpisov, dátumov a kolokov, až sa nedá prečítať, o čo vlastne žiadal. Nech žije správny úradný postup.

„Ale si si švihol.“

„Teraz hľad, aby si si švihol ty.“ Chlapík začne hľadať obal na spisy. Podchvíľou sa vynorí spoza niektorého regálu. Mrmle:

„Tu ležal. Zaujímavé, nemôžem ho nájsť.“ Sarti si už myslí, že celá námaha bola daromná.

„Rád by som vedel, kto ho vzal. Akosi veľa nás pchá nos do tejto veci. Taký bordel...“ Spoza polic sa zrazu rozľahne srdcervúci výkrik a vzápätí buchot rúcajúcich sa škatúl. Potom je chvíľu ticho. Nasleduje volanie „Mám ho!“ a pred Sarti sa vynorí chlapík s okuliarmi nakrivo. Podá Sarti mu obal. Sarti sa dá listovať.

Výsledok: fľaštičky obsahovali:

- a) posilňujúce chemické prostriedky používané vo farmakológii
- b) antibiotiká
- c) trankvilizátory
- d) čistý lieh.

Zdvihne hlavu a spýta sa?

„To je všetko?“ Chlapík pobtera prehádzané piere, úhľadne ich poskladá do obalu a všetko odnesie preč. Zmizne za policami a odtiaľ sa ozve: „Čo si čakal? Kokain? Heroín? LSD?“ Keď sa vráti, strčí Sarti pod nos akýsi formulár:

„Podpiš sa mi tu pre poriadok.“ A definitívne sa stratí za sedemdesiatimi siedmimi policami. Možno si hodil šlofika opretý o rebrik. Ktovie, či sa jedného pekného dňa zasa nestretnú. Sarti sa ocitne na vzduchu. Hlavu má plnú antibiotík, trankvilizátorov, povzbudzujúcich prostriedkov... Musí sa zveriť Rosasovi. Ktovie, čo on očakával od tej analýzy. Aj bystré hlavičky sa môžu myliť. Sartiho to teší...

TU PRESTÁVAJÚ ŽARTY

Antonio Sarti a Deoni Svetluška vojdú do Rosasovej cely práve vo chvíli, keď sa tento usiluje prehltnúť tmavú brečku, ktorú mu priniesli na obed. Robí, čo môže, a aby mu to išlo lepšie, oči má zatvorené. „Dobrú chuť.“ Rosas neodpovie a odsunie misku s brečkou. Strasle ho:

„Je to odporné, skoro horšie ako v univerzitnej menze. Ale tu aspoň nemusím tvrdočať dve hodiny v rade.“ Je viac ako isté, že Rosas vie niečo o obsahu fľaštičiek, lebo keď mu Sarti porozpráva, ako pochodil, iba pokýva hlavou a usmeje sa. Vstane, podíde k Svetluškovi a spýta sa ho:

„Čo ty na to všetko?“ Svetluška vtiahne hlavu medzi pleciami:

„Ani neviem...“ Rosas sa obrátil na Sartiho: „A ty?“ Sarti vidí, že Rosas vie viac ako on, a náramne ho to škrie.

„Čo mám povedať? Nieкто tam hore zaliezol, aby si zakefoval, a potom si pichol nejaké povzbudzujúce lieky, aby zostal vo forme. Čo ja viem?“ Pokračuje pokojnejším tónom: „Zasa sa chceš hrať na deda vševeda, čo? Keď niečo vieš, pekne nám to vyklop, lebo my sme iba takí hlupáčikovia.“ Rosas ho nepočúva a obráti sa ku Svetluškovi:

„Čo robíš v novinách?“ Svetluška má hlas tenučký ako nitka:

„Zatiaľ miestnu rubriku. Neskôr sa uvidí...“ Rosas pokrúti hlavou:

„Nič sa neuvidí. Navždy budeš mať na starosti len miestnu rubriku. Ako on zostane navždy policajtom. Kto píše do takých novin, je buď fašista, alebo...“ Nedokončí vetu a zmení tému: „Vy ste mi podarená dvojica. Jeden slúžil režimu perom a druhý obuškom...“ Sarti sa ohradí:

„Komu slúžiš ty? Myslíš, že si lepší ako my?“ Svetluška nevydrží:

„Sarti, počkám ťa vonku.“ Zabúcha na dvere a čaká, kým mu otvorí. Sarti sa takisto poberie na odchod.

„Aj ja už pôjdem. Darmo tu strácam čas.“ Rosas ho odprevádza a radí mu:

„Mal by si si obzrieť ten cintorín... Ktovie, možno tam zostalo niečo, čo ušlo protinarkotickej skupine, čo nezbadali alebo nehľadali. Čo ja viem, nejaký predmet, noviny, ohorok...“ Pustí sa do smiechu: „Ako viem, neohrození kriminalisti chytajú vrahov práve na základe takýchto dôkazov, nie?“ Dvere sa zabuchnú a Rosas za nimi huláka:

„Seržant, ja viem, kto to bol Seržant!!! Myslíš, že o niekoľko dní ťa budem môcť pozvať na večeru do nejakej lepšej reštaurácie... ak mi požičiaš prach.“ Sarti sa vráti ku dverám jeho cely, otvorí okienko a strčí dnu celú hlavu. Zreze:

„Skap!“

Svetluška nasadne do osemstopäťdesiatky a odchádzajú.

„Kam ideme?“ Sarti neodpovedá. Zakaždým je to rovnaké: Rosas ho postrčí, povie mu, čo má robiť, a on, Antonio Sarti, to vôbec nezbadá. A on, Antonio Sarti, ako baran urobí to, čo mu Rosas našepká. Teraz mu napríklad prefahuje popod nos, že vie, kto to bol.

„Ty mu veríš?“ Ale Svetluška má iné starosti:

„Mal by som ísť do redakcie. Nič nevybavím a bojím sa, že šéfredaktora pomaly, ale isto prestávajú baviť moje výlety. Teraz dali moju rubriku inému a ja by som nerád nakoniec prišiel o miesto...“ Sarti ho priateľsky potľapká po stehne.

„Hlavu hore, čo si nepočul? Rosas už vie, kto to bol, a skôr či neskôr nám to povie. To bude bomba! Tentoraz sa podpíšeš plným menom: Lino Deoni Svetluška. Nie si rád?“

„Iste, bol by som rád...“ Usmeje sa, akoby ho bolelo brucho. Sartiho osemstopäťdesiatka zastane na námestí pred bočným vchodom do Kartuziánskeho cintorína. Svetluška sa spýta:

„Kam ideš?“

„Nepočul si, čo povedal Rosas? Robím, čo mi poradil. Poďme.“ Vystúpi, no Svetluška sedí ako pribitý o sedadlo a krúti hlavou:

„Nie, nie, nie. Ja nepôjdem. Nechodím ťa ani na hrob mojej úbohej starej matky, ktorá zomrela v päťdesiatom deviatom. Ja... ťa radšej počkám tu.“

„Prídeš o veľa.“ Malé dvierka sú napoly schované za zvonnicou. Vylomí zámku a polozborenými schodíkmi sa dostane na medziposchodie. Poobzerá sa dookola a v kúte zbadá padacie dvere. Za nimi je rebrík. Sarti sa po ňom vyšplhá a ocitne sa v tmavej chodbe bez okien. Tápavo po nej prejde a na jej konci má tvár plnú pavučín. Tam narazí na úzke strmé schodište. Sarti sa tri razy potkne, spadne a zakaždým si bolestivo udrie ľavé koleno. Vedľa schodišťa sa vypína hrubá stena, za ktorou sú celkom iste uložené truhly s mŕtvolami. Šírí sa odtiaľ odporný zápach, až sa mu dvíha žalúdok. Je to nesmierne stará budova (pravdepodobne časť kláštora so svojimi záhadami a tajuplnými zákutiami) a steny sa pomaly rozpadajú. Cítiť cez ne pach tiel v rozklade.

Sarti sa nenáhlivo šplhá do podkrovia a uvažuje, ako dobre urobil Svetluška, keď zostal dolu v aute. Má z tejto diery trochu strach, a nielen trochu... Konečne je celkom hore. Dýcha sa tu lepšie, ale svetla je stále máličko. Kde-tu pretína tmu úzky lúč z vikierov. Prvé, čo mu padne do oka, je dlhý rad drevených hrád a rovno o prvú tresk! Na čele mu navrie hrča. Zle si vyráta vzdialenosť. Zvuk úderu sa nesie doďaleka a ozvena sa vracia z opačnej strany podkrovia. Vzápätí sa naňho znesie oblak pilín: červotoč. V tejto riši mŕtvych kraľujú červotoče a pavúky. Sarti nemá najmenší dôvod k veselosti. Všade je smrad, tma, červíky a mŕtvoly. Posmeluje sa hlasným uvažovaním:

„Najradšej by som sa vrátil. Ktovie, čo všetko tu nájdem...“ Ale ide ďalej. Hlavu má zohnutú a rukou si pridrža hrču na nej. V prostriedku, kde sa strecha dvíha do najvyššieho bodu, nájde na dlážke hrbku suchej slamy.

„Tu asi cez vojnu spávali...“ Ešte kúsok ďalej a je na mieste. Sadne si na spráchnivený kus dreva a poobzerá sa. Slamou musel nieкто hýbať iba nedávno, lebo na nej nie je vrstva prachu a pilín ako všade okolo. Po zemi sa povaľujú kusky vaty a pokrivané noviny. Jedny zdvihne a pozrie sa na dátum. Šiesteho augusta tohto roku. O kúsok ďalej nájde hrbu ohorkov a vypálených zápaličiek... Práve v tej chvíli k nemu z druhej strany doľahne zvuk, akoby nieкто skočil na zem odkiaľsi zhora. Možno to bude hrôzostrašným prostredím, tmou alebo bohviečím, ale Antonio Sarti, seržant, cíti, ako mu po chrbte prebehnú zimomriavky. A stavia sa o čokoľvek, že aj v ňom by bol prebehl. Na mňa to zapôsobilo hrôzostrašne. Sarti pozerá smerom, odkiaľ sa ozval zvuk.

Musí to tu byť prelezené myšami, mal by som si vziať revolver, pomyslel si. Bolo by to zbytočné. Pokúsil sa z neho vystreliť jediný raz, a ani to sa

mu nepodarilo. Čo by s ním robil, keby ho hneď aj držal v ruke? Obráti pohľad na dlážku pred sebou a pozbiera pár ohorkov. Číta: nazionale, nazionale, nazionale, astor, nazionale, nazionale... A potom to príde. Posledná: gitanes. Obráti ju v prstoch, ale dovoznú značku monital nevidí. Hľadá ďalej trasúcimi sa rukami. Nájde ďalšie dva ohorky gitaniek, dlhšie ako predchádzajúce, ale zasa bez nápisu monital. Zohne sa a zrazu zbadá postavu za hradou opodiaľ. Nie je to klam, ktosi tam skutočne stojí. Oči sa mu prispôbujú tme. Hodí sa bruchom na zem a skríkne:

„Stoj, lebo strelím!“ Nevie čím, ale skúsi rukou s natiiahnutým ukazovákom, ako keď sa deti hrajú na vojakov. Do dreva, presne tam, kde mal pred chvíľou hlavu, sa zaryje náboj. Výstrel však nepočul. Tlmič. Zato počul vzdafujúce sa kroky a potom všetko stíchne. Sarti leží pričúpený v prachu medzi pavúkmi a červotočmi, ale to ho teraz nemrzí. Hlavné je nepohnúť sa. Ktovie, či ten chlap odišiel naozaj, alebo naňho niekde za rohom striehne? Nevie, ako dlho tu už leží, nehybný, s tvárou zaborenou do odporného svinstva... Svetluška by mohol niekoho upozorniť, aby ho šli hľadať, nie? Napokon sa rozhodne: pomaly vstane a prikrčiac sa popod hrady, prejde ku schodom, skôr ako začne zostupovať, udatne zreze:

„Stoj, lebo strelím!“ Ten dobrák, čo po ňom strielal, si je navidomoči istý, že ho dostal, lebo Sarti nestretne nikoho. Na svetle si všimne svoj zovňajšok: katastrofál. Samé pavučiny, prach a na krku sa mu preháňajú drobné chrobáčky. Lino Deoni Svetluška v aute neseďí. To strielal on! Sarti mu víria hlavou najabsurdnejšie myšlienky. Tejto sa sám zasmieje. Nevie si predstaviť Svetlušku s pištoľou v ruke. Či to bude prostredie, v ktorom žije, alebo jeho strach... Nech je, ako chce, Svetlušku niet. Sarti sa chvíľu obzerá po námestí. Potom ho vytiahne z kvetinárskeho stánku.

„Čo tu robíš?“

„Vieš, sedieť tam sám... Prestalo ma to baviť...“ Prizrie sa lepšie a vytreští oči. „Čo... čo sa ti stalo?“ Antonio Sarti má ešte stále zataté päste a nechty sa mu zarývajú do dlaní. Ľudia, ktorí idú na cintorín alebo z neho, si ho zdesene prezerajú.

Sadne si za volant, uvoľní sa a otvorí dlane. V jednej drží ohorok gitanky bez nápisu monital.

„Poďme za Rosasom. Rýchlo poďme za Rosasom.“ Svetluška o tom nechce ani počuť, má sto dôvodov, pre ktoré sa neodkladne hodlá odobrať do redakcie. Ale Sarti je neúprosný. Má dojem, že rozuzlenie leží tu, na dosah ruky, a predsa ho nemôže uchopiť. Skočí domov trochu sa upraviť. Svetlušku nechá v kuchyni zísť na ohorok a sám sa zatvorí na záchode. Po všetkom, čo práve zažil, má prudký záchvat kolitídy.

Tá sviňa ho chcela dostať... Keby sa to bolo podarilo, kto by našiel Antonia Sartiho, seržanta, tam hore v podkroví? Mŕtvi napravo, mŕtvi naľavo, mŕtvy aj on a basta fidli. Teraz si je Sarti konečne už istý, že má v rukách kompletný mate-

riál na uzavretie prípadu a že sa o tom môže pokojne porozprávať s Rosasom. Ale najprv sa musí niečo spýtať Svetlušku. Zavolá naňho:

„Svetluška, počúvaj...“ Svetluška pricupitá k záchodovým dverám a spýta sa:

„Čo chceš?“ Sarti sa nakloní ku kľúčovej dierke:

„Videl si niekoho vychádzať, keď si ma čakal?“ Svetluška chvíľu rozmýšľa a potom povie:

„Dnu vošli iba niekoľkí, väčšinou starency s kvetmi... Počuj, ale ty máš revolver, však?“ Sarti sa rozosmeje. Stiahne vodu a vyjde. Svetluška je bledý ako mŕtvola. Čo sa to dnes robí... Nie je na podobné šoky zvyknutý. Sarti ešte raz zopakuje otázku:

„Vyšiel nieкто predо mnou?“

„Nemyslím. A okrem toho som sedel u kvetinárky.“ Na chvíľu sa zamyslí. „Tak sa mi marí, že som zazrel nejakého muža a ženu, ale nie veľmi jasne, lebo kvety ich trochu zakrývali. Nastúpili do svetlej päťstovky. Ona bola bohovská kočka...“ Svetluškovi to myslí pomalšie, ale nakoniec zo seba dostane: „Áno, áno. Bola ryšavá.“

Už druhý raz sa v tomto príbehu zjavuje červenovláska. Tentoraz na to Sarti div nedoplátil. Vložil ohorok do škatuľky od zápaličiek a vopchá si balíček do vrečka. Nohy sa mu ešte trochu trasú a kolena podlamujú. Spomenie si:

„Kávu. Dobrú kávu.“ Varí kávu a polohlasom uvažuje: „Najlepšiu kávu si varím sám. Museli nás sledovať, keď vedeli, že ideme na cintorín. Vedeli o tom Rosas, ty a ja.“ Smeje sa. Lino Deoni Svetluška na tom nevidí nič smešné. Podozrivo často si čistí skia okuliarov. Vzdychne:

„Nie som nadšený pri pomyslení, že ti stále sedím za zadkom. Môže to byť nebezpečné. Prečo nejdeš na políciu a všetko im nepovieš?“

Sarti naleje kávu do dvoch šálok a prisadne si k nemu:

„Cítiš tú vôňu? Takto nerozváha v nijakom bare, daj si. Políciu som predsa ja.“

„Aj to je pravda. Ale aj tak sa mi nechce byť stále pri tebe... Teraz je to nebezpečné aj pre mňa.“ Pomaly chlŕpkajú kávu. Sarti mudruje:

„Každý si nejako zarába na chlieb...“ Cíti sa trochu lepšie. „Ak zistíme, kto na mňa strielal, máme pôvodcu atentátu, Felicinho i Pasqualovho vraha...“

„Ako ho chceš odhaliť?“

„Pôjdem... pôjdem za Rosasom.“

„Zasa?“

„Zasa. Ide sa za Rosasom.“

KONIEC PRÍBEHU

Myslím, že som pochopil, hoci nie som policajt a nemám ani Rosasovu hlavu. Možno aj preto, lebo viem, kto tam v podkroví vystrelil na Sartiho. Bol som na dva kroky odtiaľ, keď vybehol, a pritom som zazrel jeho tvár. Skoro ma ranila mŕtvica. V okamihu mi bolo všetko jasné. Ale bude lepšie,

ak vám koniec príbehu porozpráva Rosas, aj preto, lebo neviem, prečo sa to všetko stalo.

Sarti a Svetluška zbehnú dole schodmi a najprv sa dôkladne poobzerajú: široko-ďaleko nijaká päťstovka ani červenovláska. Sarti nasadne do svojho auta, no zrazu mu zide na um, že v ňom môže mať skrytú bombu. Po zážitku na cintoríne ho už nič neprekvapí. Má šialený strach. Zvrtné kľúčikom a naštartuje. Oči má zažmúrené. Nestane sa nič. Videl priveľa detektívok na môj vkus.

Prídu k Rosasovi, ktorému práve priniesli jedlo. Rosas udatne bôjuje. Aj on so zažmúrenými očami. Kto vie, prečo ľudia zatvárajú oči, keď ich čaká niečo nepríjemné alebo hrozivé. História sa opakuje. Sarti povie:

„Dobrá chuť.“ Rosas zakročkne a odloží tanier.
„Nechutné.“ Vystrie sa na gavaloi a vyhlási:
„Čujme.“

Antonio Sarti, seržant, podá hlásenie a Lino Deoni Svetluška si robí poznámky. Keď už nestačí, aspoň dúfa, že si všetko zapamätá. Rosas sa usmieva. Je šťastný. Nakoniec povie:

„Výborne, presne ako som ti hovoril. Výborne.“

„A čo si mi hovoril, prosím ťa pekne? Akosi som prepočul.“

„Teraz všetko sedí, milý Sarti, až teraz.“

„Tvoja rita sedí...“

Svetluška si zapíše aj poslednú vetu, ale vzápätí ju vyškrtá. Čaká na pokračovanie. Slova sa ujme Rosas.

„Mám začať od začiatku?“

„A odkiaľ? Prosím ťa, neštví ma aspoň dnes...“

Rosas sa uvelebí čo najpohodlnejšie, zavrie oči a spustí. Až do konca sa nezastaví. Ja vám presne zopakujem, čo povedal, od slova do slova. V takomto podaní by ste si to mohli prečítať v hociakých nezávislých ľavičiarskych novinách.

„Tak začneme od chvíle, keď mi niekto zatelefonoval a káže mi ísť na Padernské vršky. Toto nebral nikto z vás do úvahy, ale je to najdôležitejší moment celého príbehu. Ja som s ním rátať, lebo viem, že je pravdivý. Vám ani na um nezišlo, že by som mohol povedať pravdu, a preto ste naň celkom zabudli. Teda: zavolajú mi a ja idem ako chudák policajt, ktorému povedia: Príď, máme tu bombu. Idem a nestretnem nikoho. Chvíľu čakám a potom sa poberiem nazad. Prejdem kus cesty, keď počujem, ako ma niekto volá: Hej, pane! Niekto ma dobehne. Je to Felicita. Ideme ďalej spolu, kým nezačujeme od rádiostanice dve explózie. Niečo vybuchlo, zatiaľ neviem čo, ale bude lepšie, keď ma nechytia blízko miesta činu, preto preskočím plot a po anglicky zmiznem. Felicita ide ďalej sama, ale dušičku má malilinkú, lebo len čo začuje zvuk približujúceho sa auta, obáva sa, že by sa mohli vrátiť tí traja, čo jej ublížili, skryje sa radšej za plot a čaká, kým auto prejde. Je to fiatka s mladým párikom, ktorý potom zastaví ty. No máme tu ešte niekoho, kto začul auto a bol by veľmi nerád, keby ho zazrel nepovolané oči... Aj on sa prikrčí za plot blízko Felicitinej skrýše. Felicita Corradiniová ho vidí a má dojem, že ho pozná.

A keďže nie je taká hlúpa, ako vyzerá, dáva si dobrý pozor, aby on nezazrel ju. Auto so snúbenkami nerušene prejde okolo a vtedy sa chlap zdvihne.

Felicita si je zrazu istá. Vo svetle mesiaca ho celkom iste spoznáva... Leží pritajená za plotom tichučko ako myška a jasá. Vstane a odíde domov až potom, keď je už ďaleko. Pravdaže jej ani na myseľ nezide ohlásit, čo sa stalo. Nasledujúci deň sa dozvie o atentáte a vyhľadá človeka, ktorého spoznala za plotom. Porozpráva mu, čo videla, a naznačí, že za istú protihodnotu celkom ochotne na všetko zabudne. Chlap nemá na výber. Prijme jej hru a zrejme vysolí aj nejaký preddavok. Dá si jedinú podmienku: Felicita musí vypovedať, že ma videla až po výbuchu — policia ma nechytla, ako bol pôvodný plán... Ďalej má potvrdiť, že som zdrhol, keď som začul sirény. Potom bude pravdepodobnejšie, že hľadaný pyroman som ja. Ona súhlasí a vypovedá v tom zmysle a všetko potvrdí aj trojica zo stodvadsaťosmičky. Tak je vlk sýty aj baran celý: všetci sú spokojní. Vy, lebo ma zatvoríte a roztrúbite, že máte vraha, teroristu, anarchistu, revolucionára a tak ďalej; chlapík, lebo ma tak či onak namočil; Felicita, lebo si myslí, že finančné problémy má navždy vyriešené. Ale nie je to celkom tak. Chlap nemá v úmysle platiť a rozhodne sa jej pre istotu zbaviť. Na scéne sa zjaví červenovláska vo svetlej päťstovke, ktorá po niekoľko večerov sleduje Felicitine zvyky až do chvíle, kým si nešťastník Pasquale Nunno nezmyslí zasa zakeľovať. S Felicitou bol asi spokojný, lebo ide rovno za ňou. Predtým si požičia stodvadsaťosmičku svojho priateľa Michela Sterzu. Presne v ten večer sa chlap rozhodne skončiť s Felicitou: Sleduje tamtych dvoch, a keď sa ocitnú na odlahlom mieste, dobehne ich, donúti Felicitu vystúpiť, pre istotu strelí do hlavy Pasqualovi, hodí auto dolu zrazom, posadí Felicitu do svojho auta a odviezla ju ku priepasti kúsok odtiaľ. Felicita pochopí, že sa blíži jej koniec... Vrah strieľa úplne chladnokrvne. Rozhodne sa preto, že to skúsí prvá. Vytiahne pištoľ, čo jej zaobstaral Hrvoľ, a vypálí. Felicita je v týchto veciach neskúsená, guľka chlapa iba nepatrne škrabne, ten dlho nerozmýšľa a pustí jej to rovno do hlavy. Naloží si ju na dhrbát a horko-fažko ju odviečie k priepasti, keď sám je ranený, a hodí ju dolu. Pritom poľka mŕtve telo svojou krvou. Odíde, ale Felicitina pištoľ zostane ležať na tráve. To je vysvetlenie, prečo sa našli dve rozdielne nábojnice a len jedna guľka. Druhá zostala vo vrahovom tele.

Kým sa toto všetko stane, Antonio Sarti príde na grandióznu myšlienku, že niekto by sa možno rád zbavil Felicity, usluje sa tomu zabrániť, ale neskoro — ako zvyčajne. Vyplaší Hrvoľa, a keď zmizne aj s jeho vzácnym zápisníkom, vyberie sa hľadať ju aj on. Seržant ju nenájde, ale Hrvoľovi, ktorý vie, kam si Felicita zvyčajne voď klientov, sa to podarí. Nájde ju. Mŕtvu. Objaví aj pištoľ a odnesie ju odtiaľ, lebo je jasné, že keď ju nájdu, prvým podozrivým bude on. Pištoľ patrila jemu. Seržant

Sarti ju neskôr objaví, ako už vieme, v Hrvolovom byte.

Vráťme sa k ranenému Felicitinmu vrahovi. Ak by išiel do nemocnice, musel by svoje zranenie nejako vysvetliť. Ak by vyhľadal súkromného lekára, polícia ho skôr či neskôr nájde. Veď aj náš Sarti vypátral päť či šesť osôb so strelnými ranami na tele. Toho pravého nie. Toho pravého nie, lebo ten nešiel ani do nemocnice, ani k lekárovi. Ide tam, kde to má viac ako isté. Ide do podkrovia Kartuziánskeho cintorína, kde sa mu cez vojnu podarilo uniknúť aj pred jednotkami SS. Ak ho tam nenašli Nemci, policajti ho nenájdu duplom. Navyše má priateľku, červenovlásku so svetlou päťstovkou, povolaním ošetrovateľku, ktorá sa oňho postará, a tak sa stane, že po nich objavia fľaštičky od antibiotík, posilňujúcich a upokojujúcich liekov. Nájdu ich neskoro, akože inak. Rybička sa uzdravila a odplávala. Antonio Sarti, šikovnejší ako ostatní, nájde aj niekoľko ohorkov z gitaniek, rovnaké, aké objavil neďaleko rádiostanice.

Gitanky sú francúzska značka, bez označenia monital však dokazujú jednu vec: fajčiar buď bol vo Francúzsku, alebo tadiaľ aspoň prechádzal, lebo, ako je známe, tieto cigarety sa nepašujú. A hľa, aká náhoda, letecké linky zo Španielska do Talianska alebo naopak majú medzipristátie práve vo Francúzsku...“

Rosas sa na chvíľu zamyslí a potom dodá:

„Tak sa mi vidí, že je to všetko. Máš to zaznamenané, Svetluška?“ Lino Deoni Svetluška pokrúti hlavou:

„Nie, ale pamätám si to.“ Sarti sa zatiaľ iba usmieva. Potom sa nahne nad Rosasa a pretiahne mu popod nos:

„Sedí, génus, okrem niekoľkých detailov. A to týchto: Chlap, ako ho nazývaš ty, Adriano Gaia Červík, aby sme si rozumeli, bol síce v Španielsku, bol síce medzi partizánmi, má síce frajerku ošetrovateľku, ktorá by ho mohla liečiť, ale faktom zostáva, že celý júl strávil v istom španielskom hoteli a opekala sa na pláži. To značí, že nebol tu, keď niekto, nie on, vyhodil do ľuľtu vojenskú rádiostanicu. Po druhé: jeho snúbenica Caterina Alluiová nie je ryšavá. Po tretie: ideme legitimovať...“

Päťstovka so záhadnými snúbenkami prešla okolo môjho stanoviska pred stodvadsaťosmičkou, kým podľa tvojej teórie by to malo byť naopak. A vysvetli mi, ako je možné, že Červík chcel prísť celú vec akurát tebe, keď si na jeho strane: obaja ste ľavičiar. Tak ako, génus? Ja to potom pôjdem porozprávať hlavnému inšpektorovi a teba pustia, aby si ďalej mohol v zdraví otravovať políciu.“ Sadne si na gavalec a trpezlivo čaká. Rosas nemešká s odpoveďou:

„Po prvé: Adriano Gaia Červík ide do Španielska a zostane tam do dvadsiateho plateho, keď nasadne na lietadlo a vráti sa do Bologne. V hoteli v Španielsku narozpráva, že skočí do Madridu, lebo dvadsiateho šiesteho je tam corrido, ktorú by rád videl. Čo by to bolo za turistu, ktorý je v Španielsku a nepozrel by si corrido? Vybaví si všetko, čo

potrebuje, a ráno dvadsiateho ôsmeho znova leží na pláži so svojou ošetrovateľkou. Choď sa poinformovať do Cadaqués: dám krk na to, že je tak, ako hovorím. Po druhé: jeho snúbenica nie je ryšavá, ale ty, práve ty, seržant, tvrdíš, že si u nej v byte videl všelijaké veci: parfumy, kožuchy, kozmetiku, parochne... Po tretie: Michele Sterza ti povedal, že vtedy večer sa rozhodli čakať na Felicitu, lebo ju chceli zobrať nazad do auta. Neboli to až takí darebáci. Práve vtedy, ako ti tvrdil sám Michele, prešla okolo nich päťstovka, ktorá potom dorazila k tebe ešte pred nimi. Po štvrté: Adriano Gaia Červík nie je ľavičiar. Bol fašistom, republikánom, potom partizánom. Taký človek nie je ľavičiar. Je to červík a nič viac. Mal v pláne, lepšie povedané tí, čo mu zaplatili, mal v pláne zvaliť zodpovednosť na nás. Ja som mal byť prvou obeťou. A istotne nie poslednou. Po mne môžu uväzniť všetkých podobného zmyšľania...“

Zdá sa, že teraz už naozaj skončil, ale po chvíľi dodá: „Ak aj dostaneš za mreže Adriana Gaia, tým sa celá vec skončí. Ostatných jeho komplicov sa vám nikdy nepodarí nájsť, aj keby niektorý policajt mal odvahu skúsiť to. A čosi podobné tvojmu hlavnému inšpektorovi Cesarovi Raimondimu ani vo sne nenapadne, na to môžeš vziať jed.“

Tentoraz naozaj skončil. Zoberie do ruky knihu a listuje v nej. Sarti sa kútkom oka pozrie a vidí, že je to kniha o terorizme vo francúzštine. Bohvie, kto mu to zohnal. Sarti má zrazu dojem, že ešte ktosi okrem neho pátral v tomto prípade, ale nie tu. Možno v Španielsku, v hoteli Mediterranea v Cadaqués, Costa Brava. A na spiatočnej ceste, tam, kde predávajú gitanky, kúpil Rosasovi túto knihu. Veď jednoducho nie je možné, aby si niekto len tak z prsta vycical veci, ktoré mu tu Rosas pred chvíľou vysypal z rukáva, to sa skrátka nedá! Ani s Rosasovou hlavičkou nie. Ale nepýta sa, možno aj preto, že Rosas začal tichučko popisovať. Poberie sa preč, vlečúc novinára za sebou. Beží domov, lebo musí skontrolovať ešte jednu drobnosť, ktorá mu práve zišla na um.

Je to tak, ako tvrdí Rosas! V popolníku na stole leží ohorok z gitanky, ale s nápisom monital. Červíkovi sa asi minuli francúzske zásoby. Ďakuje osudu, že nemá upratovačku, ktorá by mu čistila popolníky... A je rád, že vlastní popolník, hoci nefajčí.

Lino Deoni Svetluška sedí zavretý v redakcii už dve hodiny a štyridsať minút. Zatiaľ sa nerozprával s nikým. Chce svoj vlastný trháč. Trasú sa mu ruky a v koši vedľa neho sa vrší biela hora papiera. Tentoraz bude mať pod článkom svoje meno. Podpíše sa Lino Deoni Svetluška. Ale biela pokrkaná hora vedľa neho rastie. Na každom papieri, ktorý založí do stroja, stojí: *Adriano Gaia a Caterina Alluiová obvinení z masakry na vojenskej rádiostanici, z vraždy Felicity Corradiniovej a Pasquala Nunna. Kto stojí za nimi? Ďalej sa mu to ne-*

darí. Čistí si okuliare a napráva chrániče na rukávoch. Nijako mu nemôžem pomôcť. Nie som schopný napísať tri súvislé riadky ani vlastnej mame, ktorú som nevidel sedemnást rokov. Nieto ešte článok do novín. Ani keď ma zabijete.

Antonio Sartí, seržant, má iné starosti. Prvá: príjateľným spôsobom vysvetlí hlavnému inšpektorovi existenciu záhadnej dvojice. Ale hádam z toho nejakú vykorčuľuje. Druhá: dnes v noci mu niekto podstrčil popod dvere list papiera s hlavičkou Hotel

Mediterraneó, Cadaqués, Costa Brava. Kto? List sa končí slovami: ... dvadsiateho piateho júla seňor Gaia odišiel z nášho hotela do Madridu, kde sa konala mimoriadne významná corrida. Seňor Gaia sa vrátil do hotela dvadsiateho ôsmeho júla a definitívne sa odhlásil ráno tridsiateho prvého júla...

Bude sa musieť porozprávať s Rosasom. Sú ľudia, ktorí si chodia po Európe ako po vlastnom dvore...

© Lorian Macchiavelli: *Le piste dell'attentato*, Aldo Garzanti 1978

© Translation Mária Štefánková 1983

Na Aconcague, medzi vrchmi, ktoré sa týčia do veľkých výšok a už tisícročia vzdorujú ničivej sile vetra a dažďov, človek je nesmierne maličký, sotva jeden atóm. A predsa niet iného miesta na svete, čo by ho vedelo tak pozdvihnúť. Tá bodka, ktorá sa sotva hýbe na svahu alebo na vrchole, začína zrazu rásť... Človek si uvedomí, že dostal miesto, kam nie je schopný vyletieť ani kondor, kráľ výšok, a že jeho oči pozerajú na panenské kraje, na ktorých ešte nespočinula zrenica ani jedného ľudského oka, a ak, tak to boli oči jeho druhov-horolezcov. I tí sa na ne dívali s rovnakým posvätným obdivom...

Preto sme pri návrate, keď sa obrovský vrch už strácal nášmu zraku a bol iba siluetou vyrazenou na tmavomodrej andskej oblohe, obrátili k nemu tváre, opálené od slnka i vetra, a tak sme sa s ním lúčili.

Do videnia, Aconcagua...! [Juho-slovanský horolezec a publicista Tibor Sekelj]

V stredovýchodnej časti Argentíny, pri hraniciach s Chile, asi 25 km severozápadne od Puente del Inca, sa v Andách vypína mohutný masív, ktorému kraľuje takmer vždy zasnežený andezitový štít Aconcagua. Odjakživa tam panuje krutá zima, silné mrazy, dosahujú až -40 °Celsius. Na štít svieti slnko, no prehánajú sa po ňom aj snehové búrky, udieľajú doň vzdušné prúdy a najmä viento blanco — biely vietor, ktorý má nárazovú silu až 250 km/hod. Z vrcholu odnáša už stáročia sneh. Aconcagua sa vypína na tej istej

Hľadka horského oddielu argentínskej armády v prímeryku pod Aconcagou

Lákavý magnet horolezcov z celého sveta

BOJE O PRVENSTVO ACONCAGUY, JEJ POKORENIE A OBETE

zemepisnej šírke, na ktorej sa na mnohých miestach darí aj palmám...!

DRUHÝ VRCHOL ODOLÁVAJ DLHŠIE ...

Ako vyzerá vrchol Aconcaguy? Je to obdĺžniková rovinka v strede trošku užšia, dlhá asi 30 m a široká 8—10 m. Aconcagua má dva vrcholy. Bočný je od hlavného vzdialený necelý kilometer a je nižší o 30 m. Oddeľuje ich neschodný chrbát.

— Od druhého vrcholu sa chrbát predlžuje na juh, — napísal Tibor Sekelj, — a jeho stena padá strmo dole pod 80° uhlom. Je pokrytá snehom a ľadom. Z druhej strany je rovnako neprístupná a je jednou z príčin, prečo ešte nikto nevystúpil na druhý vrchol Aconcaguy. Druhým dôvodom je to, že výstup na hlavný štít si vyžaduje toľké vypätie síl, že nikto už nie je schopný žiadať od svojich svalov a nervov, aby zopakovali toto hrdinstvo v boji s novými ťažkosťami. A čo vyjsť najprv na bočný vrchol a nechať hlavný na neskoršie? Doteraz sa nenašiel horolezec, ktorý by odolal pokúšeniu dosiahnuť najvyšší vrchol...

Pravda, tieto slová Tibor Sekelj napísal pred mnohými rokmi. Odvtedy odvážni muži pokorili aj druhý vrchol.

VELA MIEN A FILOLOGOV VÝKLAD

Aconcagua sa „pliným“ menom volá Cerro del Aconcagua. Jej meno niektorí autori prekladajú ako Snežný štít (vrch), iní ako Kamenný strážca alebo Matka vrchov. Aconcagua nazývajú i Pán Ánd.

Argentínsky spisovateľ a filológ C. D. Gregorio o pôvode mena Aconcagua a jeho význame tvrdí:

I keď sa v nedávnej minulosti rozprávalo v oblasti Aconcaguy výlučne po araukánsky, netreba hľadať pôvod mena v araukánčtine, ani v jazyku quichina, ktorým sa kedysi hovorilo len v dnešnom Peru. Korene mena Aconcagua nájdeme v jazyku aimará.

V tomto jazyku nachádzame slová „acon“ i „cagua“ v prepise, aký my dnes používame. Aj tvary „con“ a „khawa“, ktoré by lepšie zodpovedali pôvodným slovám. Tieto slová znamenajú sneh (con) a vrch (khawa). Podľa toho by slovo Aconcagua značilo Snežný vrch. Tento výklad je veľmi pravdepodobný, lebo čo naj-

väčšmi padne človeku do očí pri pohľade na Aconcaguu, čo vzbudzuje najväčšiu pozornosť na tejto ozrute, keď na ňu hľadíme zdoľa, je jej veľkosť a to, že je takmer ustavične pokrytá snehom.

Existujú, samozrejme, aj iné výklady a hypotézy, no tvrdenie C. D. Gregoria sa zdá najviacerhodnejšie.

VYSVETLENIE PROFESORA SCHILLERA

Snežný štít, vytvorený z výlevných hornín, dodnes trápi vedcov mnohými nezodpovedanými otázkami. Argentínski geológovia zistili napríklad i to, že jeho spodné vrstvy sa zrodili veľmi dávno — v druhohorách, skladajú sa z pleskovca, sadrovca, vápenca, no horné vrstvy sú mladšie a nachádzajú sa v nich skaly a iné časti z rozličných geologických dob.

Vedcov najväčšmi zaujímalo, či Aconcagua bola tiež — ako mnohé iné vrcholy Ánd — sopkou. Hoci ju nikto nikdy nevidel „fajčiť“ a na jej vrchole nie je sopečný kráter, pokladali ju za vulkán.

V podstatnej miere k tomuto nesprávnemu názoru prispelo aj tvrdenie slávneho vedca Charlesa Darwina. Na Aconcaguu nevystúpil a ani sa o to nepokúšal, keď bol v Južnej Amerike. Vo svojej knihe *Cesta prírodovedca okolo sveta* má o nej túto zmienku:

Bol som prekvapený, keď som neskoršie počul, že v tú istú noc bola v činnosti aj sopka Aconcagua, a ešte väčšmi ma prekvapilo, keď som sa dozvedel, že iba o šesť hodín neskôr došlo i k prudkému výbuchu sopky Coseguina, ktorá leží 2700 míľ

Generál José de San Martín v tom istom prímeryku na čele vojsk, ktoré začiatkom 19. storočia oslobodzovali juhoamerické krajiny spod španielskej nadvlády. Vtedy tam slávny generál stratil aj 7000 koní a muľie.

severne od Aconcaguy. Výbuch tejto sopky sprevádzalo zemetrasenie, bolo ho cítiť v okruhu 1000 míľ. Táto zhoda je o to pozoruhodnejšia, že posledný výbuch Coseguiny zaznamenal pred 26 rokmi a aj Aconcagua je iba veľmi zriedkakedy v činnosti. Ťažko povedať, či je takáto zhoda náhodná, alebo či medzi týmito sopkami existuje nejaké podzemné spojenie. Keby za jednu noc došlo k súčasnému výbuchu Hekly na Islande, Vezuvu a Etny, iste by to každý pokladal za naozaj pozoruhodnú zhodu, hoci tieto sopky sú od seba vzdialené menej ako sopky v okolí Aconcaguy. Prípady, ktoré som opísal, je však ešte oveľa zvláštnejšie, lebo všetky tri krátery v tomto prípade ležia v tej istej horskej reťazi. Nekonečné roviny, čo sa rozprestierajú pozdĺž celého východného pobrežia, aj zdvihnuté vrstvy s pozostatkami dnešných morských živočíchov na výške dvetisíc míľ dlhom úseku západného pobrežia, svedčia o tom, že sily, ktoré zdvihli toto pobrežie, boli nezvyčajne rovnomerne zladené...

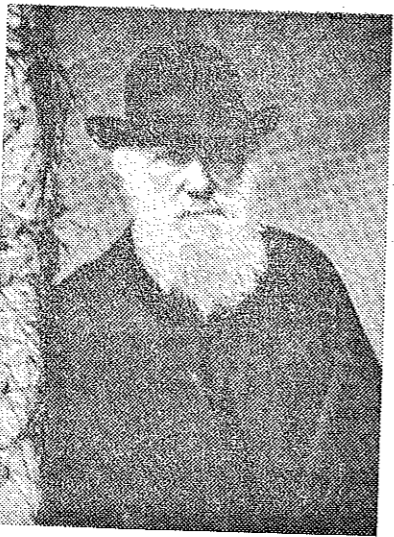
Tak písal a myšlienky sa ináč genialny prírodovedec Charles Darwin. Podľa najnovších výskumov Aconcagua sopkou nebola a ani ňou nie je, hoci väčšina jej hornín je sopečného pôvodu.

Túto zaujímavú skutočnosť — výskyt hornín sopečného pôvodu — vysvetlil dr. Walter Schiller, profesor na univerzite v La Plate, po dôkladnom vedeckom pozorovaní:

Eruptívne horné vrstvy sa tam dostali obrovskými premenami pri nepredstaviteľnej kataklizme (prevrat vo vývoji zemskej kôry).

Profesor Walter Schiller bol veľkým obdivovateľom Ánd a Aconcaguy, zahynul pod ňou roku 1944.

Aconcaguu skúmajú geológovia doteraz, a tak niet pochýb, že odborníci napíšu a vydajú o nej ďalšie štúdie. Dozista budú obsahovať ďalšie podrobnosti a vysvetlenia nejasností okolo tohto vysokohorského štítu.

Charles Darwin (v mladšom a v staršom veku)

'ACONCAGUA' NEBOLA VŽDY NAJVIŠŠIA A PRVÁ

Aconcagua, najvznešenejší štít na celej západnej pologuli, stavia horolezci do cesty tri smrteľné nebezpečenstvá: voľné kamene, prudké mrazivé vetry a riedky vzduch. Pre zavýjajúci víchor, ktorý neprestajne doráža na Aconcaguu, lezec sa pomerne málo potýka so snehom a ľadom. No tak ako vietor odčieva sneh, uvoľňuje aj horninu steny, a každý stup a chyt sprevádza neistota. Okrem toho nápor ľadového vetra stážujú aj tak namáhavé dýchanie v riedkom vzduchu vo väčších výškach. O každý vdych musí lezec bojovať proti neviditeľnému, ale mocnému nepriateľovi — mrazivému vetru, ktorý akoby priam vysával kyslík z povetria... (Geoffrey Hindley)

O nijakom inom vysokohorskom štíte sa v súvislosti s jeho výškou toľko nepísalo a nevedeli sa preň také spory ako pre argentínsku Aconcaguu — Snežný štít. Dnes sa už vie, že je to nielen najvyšší vrchol Ánd, Južnej i Severnej Ameriky, ale aj celej západnej pologule.

Do roku 1983 mali tento primát neprávom dve iné juhoamerické veľhory: Illampu a Chimborazo.

Ekvádorskú sopku Chimborazo, vysokú 6267 m (ešte občas udávanú výšku 6310 m nemožno pokladať za pravdivú), prvý raz zmeral Francúz v rokoch 1736—1746 a narátal jej 6588-metrovú výšku. Bol to teda aj „najvyšší štít“ na svete, lebo v Himalájach vtedy nik nemeral,

Roku 1827 objavil J. E. Pentland v Bolívii štít Illampu a tvrdil, že dosahuje výšku až 7581 m. A keďže to nik neoveroval, na mapy zakreslovali Illampu ako najvyšší štít Ameriky. Má však iba 6585 m a neďaleká veľhora Illimani je o 128 m nižšia. Overené výšky ostatných veľkánov v Južnej Amerike sú: Nevado del Huila: 5750 m, Cotopaxi: 5897 m, Huascarán: 6768 m, Yerupaja: 6633 m, Salcantay: 6271 m, Auzangate: 6384 m, Nuvo Coropuna: 6613 m, El Misti: 5835 m, Sajama: 6520 m, Llullaillaco: 6727 m, Nevado Cachi: 6719 m, Ojos del Salado: 6885 m, Monte Pissis: 6780 m, El Toro: 5915 m, Tupungato: 6802 m...

PRVÝ ÚDAJ BOL IBA ODHAD

Aconcaguu prvý raz zmeral (roku 1883) nemecký učenec dr. Paul Güssfeldt. Zmeral ju pomerne presne: 6970 m. Ďalší v nasledujúcich rokoch udávali jej výšku v rozpätí od 6797 m do 7286 m.

Aj v druhej polovici nášho storočia sa ozvalo veľa hlasov, že Aconcagua nie je najvyššia v Andách, a teda jej nepatria ani ďalšie rekordy. Prípisovali ich iným veľkánom Ánd — štítu Ojos del Salado, Marcedario...

Prvý údaj o výške Aconcaguy pochádza už z roku 1835 — 7070 m. Bol to však iba odhad, bez akéhokoľvek merania.

Roku 1897 medzinárodná horolezecká výprava na čele s Angličanom Edwardom Fitzgeraldom (takto uvádza jeho meno Britská encyklopédia, niektorí autori ho píšú: Edward Fitz Gerald alebo Fitz Gerald) namerala Aconcaguu 7035 m. O rok jej namerali menej — 6958 m, teda prestala byť jedinou „sedemtisícovkou“ v Amerike a na západnej pologuli.

Napriek zistenému údaju 6958 m z roku 1898 a z neskorších rokov, keď ho opäť potvrdili, argentínski autori až do roku 1956 uvádzali vo všetkých správach o Aconcaguu, v atlasoch i v školských učebniciach výšku 7021 m.

SOPKA HUASCARÁN NEMÁ 7317 M

Na začiatku nášho storočia (roku 1908) Argentíncov veľmi nahnevala americká učiteľka Annie Pecková, lebo spolu s dvoma švajčiarskymi horskými vodcami vystúpila na peruánsky zľadovatý štít — sopku Huascarán a oznámila, že je vysoký 7317 m, teda že je vyšší ako Snežný štít i hociktorý iný štít v oboch Amerikách a na celej západnej pologuli. Zástupca peruánskej vlády sa jej poďakoval „za namáhavý a hrdinský výstup“ a na slávnostnom bankete jej odovzdal Zlatú medailu za zásluhy.

Dlho sa z nej však netešila, lebo jej krajanka F. Bullocková-Workma-

nová, ktorá bola držiteľkou svetového ženského výškového rekordu dosiahnutého v Himalájach, zorganizovala horolezecko-zememeračskú expedíciu na Huascarán. Nové, vedecké meranie bolo pre Annie Peckovú neradostné: štítu narátal len 6650 m. Najnovšie pramene uvádzajú výšku tohto najvyššieho končiaru Bielej Kordillery (Cordillera Blanca) 6768 metrov.

Je zaujímavé poznamenať, že A. Pecková vysokohorské štíty upúťala až ako 45-ročná. Najprv zdolala v Európe Matterhorn, neskôr Mount Illampu v Bolívii a iné končiare najmä v Južnej Amerike.

— Bola to drobná, no mimoriadne húževnatá žena, — napísal G. Hindley. — Vyznačovala sa odvahou a rozhodnosťou, ktorými zahanbovala mnohých svojich mužských kolegov. Roku 1908 si ako päťdesiatosemročná určila za cieľ dobyť Huascarán. V tom čase ešte nepoznali presnú výšku štítu, ale predpokladalo sa, že Huascarán je aspoň 7300 metrov vysoký. Keby to zodpovedalo skutočnosti, bol by premožiteľ Huascaránu zlezol najvyšší vrch na západnej pologuli...

Huascarán má dva končiare. Do sedla medzi nimi vedie obrovský ľadovec s hlbokými trhlinami. Annie Pecková sa rozhodla postupovať týmto ľadovcom, a to si vyžadovalo skúsených alpských vodcov. Preto si zabezpečila pomoc dvoch švajčiarskych horolezcov Gabriela a Rudolfa Taugwalderovcov.

Na severnom vrchole Huascaránu nebola Annie Pecková schopná vykonať potrebné merania, aby určila jeho výšku, ale bola presvedčená, že je prinajmenšom 7300 metrov vysoký. Ziaľ, francúzsky zememeračský tím o rok nato zistil, že nepresahuje 6770 metrov a že okrem toho je južný končiar vyšší než ten, čo zlezla Annie Pecková. Ba čo viac, v neskorších desaťročiach mnohí horolezci zapochybovali, že Annie Pecková a obaja Taugwalderovci skutočne dosiahli severný vrchol. Nech je už tak či onak, vieme, že Pecková vykonala veľmi odvážny útok na tohto andského veľkána a určite si zaslu-

huje prezývku „Lady z Huascaránu“... Omrzli jej na ňom prsty na oboch rukách. Jednu ruku a prsty na druhej jej amputovali...

VÁŽNY SÚPER: OJOS DEL SALADO

Roku 1951 sa začalo hovoriť a písať o novom súperovi Aconcaguy — o štíte Ojos del Salado, ktorý bol do roku 1903 neznámy.

Nachádza sa na čílsko-argentínskych hraniciach, asi 600 km severne od Aconcaguy. Číľania rozhodne tvrdili, že Ojos je vyšší ako Snežný štít, lebo meria najmenej 7100 m. Záležalo na tom aj úradom, a tak roku 1956 tam vyslali najlepších horolezcov, ktorých sprevádzali vojaci. Keď zostúpili dole, do mesta Antofagasta de la Sierra, vítali ich desiatiscový zástup ako národných hrdinov. Nikoho v Chile vtedy nezaujímalo, že Ojos už dva razy predtým zdolali iní horolezci.

Prvý na jeho vrchol vystúpil poľský horolezec — J. Wojsznis a J. Szczepeński v januári 1937. Namerali mu 6880 m, no ich správa a aj sami horolezci sa strčili v rokoch druhej svetovej vojny.

— A tak, — napísal rakúsky alpinista Mathias Rebitsch, — vznikli všelijaké nejasnosti a pochyby. Je Ojos naozaj najvyšší v Novom svete, vyšší ako doterajšia držiteľka primátu Aconcagua? Uprostred ťažko prístupnej „mrŕovej púšte“ Atacamy? Zabudnutý vrch sa odrazu stal aktuálnym. A zdolanie a určenie skutočnej výšky tejto údajne novej strechy Ameriky sa okrem rýdzo horolezeckého problému stalo aj problémom geografickým. Chceli sme ho rozriešiť — v rámci úloh našej výpravy. V zime 1955—1956, keď bolo na južnej pologuli „južné leto“, vydali sme sa — skupina rakúskych a švédskych horolezcov — na prieckumnú výpravu do Ánd, najmä do pohraničných Kordiller atacamskej puny v severozápadnej Argentíne...

Z celej výpravy sa podarilo vystúpiť na Ojos iba Mathiasovi Rebitschovi. Jeho argentínsky sprievodca ne-

bol schopný prekonať posledných 400 m a vrátil sa. Rebitsch dosiahol vrchol 2. februára 1956 o 13.40 hod., a jeho výškomer ukazoval 6880 m, teda toľko ako výškomer prvých dobytateľov.

— Pri takýchto meraniach sa však vyskytujú nepatrné chyby, ktoré zdavia predovšetkým od momentálnej teploty, — napísal Rebitsch. — Táto som musel bezpodmienečne zistiť, aby som potom mohol opraviť barometrický výškový údaj. V hrubých rukavičkách som nemohol narábať s fotoaparátom a na chvíľu som si ich stiahol. V takom mraze a v takej víchrici neslobodno však obnažiť prsty, hneď som mal ich končeky biele a necitlivé. Nesmel som už rukavice ani na okamih stiahnuť. Chcel som vyňať z kovového puzdra sklenený teplomer. Primrzol. Ruky boli v hrubých palčiakoch prllíš neohrabané, nemotorné. Pottiahol som hru prudšie. A odrazu sa tá malá sklenená večička rozletela na kúsky a strieborné vlákno sa stratilo v sutinách vrcholu Ojos del Salado. Teplomer sa polámal. Krutý osud mi znemožnil stanoviť s dostatočnou presnosťou, či tento vrch je skutočne najvyšší na celom americkom svetadieli, a tým rozriešiť jeden geografický problém. Ale horolezecký cieľ sme dosiahli.

Na severozápad sa široký chrbát zužuje, klesá a opäť sa dvíha ako úzky hrebeň. Dvadsať až štyridsať metrov odo mňa — v hmle sa to nedá presnejšie určiť — sa nejaký zub na hrebeni zdá byť o 2—4 metre vyšší než bod, kde Pollaci postavili „skalného mužíka“ a kde stojím. Chcel som zájsť aj k nemu a liezť som kúsok zrážom. No nárazy vetra boli veľmi prudké a mal som čo robiť, aby som udržal rovnováhu. Okrem toho som si nemohol sňať palčiaky. Za taký „zisk“ sa neodáď riskovať. Problém Ojos del Salado je už beztak vyriešený.

Pudovo som akosi necítil, že som už v 7000-metrovej výške, a ani som nepredpokladal, že by sa môj osvedčený výškomer mýlil o 200 metrov.

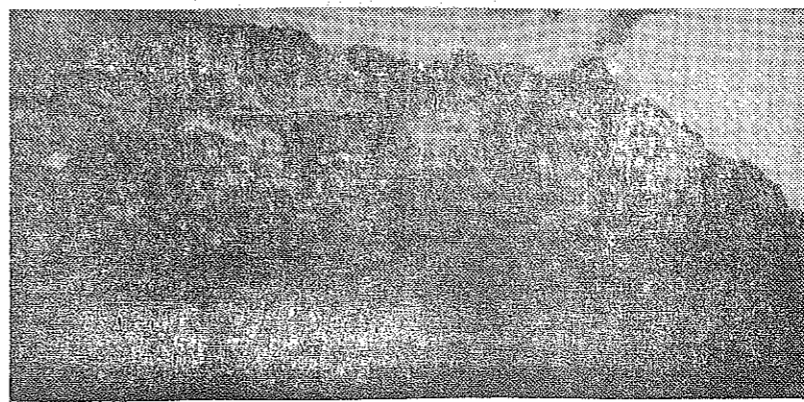
Slovom — neverím, že Ojos del Salado presahuje sedemtisícmetrovú výškovú čiaru a je vyšší než Aconcagua. A potom 6900 alebo 7100 — to je naozaj len fetišizmus čísel. Nech je tak alebo onak, Ojos del Salado je veľhora. Veľkán v atacamskej puni. Zostupujem v hmle a hľadám stan.

Podvečer som konečne našiel tábor a priateľa Sergia...

Zážitok Mathiasa Rebitscha už patrí do histórie dobývania najvyšších štítov Ameriky.

NARIADENIE ARGENTÍNSKEJ VLÁDY

Číľania, ktorých tak nadšene vítali v Antofagasta de la Sierra, vystúpili na Ojos niekoľko týždňov po Rebitschovi. Onedlho takmer vypukla

Aconcaguu možno niekedy odľotografovať aj bez snehovej prikrývky

vojna medzi Chile a Argentínou... Noviny a rozhlasové stanice spustili temperamentnú kampaň o najvyšší štít v Andách. Chíľania tento primát jednoznačne pripisovali Ojos a Argentínci Aconcagu. Kampaň sa neobišla bez urážok, výsmechu, problémom sa zaoberali obe vlády...

Ešte v tom istom roku Ojos tri týždne opticky merala výprava z USA. Jej členom bol aj náčelník chilskej horolezeckej školy v Rio Blanco — kapitán Gajarco. Táto výprava merala Ojos pomerne presne — 6880 m {maximálna možná chyba ± 3 m}.

Chíľania zosmutnели, no nedalo sa nič robiť. Túto výšku o niekoľko týždňov potvrdili aj pracovníci Geodetického ústavu v Santiagu. Dnes všetky pramene uvádzajú výšku Ojosa 6885 m.

Vtedy, roku 1956, argentínska vláda nariadila, aby odborníci Geodetického ústavu v Buenos Aires presne zmerali Aconcagu — najmodernejšími technickými pomôckami. Merali ju čo najďalej od úpätia (z planiny Plaza de Mulos, ktorá je vzdialená od štítu 18 km, no vidieť ho odtiaľ) aj trigonometricou niveláciou z rozličných podmienok viditeľnosti.

Výsledok: Aconcagua je vysoká 6959,7 m (± 1 m).

Túto výšku argentínske úrady oznámili do celého sveta ako platnú a definitívnu. Pravda, ešte i dnes niektorí argentínski autori radšej uvádzajú výšku 7021 m...

PRVÍ VÍTAZI

Paul Güssfeldt svojou vedeckou prácou upozornil svet na Aconcagu a vytvoril novú Mekku pre horolezcov celého sveta. Jeho meno zostalo zviazané s Aconcaguom, rovnako ako je zviazaný Humboldt s Chimborazom a Whymper s Matterhornom. Po Güssfeldtovi nazvali aj jeden z najvyšších Ladovcov v tomto kraji... [Juhoslovanský horolezec a publicista Tibor Sekelj]

Aj Aconcagua má svoju históriu, dobyvateľov a obeť.

Prvý sa pokúšal vystúpiť na vrchol Aconcaguy roku 1883 nemecký učenec dr. Paul Güssfeldt, no nepodarilo sa mu to ani pri druhom pokuse. Napriek tomu jeho úsilie prinieslo osov, lebo v Andách bádala a napísal o nich vynikajúcu štúdiu. V nej — okrem iného — ako prvý tvrdil, že Aconcagua je najvyšší štít And.

Roku 1897 sa Aconcagu pokúsila dobyť medzinárodná horolezecká výprava pod vedením Edwarda Fitzgeralda. Členom výpravy bol aj známy švajčiarsky horský vodca Mathias Zurbriggen. On — ako jediný z celej výpravy a ako prvý človek vôbec — vystúpiť na vrchol Snežného štítu po dvanásťhodinovom ťažkom výstupe 14. januára 1897. Neskôr o tom napísal:

Všetci sme boli vo výbornej forme a pred odchodom sme si vypili trochu kakaa. Stúpali sme veľmi pomaly a napoludnie sme dosiahl miesto, ktoré sa nachádza asi 520 m pod vrcholom. Pán Fitzgerald sa opäť cítil zle. Odpočívali sme teda asi hodinu a čakali, či sa jeho stav zlepši. Žiaľ, nie. Neostávalo nič iné, iba sa vrátiť. Pre mňa to bolo trpké sklamanie. Už dvakrát som bol takmer pri cieľi svojich snov, ale nemožnosť ich uskutočniť, lebo na vrchol Aconcaguy mal vystúpiť ako prvý mój pán.

Vedeli sme, že nemecká výprava zo Santiago je na ceste, aby nám vyrvala vrchol. Preto som sa spýtal pána Fitzgeralda, či by mal niečo proti tomu, keby som ja vystúpil na štít ako prvý. Súhlasil a ja som mal veľkú radosť...

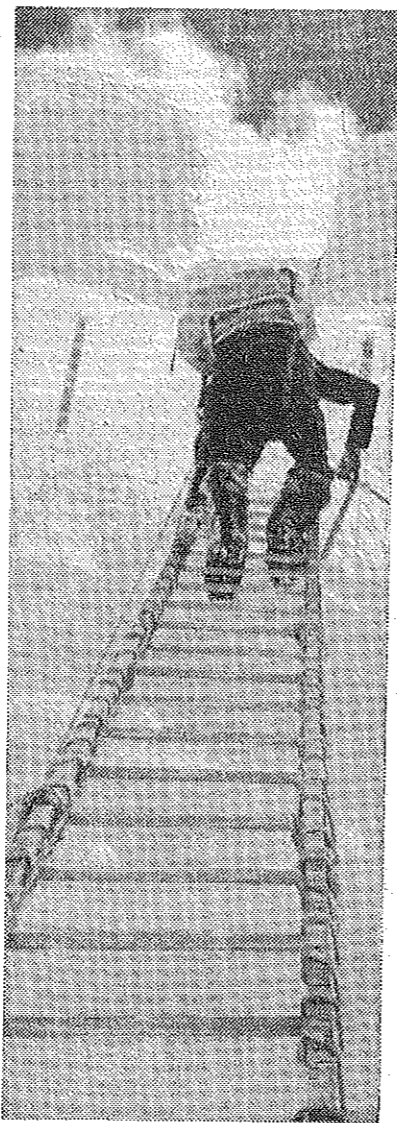
O 13.45 hod. začal pán Fitzgerald zostupovať s nosičmi do tábora. Vyrázil som k vrcholu a dosiahol som ho o 16.45 hod. Keď som vystupoval po mimoriadne strmých sutinových svahoch, dýchalo sa mi nesmierne ťažko, no po desiatich minútach pobytu na vrchole som bol zasa v poriadku. Postavil som asi dva metre vysokého mužíka — ako je to zvykom pri prvovýstupoch, keď je, pravda, na to poruke potrebný materiál. Práca sa mi zdala dosť ľahká, akoby som pracoval v nížine. Nemal som pri sebe ani ceruzku a ani papier. Vyrezal som teda dátum výstupu do porieška čakana pána Fitzgeralda, ktorý som mal so sebou a ktorý som zastrčil do mužíka.

Šťastie, ktoré som hore prežil, sa nedá opísať. Vrchol odjakživa pokladali za nedostupný. Výchľad bol prekrásny. Akoby mi celá Južná Amerika ležala pod nohami — so svojimi jazerami, horami, rovinami, so svojimi dedinami a mestami, podobajúcimi sa maličkým škvŕnám... Veľmi som ľutoval, že som mal iba hodinu času, bolo už dosť neskoro a okrem toho som od piatej ráno nič nejedol — ak nerátam niekoľko dúškov vína a kakaa.

O tri a pol hodiny som bol znova v tábore. Pán Fitzgerald mi prichádzal naproti a bol veľmi šťastný, keď sa dozvedel o mojom víťazstve. Niekoľkými slovami som mu všetko porozprával a on sa okamžite rozhodol vrátiť do Puente del Inca, aby správu o dobytí Aconcaguy telegrafoval do Londýna...

O mesiac dosiahl vrchol Aconcaguy ďalší dvojica členovia výpravy Edwarda Fitzgeralda: anglický učenec Stuart Vines a taliansky nosič Nicola Lanti. Edwardovi Fitzgeraldovi sa nepodaril ani jeden z jeho viacero pokusov.

Roku 1898 sa dostal až takmer na vrchol Aconcaguy anglický bádateľ sir Martin Conway. Už mal vystúpiť len niekoľko metrov, vrátil sa však, aby pomohol svojmu sprievodcovi Maquinzovi — začali mu omfzať nohy...

Štít And sú pre horolezcov také ťažké ako himalájske...

Roku 1905 sa usiloval dobyť Snežný štít argentínsky vedec dr. Federico Reichert. O rok sa o to pokúšal znova — spolu s dr. Helblingom. Jemu sa to podarilo, no Reichert, ktorý vystupoval o deň neskôr, sa musel vrátiť, hoci mal prekonať už iba posledných 50 metrov, lebo jeho život začal ohrozovať orkán. V knihe o Andách o tom napísal aj tieto slová:

Normálne silný človek, navyknutý na chodenie po horách, môže ľahko dosiahnuť výšku 6500 m, ba i viac, no nevážam vyhlásiť, že zvyšujúctch päťsto metrov môžu prekonať iba ľudia, ktorí disponujú mimoriadnou silou a vytrvalosťou, lebo prekdžok sa tu vynára nekonečne mnoho...

Nasledovali mnohé ďalšie pokusy juhoamerických a európskych vedcov a potom už len horolezcov; pre mnohí sa museli vrátiť takmer spod samého štítu. Silné vetry, nebezpeč-

né snehové víchrice a iné nepriazne počasia akoby chránili pred ľuďmi najvyšší štít And.

Roku 1925 dobyli Aconcagu traja anglickí horolezci: M. F. Ryan, C. V. Mac Donald a J. Cochran, štvrtý člen výpravy F. Clayton sa vzdal asi 200 m pod vrcholom. Na štíte našli v plechovici listok, ktorý tam nechal Vines:

W. S. M. Vines, Fisherton, Lincoln, 15. februára 1897 (sobota), expedícia Edwarda Fitzgeralda. S Nicolom Lantim, banikom z Mancugnage v Taliansku, niesť sme heliograf, ale zamračilo sa skôr, než sme ho mohli použiť. Nechávam tu svoj čakal, minimálny a maximálny teplomer. Teplotúra 45° pod nulou...

V tom istom roku si Aconcagu vyžiadala prvý obeť — rakúskeho horolezca českého pôvodu J. Štepanka (Štěpánek). Našli ho až o deväť rokov — zmrznutého a sediaceho na skale na snežnej stráni vo výške 6800 m.

Nasledovali ďalší víťazi a obeť:

● roku 1928 Aconcagu pokorili horolezci De la Motte a A. Ramsey a život tam stratil anglický horolezec kapitán Basil Marden...

● roku 1932 vystúpil na Snežný štít dr. Schneider a dr. Borchers...

● roku 1933 pri výstupe na Aconcagu zomrel — na srdcovú porážku — horolezec Reissing...

● roku 1934 konečne dosiahol vrchol Snežného štítu prvý Argentínek: poručík Plantamura (spolu s talianskymi horolezcami). V tom istom roku, ako napísal Tibor Sekelj, išla na Aconcagu aj poľská expedícia. Poliari nevedeli o Talianoch a Taliani o Poliakoch. Poliari sa vrhli na horského obra a vyšli na vrchol druhou cestou, cez dolinu Relinchos, a Štyria z nich: G. Jodko-Narkiewicz, A. Karpinski, S. Osiecki a L. Ostrowski prišli na vrchol Aconcaguy šesť hodín po Talianoch. A tak sa stalo, že keď sa Taliani o niekoľko dní spustili do Puente del Inca, našli tam zástavu svojej krajiny, ktorú nechal na vrchole a ktorú Poliari víťazne zniesli...

● roku 1935 sa podarilo Aconcagu premôcť talianskemu inžinierovi F. Strassesovi a Francúzovi C. Anselmioví. Sprevdzali ich horský vodca z Chile Mario Pastén, ktorý už predtým vystúpil na Aconcagu (roku 1934 so spomenutým argentínskymi poručíkmi Plantamurou a talianskymi horolezcami). Na splatočnej ceste zahynuli...

● roku 1936 zahynul pod Aconcagu mladý horolezec z USA Richard Bent — zomrel na prudký zápal pľúc...

● roku 1937 sa na listinu víťazov nad Aconcagu zapísali Štyria Chíľania: Leiva, Frele, Espinoza a So-

Annie Pecková

lari. Prví dvaja z nich zahynuli pri zostupe, Espinoza sa vrátil domov slepý — od „bieleho vetra”...

● roku 1940 pri zostupe zo štítu zahynul juhoslovanský kňaz J. Kastelik...

● roku 1944 vystúpil na Aconcagu spolu s Mariom Bertonom a Juanom Zechnerom juhoslovanský novinár a horolezec Tibor Sekelj. Neskôr o tom napísal:

Poslednou časťou cesty je dosť strmý svah, plný skalisk, na ktoré treba liezť s pomocou rúk. Hoci sa na Aconcagu — až do výšky 6800 metrov — dá ísť bez lezenia v pravom zmysle slova, táto posledná časť vyžaduje trochu šikovnosti a svľznosti, lebo tu už ide o skutočné lezenie; ale ani tu nie sú potrebné laná a mačky. Na tomto svahu bývajú zvyčajne len stopy snehu a niekedy je aj celkom bez snehu. Mysme však mali to nešťastie, že v čase nášho výstupu bol celý svah pod snehom, miestami až dvojmetrovým. Zo snehu

trčali väčšie osamelé skaly. Sneh, rozohriaty slnkom, bol mäkký a prepadával sme sa doň až po brucho. Zrazu sme sa našli pod skalou, ktorú sme dovtedy nevideli, lebo ju pokrýval sneh, a bolo treba vyliezť na ňu štvornožky. Je pravda, čo sa hovorí, že totiž na Aconcague nie je potrebné dokonale poznať techniku horolezeckú, no to málo, čo treba používať v tejto výške, robí človeku veľké ťažkosti pre nízky tlak a riedky vzduch — sťažujú každé telesné úsilie. O čo sú menšie požiadavky na vypätie telesných síl, o to väčšie sú nároky na duševnú silu. Človek musí sústrediť všetku silu vôle, zvyčajne rozptýlenú, a zamerať ju pevne a bezpodmienčne na jednu jednú myšlienku: Nahor!

Až tam hore sme začali chdpať horolezcov, ktorí sa vracali, hoci boli už päťdesiat metrov pod vrcholom; a takých bolo nemdlo. Mysme sa rozohľadli nerozštríť ich počet.

Každá z týchto skál v ceste, na ktoré sme museli liezť, nás vyčerpovala, ale iba na chvíľu, lebo po dvojnútovom až trojnútovom oddychu sme sa opäť cítili dobre a vstávali sme ešte odhodlanejši, aby sme pokračovali vo výstupe, ktorý už nemohol dlho trvať. Vrchol — ani sa nezdal vrcholom, skôr rovnou čiarou, na ktorej sa hora končí — sa nám vynoril pred očami, akoby bol na dosah rúky.

Driapali sme sa štvornožky jeden za druhým. Vpredu bol Zechner, za ním ja a na konci Bertone. Vzdialenosti medzi nami boli asi päť krokov. Zrazu Zechner — celkom neočakávane v tej chvíli — na jednej skale zastal, obrátil sa k nám a so širokým úsmevom vyzdvihol vysokú do vzduchu plechovú škatuľku. S najväčším vypätím síl, ku ktorému môže človeka povzbudiť iba nadšenie z víťazstva, prekonalí sme za chvíľu tých niekoľko metrov, čo nás ešte delilo od neho, a už sme stáli všetci traja na najvyššom vrchu amerického svetadielu...

● roku 1944 zahynul pod Aconcagu aj jej veľký znalec a obdivovateľ Juan Jorge Link, amerikantizovaný Nemec. Stalo sa tak po jeho piatom výstupe. Spolu s ním zahynula jeho manželka Adriana...

Po druhej svetovej vojne vystúpili na Aconcagu desiatky horolezcov, do marca 1952 bolo zaregistrovaných vyše päťdesiat výstupov a vyše sto horolezcov, medzi nimi aj šest žien.

Vo februári 1979 vystúpil na vrchol Aconcaguy prvý československý horolezec M. Bezděk (v skupine Janpocov) a o týždeň ďalší traja československí horolezci: František Kele, Martin Šperka a Tibor Šurka, členovia bratislavskej TJ.

More oblakov sa rozprestieralo po celom obvorení, slnko zapadalo nad Tichým oceánom a nad pevninou tam, kde sú nekonečné pampy, vychádzal strieborný koláč mesiaca, — napl-

sal Martin Šperka. Tiež hory sa premietali na oblohu presne pod plným mesiacom. V silnom vetre sme pozorovali veľkolepé divadlo, a tak sme sa nezapísali ani do vrcholovej knihy. V osvetlenej mesačnej krajine sme zostupovali z vrcholu, Ferko Kelle zostal pod vrcholom a ráno znovu zažil krásnu hru prírody, lenže obrátenú o 180 stupňov. Pozoroval východ slnka nad pevninou a západ mesiaca nad oceánom aj s tieňom hory na oblohe...

Predposledný deň roku 1981 zaviala naša zástava na najvyššom štíte západnej pologule znova, vyniesli ju tam slovenskí horolezci Ivan Fiala a Jura Weinziller (ich kolega Vincent Dubeň označil ich víťazstvo za prvovýstup, azda preto, že ich predchodcovia sa nezapísali do vrcholovej knihy). Roku 1979 dobyl španielsky horolezec Aconcaguu na motorke Bultaco Sherpa-350 a roku 1982 vystúpil na jej štít i Angličan Norman Croucher,

hoč mu predtým amputovali obe nohy.

Dnes sú výstupy na Aconcaguu medzi horolezcami teda už módou, a keďže tak pribúdajú aj ďalšie obete (majú svoj osobitný cintorín v Puente del Inca), je to jediný štít v Argentíne, na ktorý nemožno podniknúť výpravu bez povolenia argentínskych úradov.

[Sprac.]

[Dokončenie zo strany 2]

Oni dvaja už nežijú. Darinka zomrela pred rokmi pri pôrode. Bola tiež jediným dieťaťom dobrých a vážených rodičov... Keby žila, aj ona by sa už tešila z vnúčat...

Po návrate z dovolenky som sa prehľadal v knihách o druhej svetovej vojne. V jednej som sa opäť za dával na otrasné fotografie a prečítal si štatistické údaje o poslednej vojne.

Padlo tridsaťdva miliónov mužov, dvadsaťšesť miliónov ľudí hitlerovci zavraždili v koncentračných táboroch, pätnásť až dvadsať miliónov Žien, deti a starcov zahynulo pri náletoch, takmer tridsať miliónov ľudí bolo ranených a zmrzačených...

Zlata a bolesť nevyčísliť...

Nevedno, či zarátali aj Rudka Hausera. Asi nie. Ani jeho mat. Pravda, ona žije. Ale od vojny nepoznáť pravdu opravdivého života.

Jej jediné dieťa zahynulo... Niet baizamu na takú ranu. Bolesť ju skrz-naskrz premočila. Tak veľmi, že už ani neporodila druhé dieťa...

Neskôr sme študovali a tešili sa z prvej lásky. Rudko vtedy už nežil...

Keď som bol pred rokmi u Hauserovcov, pani Hauserová sedela pri stole a mala na ňom svoju knihu o fašistických bestialných zločinoch

v druhej svetovej vojne. Bola otvorená na strane, kde je venovanie:

„Pri prechode frontu a oslobodzovaní Bytče 1. mája 1945 nepadol ani jeden vojak. Iba Rudko Hauser, školáčik, kamarát z našej ulice. Črepina z delostreleckého granátu ho zasiahla rovno do srdca.

Keď sme my — Rudkovi kamaráti — maturovali a potom nás po skončení vysokoškolských štúdií promovali, keď sa nám narodili deti, Rudkova matka nám vždy gratulovala. Nikdy nespomína svoje jediné mŕtve dieťa, len nás živých, Rudkových vrstovníkov, deti, hry, radosti zo života. Jej tvár však už nepozná úsmev.

Ani plač. Pani Hauserová už nevie a nemôže plakať.

Rudko Hauser je jedna z miliónov obetí a jeho matka jedna z miliónov nešťastných matiek druhej svetovej vojny...

A tak ma opäť ovial nevýslovný a neopísateľný žiaľ tejto matky a ženy, ktorá sa taká mladá stala staranou.

Matky, ktorá stratila jediné dieťa v krásny deň, v prvý deň slobody...

PhDr. Milan Vároš

Loriano Macchiavelli

PO STOPÁCH ATENTÁTU

Dobrodružné romány č. 325

Z talianskeho originálu *Le piste dell'attentato*, Aldo Garzanti, Miláno 1978, preložila Mária Štefánková. Vyšla v Sme, vydavateľstvo SÚV SZM, Pražská 11, 812 84 Bratislava, ako svoju 3059. publikáciu. Obálku s použitím ilustrácie Beáty Nágelovej navrhol Jozef Pernecký. Zodpovedný redaktor Milan Vároš. Výtvarná redaktorka Eubica Štuková. Technická redaktorka Zdenka Remeňová. Jazyková redaktorka Fraňa Pajorová. AH 10,14 (text 9,27; ilustr. 0,87). VH 10,29. SÚKK 375/I-82. Náklad 50 700 výtlačkov. Vytlačila Pravda, tlačový kombinát KSS — TZP, závod 01 a 02, Bratislava. Rozširuje PNS v celej ČSSR len v drobnom predaji.

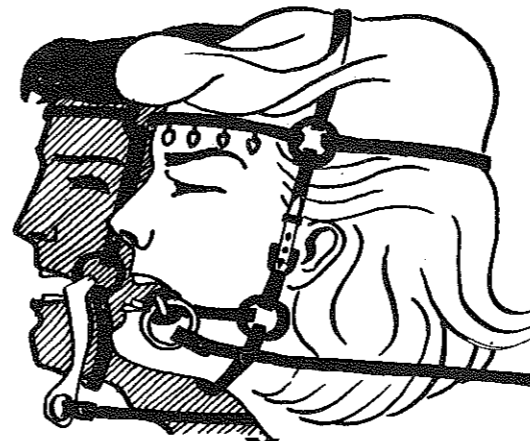
73-081-83

14/7.

Cena Kčs 10

(48)

VESELO

O manželstve

– My muži máme psí život...
– Máš pravdu, – prisvedčí manželka. – Cez deň vrčíte a v noci chrápete...

– Dakedy som aj ja mala svoj ideál...
– A čo sa s ním stalo?
– Vydala som sa zaňho...

– Tá váza na kozube je nádherná, – chváli hosť.
– Prečo v nej nemáte kvety?

– Je to popolnica môjho muža, – odpovedá hostiteľka.

– Och, prepáčte, nevedel som, že zomrel.
– Nezomrel, len je lenivý vyniesť z nej popol...

– Prečo si nešiel na pohreb Johnovej druhej manželky?

– Aby som ti pravdu povedal, hanbím sa. On ma pozval už druhý raz a ja jeho ešte ani raz...

– Ja som sa zoznámil s manželkou na lacnom večierku.

– Ja vám vždy hovorím, že sporíte na zlom mieste...

– Dnes ma prvý raz zobudil budík.
– Bol azda doteraz pokazený?
– Nie, ráno mi ho žena hodila do hlavy...

– Zbožňujem Taliansko, – hovorí štyridsiatnik priateľovi. – Vďačím mu za najkrajšie chvíle svojho života.

Druhý sa naňho prekvapene pozrie:
– Ale veď tvoja noha ta nikdy nevstúpila...

– A kto hovorí o mne? To moja žena tam strávi každoročne mesiac prázdnin...

Žena poslala mužovi do kúpeľov telegram:
„Nezabúdaj, že sme zosobášení!“

Odpoveď znela:
„Telegram sa oneskoril o dva dni...“

– No povedz, má význam hádať sa so ženou, keď ti pri každej príležitosti odporuje?

– A konkrétne v čom?
– Napríklad, vrátim sa domov, slušne pozdravím „Dobrý večer“ a ona mi zakaždým odpovie „Dobré ráno“...

K advokátovi príde klient s prosbou, aby mu pomohol vybaviť rozvod. Advokát sa ho spytuje:

– Koľko rokov ste ženatý?
– Desať.
– A to sa až teraz chcete rozvieť?
– Viete, celé roky nič neprekážalo nášmu šťastiu, no od včerašieho dňa sa môj život stal neznesiteľným.
– A čo sa stalo?
– Žena sa vrátila ku mne...

– Ako sa ti páči nový byt?
– Ohromne! Čo sme sa doň nast'ahovali, ani raz sme sa so ženou nepovadili.
– Vážne?
– Naozaj! Ani jeden nechceme, aby sa steny zvalili...

– Som čoraz roztržitejší. Len si predstav, včera pri raňajkách som pobozkal vajíčko a lyžičkou klepol ženu po čele...

– Daroval som manželke na narodeniny knihu *Ako šetriť peniaze*.

– A výsledok?
– Už nepijem a ani nefajčím...

– Prečo sa vaša manželka oblieka tak elegantne a vy tak skromne?

– Ona sa oblieka podľa módy, a ja podľa zárobku...

Muž s veľkou modrinou pod okom ide po ulici a jednoducho sa potkýna. Okoloidúci ho chytí za ruku a hovorí:

– Vidím, že vám nie je dobre. Odprevadím vás domov.

– Ani za svet, práve odtiaľ idem!

– Vidieť už nejaký výsledok na tvojom manželovi po odtučňovacej diéte?

– Áno. Z veľkého vytetovaného parníka je teraz už len čln...

– Ty si obyčajný idiot! – kričí manželka na manžela.
– Zopakuj to ešte raz!
– S radosťou. Si idiot!
– Tak vidíš, – obracia sa manžel na priateľa, – akú poslušnú ženu mám...!

– My s mojou manželkou sme ako stvoreni jeden pre druhého.

– Vážne?
– Áno. Ja strašne chrápe a ona je nahluchlá...

– Čo by si chcela na narodeniny, miláčik? – pýta sa manžel.

– Aby si mi ich nepripomínal...

Manželia idú do divadla. Vo vestibule sa pýta zhrzená manželka:

– Prečo si sa neoholil?
– Ja som sa predsa holil!
– A kedy?
– Keď si sa začala obliekať...

Vracajúc sa z koktailu, manželka vraví manželovi:
 – Ako si len mohol hovoriť také nezmysly?! Našťastie nikto z prítomných nezbadal, že si úplne triezvy...

– Opäť chceš nový kožuch? – rozčuľuje sa manžel. – Veď ho nosíš len štyri roky!

– A tie roky, čo ho nosili zvieratá, nerátaš?

– Keď som bol mladý, nemal som ani potuchy, čo je to šťastie.

– A kedy si na to prišiel?

– Keď som sa oženil. Ale už bolo neskoro...

– Predstav si, drahý, – skúša žena muža, – že ťa po dvadsiatich rokoch manželstva opustím a utečiem s mužom, ktorého vôbec nepoznáš. Bolo by ti ľúto?

– Neviem. Ako môžem ľutovať muža, ktorého vôbec nepoznam...?

– A čo tvoja láska z vlaňajšej dovolenky?

– Ani sa nepýtaj, už je po nej...

– Azda ste sa len nepohnevali?

– To nie, ale zobrali sme sa...!

– Nechápem, ako si mohol kúpiť manželke taký drahý obedový servis.

– Urobil som to zámerne. Odvtedy nemusím umyvať riad...

Manželka prichádzajú k divadlu a odrazu sa muž obráti k žene a podráždene povie:

– Prečo som ťa len poslúchol a zobral som si tento oblek?!

– Veď je na tebe ako uliaty, – vraví žena.

– To je možné, ale lístky ostali v tom druhom...

Pride mladý muž do kvetinárstva a hovorí:

– Prosím si štyri muškáty.

– Ľutujem, už nemáme. Želáte si azda iné kvety?

– Nie. Zajtra sa vráti manželka z dovolenky a ja som jej slúbil, že budem každý deň polievať muškáty...

Manželka sedia na pláži. Ona si všimla, že manžel hltá pohľadom každú peknú dievčinu, ktorá prejde okolo nich.

– Ovládaj sa trochu. Nezabúdaj, že si ženatý!

– No a čo? Keby som držal diétu, to ešte neznamená, že nemám právo prečítať si jedálny lístok v reštaurácii...

– Stalo sa ti niečo, že si taký nijaký?

– Ale, vieš, vrátil som sa dnes domov, prišiel som trochu skôr a pristihol som ženu s cudzím chlapom.

– Zabíj si ich?

– Tak ďaleko som nezašiel, no myslím, že už podľa toho, ako som buchol dvermi, mohli usúdiť, že s tým nie som spokojný...

– Manžel so mnou zaobchádza horšie ako s naším psom, – ponosuje sa Gabriela.

– Nechce ti kúpiť ani retiazku na hrdlo...?

– V poslednom čase si voči mne akysi namosúrený a nevládny... Keby si mi povedal aspoň zo dve trajlivé slová.

– Kožuch! Zajtra!

Vo svadobnej kancelárii:

– Pozrite si fotografiu tohto kandidata. Odporúčam vám ho.

– Nesúhlasím s vami. Bol mojim manželom desať rokov a nemohla som s ním ďalej vydržať. Preto som tu...

– Počul som, že tvoja žena podala žiadosť o rozvod.

– Áno, ale aj ja som podal žiadosť o rozvod.

– No a prečo sa potom rozvádzate keď aspoň v jednej veci sa zhodnete?

– Vraciaš sa s prázdnyimi rukami?! – vyčítavo vraví manželka. – Alebo si zabudol, že mám dnes narodeniny?

– Nie, drahá, ale nechcel som ti pripomenúť, že si zostarila o celý rok...

– Máš nádherný medailón!

– Pači sa ti? Nosím v ňom vlasy svojho muža – na pamiatku.

– Ako? Čo, varil už zomrel?

– To nie, ale opľešivel...

– Je to pravda, že tvoja žena odišla k rodičom?

– Áno... Už nemohla jesť to, čo som jej varil...

Starší manželský pár sleduje v televízii ľubostný film.

– Len sa pozri, ako ju má rád, – vraví žena s pohľadom.

– A nezaujima ťa, koľko mu za to zaplatia? – ohradzuje sa muž.